

ПОЛИТИКИН

2
ДИНАРА

ГОДИНА
XXXIII
1088
3. XI 1972.

ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ

ЧЕЗАРЕ МАЈОЛИ

(1746-1823)
ПРОФЕСОР ТЕОЛОГИЈЕ
НА УНИВЕРЗИТЕТИМА
У ИМОЛИ И ФЕРАРИ
И ПРОФЕСОР
ФИЛОЗОФИЈЕ НА
РИМСКОМ
УНИВЕРЗИТЕТУ,
НАПИСАО ЈЕ 27
НАУЧНИХ РАДОВА ИЗ
БОТАНИКЕ, ИСКЛУЧИВО
ПО СЕЃАЊУ
И ТО ПОШТО ЈЕ
ПОТПУНО
ИЗГУБИО ВИД.

БОГОРОДИЧИНА ЦРКВА

У РОЏЛИНГЕНУ
(НЕМАЧКА)
ПОДИГНУТА ПОШТО ЈЕ
ГРАД УСПЕШНО ИЗДРЖАО
НЕПРИЈАТЕЉСКУ ОПСАДУ,
ГРАЂЕНА ЈЕ ОКО
ЈЕДНОГ "ОВНА" ЗА
РАЗБИЈАЊЕ ЗИДИНА
КОЈЕГ ЈЕ
НЕПРИЈАТЕЉ ОСТАВИО.
"ОВАН" ЈЕ УКЛОЊЕН ИЗ ЦРКВЕ
ПРЕ НО ШТО ЈЕ САЗИДАН ЊЕН
ПОСЛЕДЊИ ЗИД. (1247)

ДРВО ОД КОТАРИЦЕ

БЕЛУ ВРЕУ
УВЕО ЈЕ У АМЕРИКУ
БЕНЈАМИН ФРАНКЛИН КОЈИ ЈЕ
ПОБЕДНО У ЗЕМЉУ
ГРАНЦИЦЕ ОДЛОМЉЕНЕ ОД
ЈЕДНЕ КОТАРИЦЕ У КОЈОЈ МУ ЈЕ
НЕКА РОБА БИЛА
ИСПОРУЧЕНА ИЗ
ЕВРОПЕ.

ДОМОРОЦИ

ИЗ АФРИЧКОГ
ПЛЕМЕНА НГОНИ
ДЕЉУ ОВАКВЕ
СТОЛИЦЕ ИЗ
ЈЕДНОГ
КОМАДА
ДРВЕТА.

ОВДЕ ЛЕЖИ ТЕЛО ЧОНА КЕРТЈУА.
ДЕЦЕ ЈЕ ИМАО ПЕТОРО, ТРОЈЕ
МРТВИХ И ДВОЈЕ ЖИВИХ. ОНА
КОЈА СУ МРТВА ВИШЕ СУ ВОЛЕЛА
ДА УМРУ СА СВОЈОМ МАЈКОМ НЕГО
ДА ЖИВЕ СА СВОЈИМ ОЦЕМ.

ЕПИТАФ

НА ГРОБЉУ У СВЕТОЈ
АГНЕЗИ (ЕНГЛЕСКА).

ЧОВЕК С ДВА ЛИЦА

ЖАН БАТИСТ ОУДЕЈ

(1756-1836)

ЦРКВЕЊАК ИЗ КВЕБЕКА
МОГАО ЈЕ ИСТОВРЕМЕНО
ДА ПЛАЧЕ И ДА СЕ СМЕЈЕ.
НИЗ ЈЕДАН ОБРАЗ ЧЕСТО СУ
МУ СЕ СЛИВАЛЕ ГОРКЕ СУЗЕ
ДОК МУ СЕ ДРУГА ПОЛОВИНА
ЛИЦА СМЕЈАЛА.

1088

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Марс је добио име по угледу
на римског бога рата, због своје
црвене боје. Прву карту планете
Марс израдио је холандски ма-

тематичар и астроном Хајгенс
Кристијан (1629 — 1695) у 17. ве-
ку. Марс је мањи од Земље, ње-
гов пречник износи 6.800 киломе-
тара, а пречник наше планете
12.756.776 километара.

● научници универзитета у Тас-
манији у последње време веома
се интересују за једну малу жи-
вотињу коју становници овог о-
стрва зову „ђаво са Тасманије”.
Ова мала животиња, дугачка са-
мо педесетак сантиметара припа-

да породици торбара и личи на
мајушног медведа. Међутим, и
поред ђаволског имена је бојаж-
љива и лови само ноћу гуштере,
змије, птице. Некад је живела у
Аустралији али је тамо нестала
пре доласка белих насељеника.

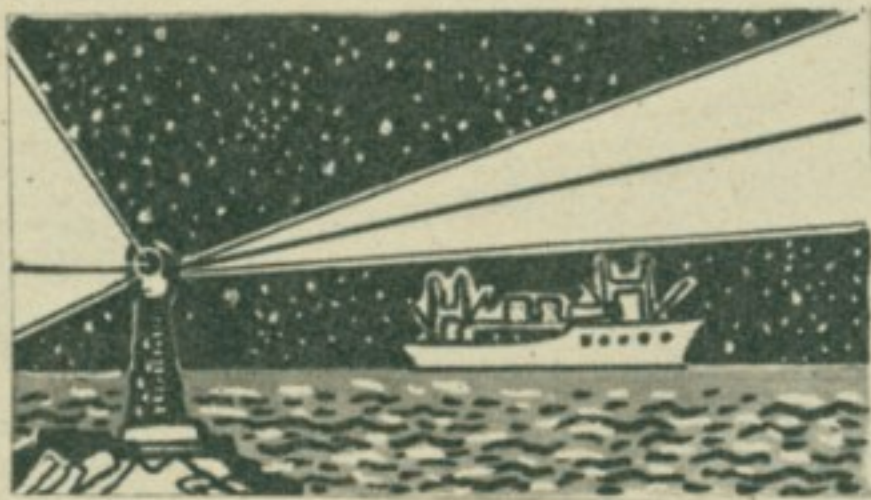
Разлог зашто се научници толи-
ко интересују за ову животињу
је то што она у току дана проме-
ни телесну температуру и за 2°
и што се њена крв брзо згруша-
ва.

● највеће укрштене речи саста-
вио је неки М. Л. Абат и објавио

25. децембра 1960. године у лон-
донском листу „Обсервер”: има-
ле су 2304 поља!

● први фар-ласер однедавно ра-
ди у Поинт Данжеру на источ-
ној обали Аустралије а констру-
исао га је инжењер Ноел Валден.
Апарат је висок 2,20 метара, има
пречник 44,45 сантиметара а те-
жак је 76,5 килограма. Овакав
фар троши мање електричне енер-
гије а светлосни зрак који он е-
митује може се видети по сваком
времену на даљини од 35 кило-
метара. У случају кварра струје
фар може да ради на две батери-
је из кола, свака од по 12 волти
јачине. Поред тога што је веома

јевтин овај тип фарова може да
се монтира и на најнеприступач-
нијим теренима а његова свет-
лост изузетне црвене боје не мо-
же да се помеша са неком дру-
гом светлошћу. Трајање једног
фара-ласера је 40.000 часова! За-
мењује се аутоматски.

● све већи број напада на банке
и велика предузећа навео је стру-
чњаке познате немачке фабрике
Сименс да конструишу нови алар-
мни телевизијски систем. Чим

нападнути благајник или чувар
притисне алармно звоно, ауто-

матски почне да ради специјална
камера са даљинским управља-
њем која је повезана са зградом
полиције. Полицијски службеник
одмах види у монитору не само
нападнуту банку већ, где се у
том часу налазе најближа поли-
цијска кола.

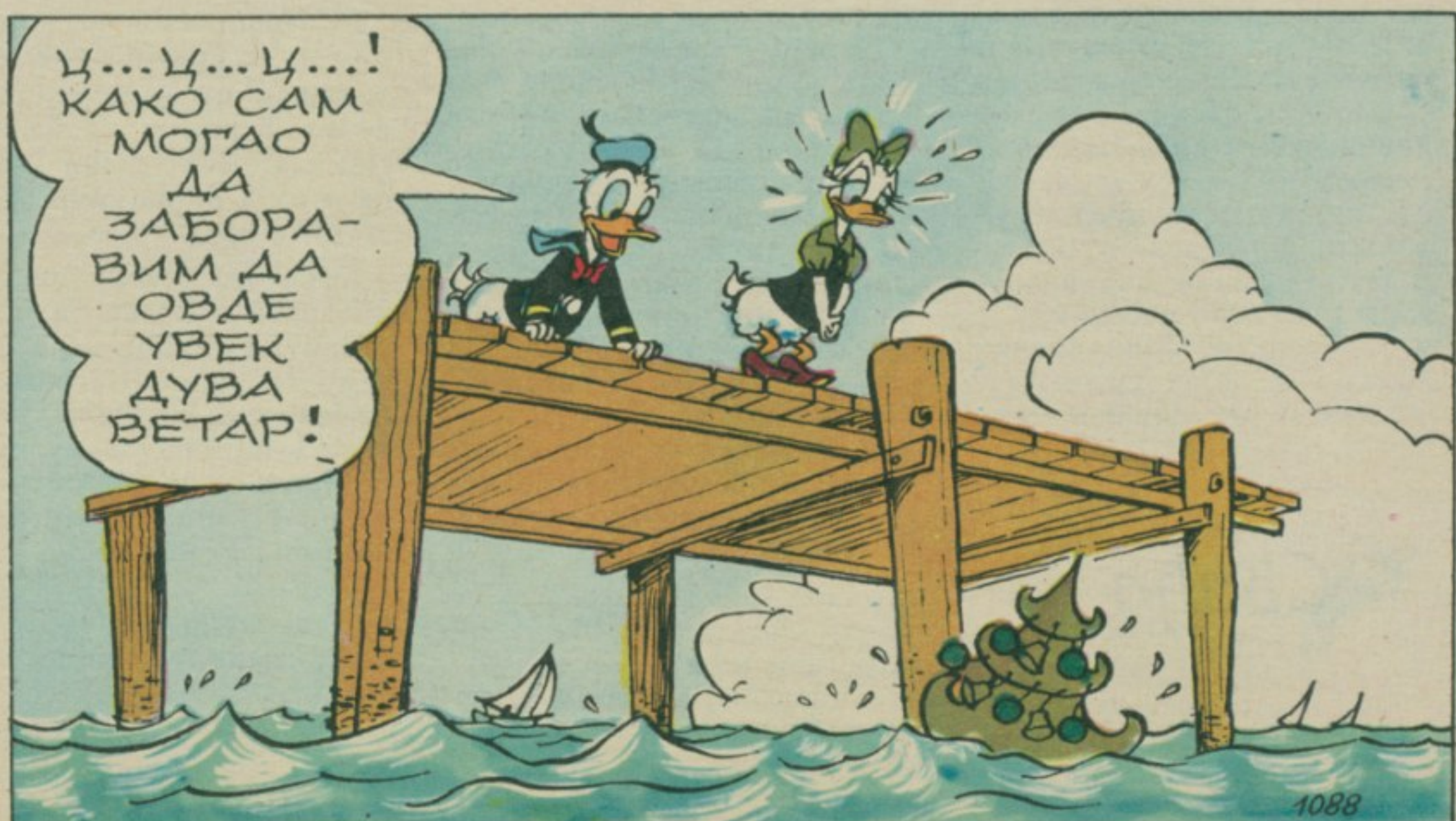
● на северу Сибира, на јубали
Северног леденог мора једна сов-
јетска научна експедиција откри-
ла је на великој дубини остатке

мамута у смрзнутој соли. На од-
лично очуваном скелету налазили
су се делићи коже, мишићи а
што је најневероватније и црева
у којима су били остаци несваре-
не хране.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

У пролеће 1944. два тешко натоварена камиона зауставила су се пред вратима Кремничке ковнице новца. Из стражарске кућице изашао је војник — домаћи фашиста. Видећи у кабини првог камиона гардијског пуковника, по дигао је руку на поздрав а шофера упитао:

— Шта нам то довозите?

— Олово, по наређењу министра финансија — одговори му возач а пуковник ћутке пружи исправе.

Документа су била у реду и стражар их пропусти унутра. О томе шта ће олово у ковници новца, није размишљао. Ако су тако наредила господа из Братиславе, значи тако и треба. Његово је да чува капију.

Генерал и шофер погледаше се задовољно.

Лажне полује

Унутра су их већ чекали радници и истовар је почео.

У то време у Ковници је био у јеку велики посао. Једног дана наређено је да се све злато излије у шипке. Нацисти више нису тако сјајно стајали на фронту и хтели су да злато сместе најпре у банку а затим у Берлин. Кад су то сазнали чланови словачког Покрета отпора, одлучили су да изведу акцију која се по својој смелости граничила с лудошћу. И тако су у по бела дана Геза Лацко и Јозеф Вејс, преобучени у Немце, убацили у ковницу камион с оловом. Од стражара нису крили шта возе јер су добро познавали ту слепу послушност која зна само да извршава команде. Али, то је био тек први део посла.

У оно што се даље одигравало тешко је поверовати.

Припадници Покрета отпора запослени у Ковници успели су да злато сакрију у подруму ове старе зграде де а уместо златних изливене су оловне полуге које су само одозго превучене танким слојем злата!

Тешке, пригушеног сјаја, полуге су изгледале као праве. Да би деловале убедљивије, на њих је утиснут жиг и натпис »Slovenska Statna Mincovna«. Немцима за све време ништа није било сумњиво и полуге су једне ноћи, уз све мере предострожности, превезене у Братиславу. И дан и ноћ наоружан стражар месецима је чувао сефове блиндираних врата иза којих су лежале — полуге од обичног олова!

Свађа

Оно право злато остало је сакривено у подруму Ковнице све док устаници нису ослободили Кремницу. Ме-

ђутим, партизани нису имали срећу са њим. Убрзо је Хитлер прешао у напад и за устанике су настали тешки дани. Словачки национални савет наредио је да се злато склони у Банску Бистрицу јер је у близини овог места постојао аеродром тако да се злато у случају опасности могло оклопити на сигурније место. За датак је опет поверен Гези и Јозефу.

Добили су два путничка аутомобила, два стара пиштоља, 182 и по килограма чистог злата и кренули на пут!

Из Кремнице су изашли негде око 22 часа, 5. октобра 1944. Киша је ромињала већ неколико дана, магла се није дизала. У то доба године на путу према планини нема ни живе душе, али сад је друм био крцат: аутомобили, запреге, ручна колица, бицикли. У мрклом

Било би боље да си ме послушао... Али не, ти увек све најбоље знаш...

Геза је цетљао око кола псујући све одреда. Али и поред све његове упорности аутомобили ни да макну. После више неуспелих покушаја дигао је руке. Оставио је Јозефа да чува драгоцен товар, а сам се упутио да тражи помоћ.

Коњ није издржао

У црној тами, буквално пипајући, избио је на неки пут. Таман је размишљао куда да крене, кад је зачуо рзање коња и пригушено по журивање. Склонио се иза једног дрвета. Слаба светлост фењера обешеног о ко-

Брзо су пребацили сандуке са златом у кола и наставили бекство

мраку избеглице су се сударале са онима који су ишли партизанима у помоћ. Наједном је цела поворка стала, негде је дошло до застоја и ко зна кад ће моћи да наставе. Уто је стигла и вест да Кремница само што није пала. Морали су што пре до Бистрице, како знају.

Између Гезе и Јозефа избила је свађа. Јозеф је био за то да причекају а Геза није хтео да чује о томе. Морају нешто предузети, неће ваљда као овце стајати на друму и чекати... Најзад се Геза, командант овог малог конвоја који је бежао, решио на очајнички корак: скренуо је аутомобиле са друма на стрм и узан шумски пут излокан јесењим кишама. Овде је постојала макар нека шанса, тврдио је.

Слаба шанса, показало се одмах после неколико километара кад су се оба аутомобила заглавила у блату до пола точкова.

— А сад нисм овца! — није могао да оћути Јозеф. —

ла која су се приближавала осветлила је најпре женско лице, децу збијену на помили ствари и на крају сељака у избледелом шеширу који је корачао поред запреге. Кад је назрео Гезину прилику, упитао је уплашено:

— Ко је то?

— Наши смо — одговорио му је Геза и пришао.

Сељак му је испричао да су из Турца и да беже од Немаца. Већ трећи дан су на путу а да ни сами не знају куда иду.

Геза је човеку понудио цигарету и повео га мало у страну. Ту му је објаснио о чему се ради. Његова молба свакако је сељаку звучала у најмању руку чудно, па ипак, он је без речи исто варио ствари и децу из кола и пошао за Гезом.

— Брзо ћу ја — довикнуо је жени али није смео да погледа у њеном правцу...

Сандуке са златом пребацили су из аутомобила у кола и наставили даље. Али,

ТРК ЗЛАТ

продужила је да се топи под навалом осам дивизија генерала Гефлеа. Банска Бистрица успела је да се одржи свега три недеље дуже од Кремнице...

Празни сефови

28. октобра, само што су есесовци заузели Бистрицу, два шефа службе безбедности у Гефлеовој војсци, гаупштурмфирер Кунц и оберштурмфирер Рамард, већ су били у банци. Имали су поуздана обавештења да су драгоцености из Кремнице пренете овамо и да Бистрица такође чува највећи део словачког злата. Одмах су се бацили на претраживање сефова. Али, осим три стотине милиона папирних кру-

пут је био исувише стрм, то вар исувише тежак, а коњ исувише стар. Нису прошли ни два километра, а животиња је пала. Поново су се нашли у очајној ситуацији и опет је избила свађа.

Спасли су их неки људи који су сасвим случајно пролазили овуда. Били су то рудари који су се враћали са ноћне смене. Они су кола извукли из блата и на рукама их пренели преко целог кланца на другу страну Кремничке висоравни! Одатле више није било тако тешко спустити се низбрдо.

У зору, упрегнути у кола, Геза и Јозеф најзад су стигли на територију коју су држали устаници.

Злато је, бар за неко време, било сигурно.

Следећег дана устаницима је стигла помоћ, 2. ваздушно-десантна бригада генерала Слободе. На неким секторима Немци су чак морали и да одступе. И поред тога слободна територија

А С А

ГОМ

Читавих седам месеци стражар је чувао сефове Националне банке у Братислави иза чијих су блиндираних врата лежале полуге од обичног олова

на — које више нису вределе ни пет пара — и десетак случајно заосталих златника, ништа нису нашли! Зато се побринуо Геза Лацко.

Неколико дана пре но што је пала Бистрица, сандуци са златом, сада их је укупно било 22, пребачени су на аеродром „Три храста“. Од овог аеродрома у подножју планине Грон постојао је ваздушни мост којим је устаницима стизала помоћ. Искусни пилоти полетали су искључиво ноћу, без пратње доваца, по немогућим временским приликама. Дешавало се да за једну ноћ полети и стотину авиона. „Три храста“ радила су пуном паром као сваки други велики међународни аеродром све до тих последњих месеци устанка кад су летови совјетских авиона постали сасвим ретки. Не толико због Немаца колико због невремена.

По ко зна који пут над златом које је Геза довео

надвила се опасност. „Неће ваљда сад на крају рата пасти у руке нацистима?!“ — беснео је Геза.

Срећом, кбар

Време је било одвратно, падао је мокар снег са кишом. Са реке Гроне вукла се тешка ниска магла. Ни један авион који је полетео према аеродрому „Три храста“ није се спустио а Немци нису далеко.

Командант аеродрома Чирсков изгубио је наду да ће успети да склони драгоцен товар. На празном сандуку од муниције седели су он и Геза и проклињали кишу, снег, маглу. Најједном им се учинило да чују шум мото-

Кунц и Рамард бацили су се на претраживање сефова, али чекало их је непријатно изненађење

ра и то не у ваздуху већ ту на земљи.

Десио се немогуће! Један авион се ипак спустио.

Из кабине је изашао пилот Васиљев. Његово радио био је покварен тако да није чуо наређење: „Сви у базу“.

Самим чудом успео је да у густој магли пронађе устанички аеродром.

Злато су одмах утоварили у авион.

На расстанку, поздрављајући се са пилотом, Чирсков му је пожелео срећу, а Геза додао:

— Ако те погоде, молим те слупај ову машину по свим прописима. Забоди је у земљу тако да је потомци открију тек после неколико стотина година. Нека лупају главу откуд злато на толикој дубини...

— Разумем! — одговорио је Васиљев. — Ипак, гледају да и ја и злато стигнемо читави.

Махнуо је руком и одлетео у маглу.

Чирсков и Геза упутили су се у радио-одељење и ту прочучали до јутра. Ока нису склопили. Негде око осам часова стигла је радосна вест: пилот Васиљев спустио се на аеродром у Лавову.

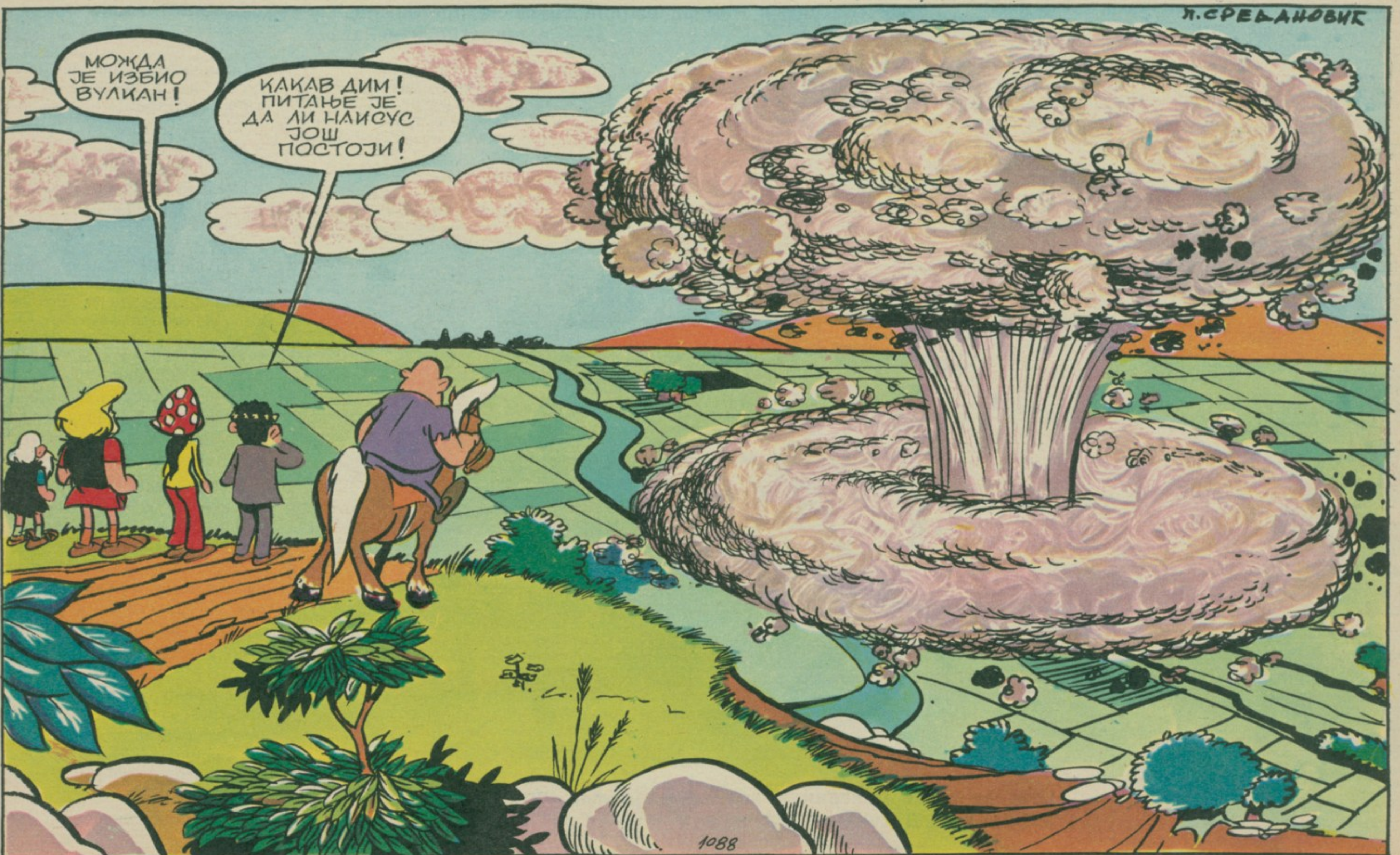
Неколико месеци после завршетка рата трка с Гезиним сандуцима најзад је била завршена. Злато се коначно нашло у Кременици, тамо одакле је и кренуло оне кишне јесење вечери.

В. С.

Шта ће олово у ковници новца — стражар није размишљао. Документа су била у реду и он је камионе пропустио унутра

ДИКАН MONTEKARLOS И ПРВИ РЕЛИ

СПАСЛА ГА МОЛИТВА

ПРЕЧАСНИ МОРГАН ЦОНС ЗАПРЕПАСТИО СЕ КАДА МУ СЕ ЈЕДАН ОД ЦРВЕНОКОЖАЦА КОЈИ СУ ГА ЗАРОБИЛИ ОБРАТИО — НА ЧИСТОМ ВЕЛШКОМ!

Пред крај XII века умро је Овен Гвајнед, последњи независни принц од Велса. Пошто није одредио наследника, двојица његових синова, Хајвел и Дејвиз, одмах су почели да се отимају око престола. Трећи син, Мадок, стајао је по страни и са дубоким стидом посматрао похлепну борбу своје браће. Коначно, када се она претворила у отворен рат, није могао више да издржи те је решио да се одрекне својих наследних права и напусти Велс.

Тако почиње једна од многа гобројних легенди о пустољовима, викинизма и принчевима који су — открили Америку!

Земља чуда

Очи забринутих Велшана биле су упрте у Хајвела и Дејвиза, те је мало ко приметио да су се једног раног јутра три Мадокова брода отиснула и кренула на запад.

Дани су пролазили, а принц и његова пратња нису јоко себе видели ништа осим бескрајне, плаве пучине. Тек после много месеци напора и гладовања, пред сићушном флотом се указало копно и Мадок је ступио на непознато тле.

Принц се надао да ће наћи земљу погодну за насељавање, али оно што је видео премашило је сва његова очекивања. Предео је био богат и плодан, шуме пуне дивљачи а клима изузетно пријатна. Мадок је био толико одушевљен да је, оставивши највећи део своје пратње да отпочне колонизацију, поново разатео једра и запловио натраг.

Чим је стигао у домовину, кренуо је по градовима и се лима да прича о чудима која очекују људе с оне стране океана. У то време Велс је губио независност и живот у њему није био нарочито весео. Делом због тога, а делом захваљујући својој великој моћи убеђивања, принц је ускоро стекао довољно следбеника да напу-

ни десет галија и поново се отисне у Нови свет.

Овога пута, пловидба је била још тежа, јер је и флота била већа. Због глади и сталне опасности, многи су пожелели да се врате кућама и нису се устручавали да то и гласно кажу. Ипак, Мадок је успевао да их умири, уверавајући их да ће бити стоструко награђени за оно што су претрпели.

Када је флота стигла до циља и Мадок сишао с брода, веома се обрадовао: његови први сапутници већ су били подигли мноштво кућа и увелико су обрађивали земљу. Колонија је почела да цвета и ускоро су се неки одважнији Велшани усудили да зађу у унутрашњост континента, где су се срели са индијанским племенима. Ту и тамо подигли су утврђења и почели да плове рекама, па су тако стигли чак до Мексика.

Сукоб је неизбежан

Мадоков народ је дуго живео у миру и пријатељству са Индијанцима. Сам принц је највећи део времена проводио путујући као мисионар од племена да племена, проповедајући хришћанство и учећи урођенике велшком језику. Индијанци су га радо примали и слушали, а зауврат су га и сами учили својим наређима.

Међутим, нису сви Мадокови следбеници имали толико среће са Индијанцима. Можда су наишли на нека ратоборна племена, а можда ни сами нису показали толико предусретљивости и разумевања према урођеницима као њихов вођ. Тек, све чешће је долазило до сукоба. Мадок је посредовао, објашњавао и убеђивао, трудећи се на све начине да изглади оно што је сматрао обичним неспоразумима. Ипак, на крају је негде у западном делу континента дошло до праве, велике битке у којој је неколико удружених индијанских племена својим бројем зачас сатрло Велшане.

вероватно је и он, ако није погинуо у бици, завршио као Индијанац.

Индијанац, њабих очију

Ово је, наравно, само легенда која се у дугим зимским вечерима препричава по велшким и америчким домовима. Ипак, многе непогрђене приче настоје да је учине веродостојном. Једна од њих, на пример, говори о неком америчком граничару који је видео Индијанца беле пути и плавих очију.

Али, далеко је занимљивија она о сусрету једног свештеника са Индијанцима, који се одиграо неколико векова после Мадокове колонизације.

Пречасни Морган Цонс путовао је дилижансом из Вирџиније у Јужну Каролину, када га је напала група црвенокожаца и одвела у село. Ово племе дотад није видело белог човека, те су свештеника дуго проучавали и њиме се забављали. Али, и радозналости је дошао крај, па су једног Цонса везали за један стуб и почели да играју око њега. Жене и деца пролазили су за то време по ред заробљеника и бацали

му пред ноге снопове прућа. Када је схватио да ће бити спаљен, Цонс се јакно уплашио и почео је гласно на свом језику да нариче и моли се за јолакшање мука.

Тада се, на његово велико изненађење, из групе која је играла издвојио један Индијанац и обратио му се — на велшком!

Ово је одмах променило расположење осталих, те су ослободили свештеника и дуго га задржали као госта.

Је ли могуће да су ови Индијанци и после толико векова сачували сећање на велшки језик? Причи се, наравно, не мора веровати, али зато неки сигурни подаци наводе научнике на размишљање. Зна се, на пример, да је једно од племена доскора употребљавало округле чамце какви се виђају код велшких рибара. Уз то долазе и сведочанства двојице америчких историчара из прошлог века: један тврди да је у језику Шони-Индијанаца пронашао неколико велшких речи, а други је у држави Њујорк открио остатке тврђаве сличне онима какве су се пре 800 година градиле у Европи!

Даља истраживања показују да ли ће Велшанима поћи за руком да уздрмају славу Кристофора Колумба.

Принц се надао да ће наћи земљу погодну за насељавање, али оно што је видео премашило је сва његова очекивања

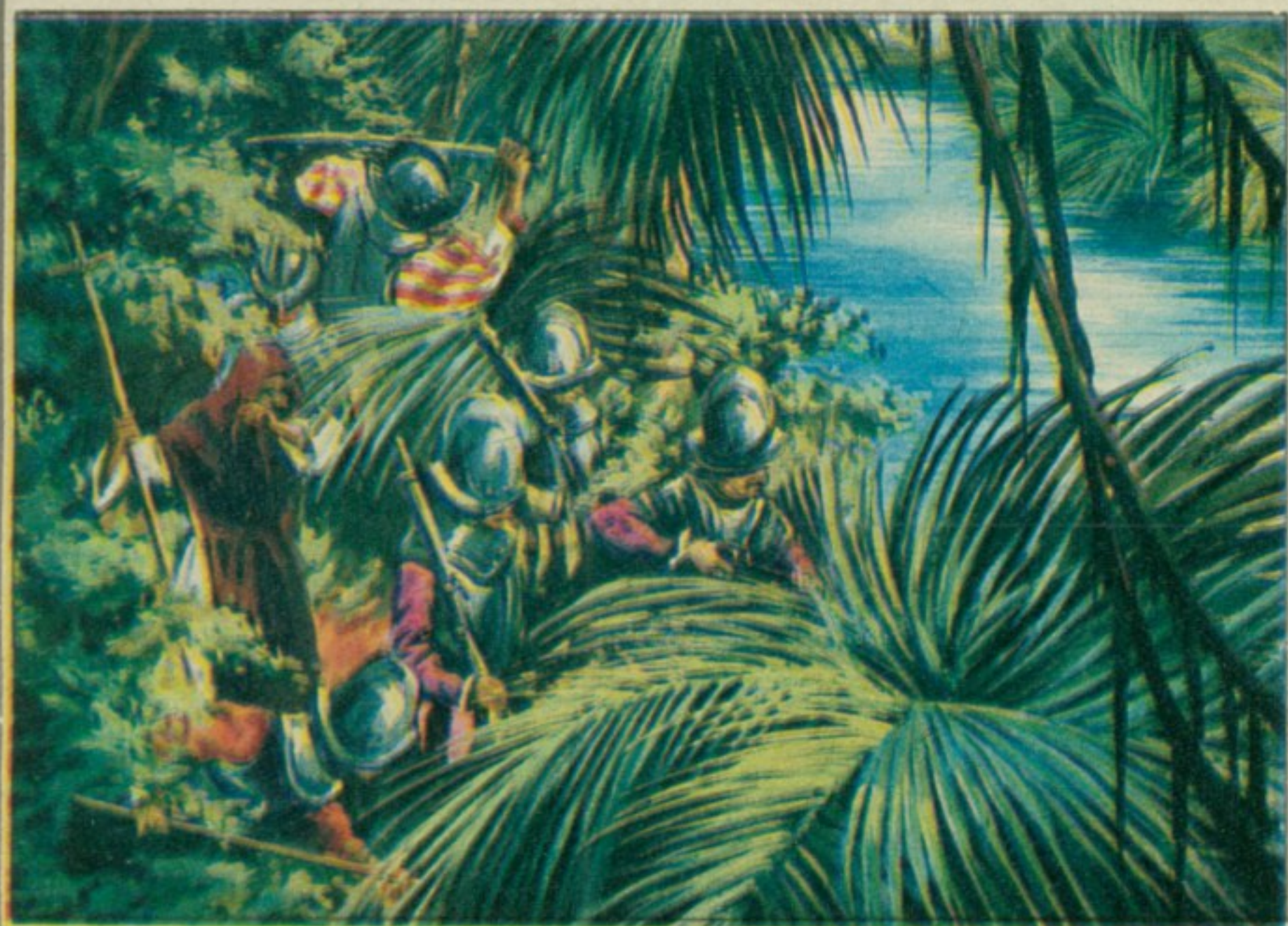

ИНДИЈАНЦИ

Живот и обичаји

1

ШПАНСКИ ОСВАЈАЧИ — Када је ујутро 12. октобра 1492. године шпански морепловац Кристифор Колумбо ступио на мало острво Гванахани, данас Вотлинг, у групи Бахамских острва, није ни слутео да је открио нови континент. Мислио је да је, пловећи на запад, пронашао пут до Индије. Први белци који су загазили на територију данашњих Сједињених Америчких Држава били су конквистадори Шпанца Хернанда Кортеза. Они су од 1519—22. године освојили Мексико и уништили царство индијанског народа Ацтека. Шпански бродови су се враћали из Новог Света са драгоценим добрима.

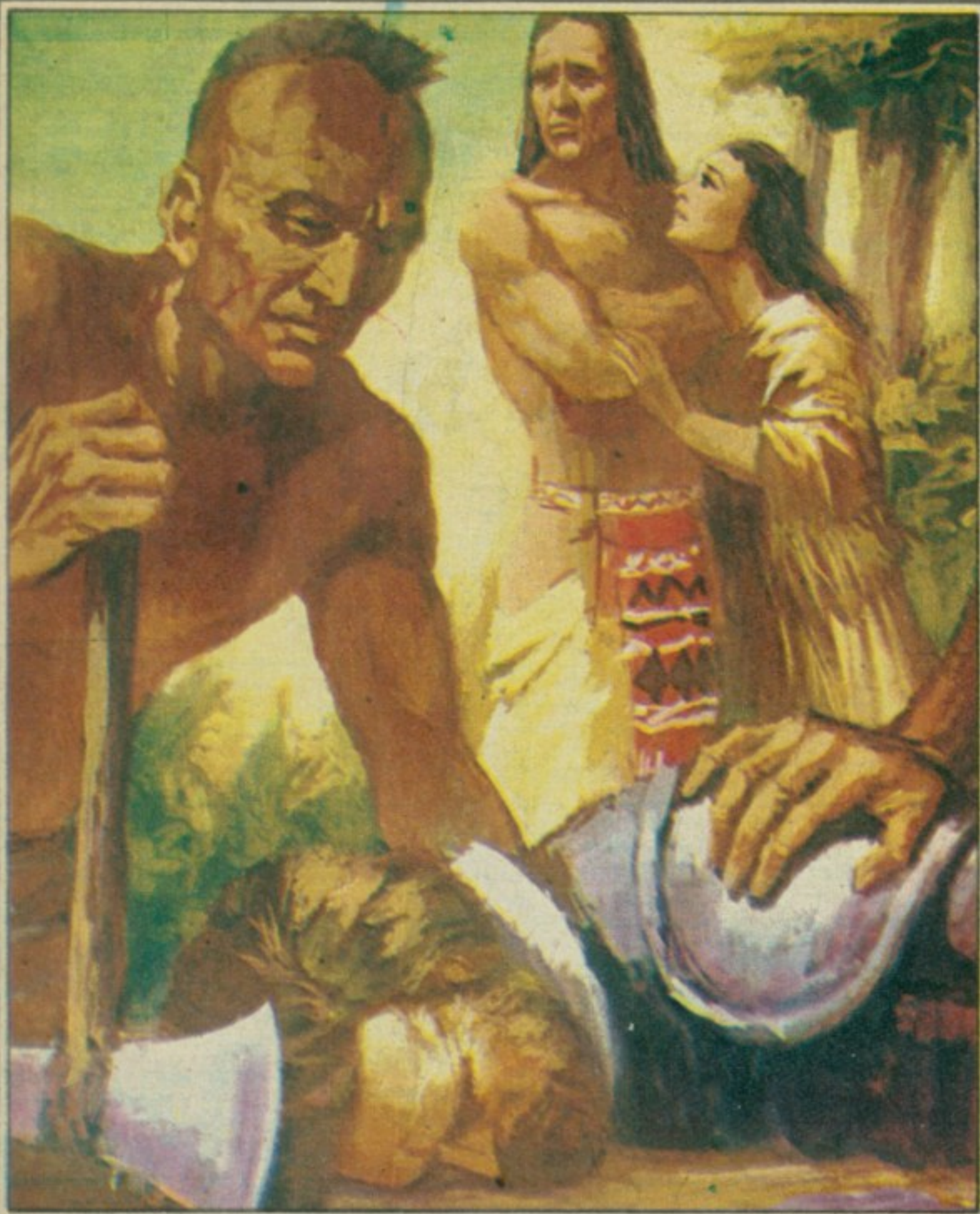

ПОГРЕШНО ИМЕ — Веровало се да је Колумбо 1492. доспео у источну Индију, па су тако староседеоци Америке добили име Индијанци. Европљани су их називали и црвенокошцима иако њихова кожа нема црвенкасту боју, тамнија је због тога што су већи део живота проводили под отвореним небом, изложени сунцу и ветру. Индијанци су, увек кад су то временске прилике дозвољавале, били до појаса голи, а од убода инсеката су се бранили премазујући кожу глином и бојама, најчешће црвеном. Касније се без украсних шара по телу није могла замислити ниједна светковина, ратни похол или одлазак у лов.

СЕВЕРОЗАПАДНИ ПРОЛАЗ

— Холанђани су 1608. желећи да постигну оно што није успело Колумбу, ангажовали су искусног енглеског морепловца Хенрија Хадсона да за рачун холандске круне пронађе северозападни пролаз до Индије — земље зачина. После дуге и опасне пловидбе, у којој је његов брод остао читав углавном захваљујући срећи, енглески капетан се зауставио у великом заливу, касније названом Хадсонов залив. Кад је на копну срео урођенике сличне онима какве је описао Кортез, било му је јасно да задатак није извршио. Разочаран вратио се у Европу. Према Новом Свету тада су за пловили многи истраживачи и авантуристи; они нису тражили пут за Индију, већ богатство које се могло лако стећи.

СПАСЛА ГА ИНДИЈАНКА — Године 1605. познати капетан и писац Џон Смит по одобрењу енглеског краља Џорџа I кренуо је да запоседне Вирџинију. Тамо су га дочекали ратоборни Индијанци којима је сада било јасно да их бели људи озбиљно угрожавају. Дошло је до крвавих окршаја и домороцима је најзад успело да намами и заробе енглеског капетана. Суд поглавица осудио га је на мучење и смрт. Али, осуђени на смрт се држао тако храбро да је кћи једног поглавице пожелела да га узме за мужа. Тако је Џон Смит постао први Енглез који се оженио Индијанком.

РАТНИЦИ ОБРИЈАНИХ ГЛАВА — Ирокези или Сенеке, Алгонкини, Мохоки и Мохиканци живели су у шумама и мочварама око реке Хадсон. Познати су као поносни ратници који су потажену реч или увреду наплаћивали само смрћу. Заједнички обичај свих ових племена био је неговање нарочите ратничке фризуре: бријали су обе половине лобање тако да им је по средини темена остајао узани појас кратко подшишане косе. Мохиканци су се истицали особитом мудрошћу. Они су осећали да је ток времена на страни белог човека и желели су да с њим живе у миру. Али, кад то једном више није било могуће, јуначки су се борили све док нису скоро сасвим истребљени.

ЉУДИ ОД ЗАНАТА — У огромним шумама између Великих језера и Атлантског океана живели су Семи-моле, Чироки и Делавара Индијанци. Били су велики кичиши а од осталих индијанских племена разликовали су се и по томе што су се, осим лова и риболова, бавили и занатством. Њихови накити су некад били веома тражени у америчким драгуљарским дућанима. О ратницима племена Делавара писац „Кожене чарапе“ Фенимор Купер говори као о поштеним и мирољубивим борцима, жељним да живе у пријатељству са белим лицима.

НАПАДИ У ЗОРУ — Становници великих равница јужно од канадске границе Гавранови, Црне Ноге и Дакоте нису били тако мирољубиви као Индијанци из источних делова Америке. У борби против белих освајача они су се служили свим могућим лукавствима. Иако им је ноћ највише одговарала да изненаде караване и војничке патроле, никад се нису борили ноћу. Веровали су да душе палих ратника по ноћном мраку не могу да нађу пут до Срећних ловишта великог духа Манитуга, па су због тога обично нападали у цик зоре. Били су безумно храбри и своја ловишта су бранили све док их надмоћни белци нису уништили.

НАСТАВИЋЕ СЕ

ЗАБАВНИКОВА БАШТА

ДОШЛА ЈЕ

НАЈВЕЋА РУЖА НА СВЕТУ РАСТЕ У ТОМБСТОНУ. У ЊЕНУ СЕНКУ МОЖЕ ДА СТАНЕ 150 ЉУДИ

Ричард Плантагенет, члан краљевске династије Јорка, љутито је откинуо у парку Темпл, где се решавало питање избора краља Енглеске, белу ружу и рекао: „Нећу се умирити све док се моја ружа не натопи крвљу Ланкастра и постане црвена!“ Ланкастри су на то убрали црвену ружу. Тако је у Енглеској почео 1455. године рат двеју ружа. Династија Јорка ставила је у свој грб белу, а династија Ланкастра црвену ружу.

У парку Темпл донедавно су постојала ова два историјска ружина грма. За успомену на рат у коме су изгинули готово сви принчеви обе династије, а плодови победе припали Хенрију VII, енглески баштовани одгајили су ружу чије су латице са једне стране биле беле, а с друге црвене. Назвали су је „Ланкастер-Јорк“ руж.

ЉУБАВ НА ПРВИ ПОГЛЕД

Домовина руже је Персија, данашњи Иран, чије је песничко име било Булистан, што значи Врт ружа. У Персији су читави брежуљци обрасли ружама. За време празника улице се засипају ружама којих има толико да се од њиховог мириса добија главобоља.

Али, ружа се није ту задржала. Са истока кренула је у Грчку, а стари Грци поштовали су је богињу лепоте и љубави Афродити. Грчки колонисти донели су ружу у Римско царство. Размажени римски патрицији заљубили су се на први поглед у овај цвет.

За једну свечаност цар Нерон платио је огромну суму од 20.000 талира само за руже. Император Марко Аурелије засипао је своје госте ружама и забележено је да су се неки чак угушили од њиховог опојног мириса. У римским домовима често се изнад стола веша-

ла гранчица руже — као знак да све што буде речено остане у тајности. Отуда израз *sub rosa dictum* — речено под ружом.

Пошто су Римљани „грошили“ толике количине ружа, стављали су их и у мед и у храну, на многим

пољима уместо пшенице засађене су руже. Тада су начињене и прве стаклене баште, да би ружа било у свако годишње доба.

Сматра се да је цвет руже постојао на земљи још пре појаве човека, разуме се, дивље од које води порекло питама. Најстарија дивља ружа је такозвана *rosa gallica*, позната дванаест столећа пре наше ере. Од ње потичу све европске руже. Брижљивом негом, мешањем земље и ђубрењем дивља ружа претворена је прво у дуплу дивљу ружу и тако редом, док се није дошло до садашњег цвета.

СЕДАМ ЛЕПОТИЦА

Ружа је данас освојила читав свет и гаји се у свим поднебљима. Неке врсте успевају и у Алпима, на висини од 1700 метара. Чувени светски путник Х. Шлагинвајт налазио је пре 80 година руже на јужним падинама Хималаја, на висини од 4500 метара! Висиноки рекорд ипак држе тибетанске руже које расту и на 5200 метара.

Данас се тако рећи и не зна колико има врста ружа. У најчувенијој фарми за гајење ружа која је пре једног века постојала у Малмезону у Француској одгајено је свих 250 врста ружа за које се тада знало. Од тог времена вештачко гајење ружа узело је такве размере да данас у свету има на десетине хиљада разних врста.

Путници и истраживачи доносили су из далеких крајева многе нове руже које су затим, укрштањем са већ познатим врстама, давале нове сорте. Један од најпознатијих покушаја да се са Далеког истока најлепше руже пренесу у Европу приписује се енглеском ботаничару

Керу који је живео у XVIII веку. Он је у долини реке Јанг-Це у Кини купио 126 најлепших ружа с намером да их бродом пребаци у Европу. Међу њима налазиле су се и дивне кинеске жуте руже.

После шестомесечног путовања увенуло је 119 осетљивих цветова и само уз велике напоре Кер је успео да спасе 3 индијске и 4 кинеске руже. Оне су у Енглеској одмах пресађене и брижљиво неговане како би се што пре размножиле. Од ових 7 цветова постале су многе европске руже.

Страст сваког одгајивача ружа је да добије нову, лепу и необичну сорту. Потребне су најмање 3 године рада да би се одгајила нова врста. Производи се око 40.000 цветова годишње да би се добила само 2 или 3 нова примерка!

ЦВЕТОВЕ ТРЕБА БРАТИ!

Да би се од две различите руже добила трећа, може се поступити овако: треба из још неотвореног пупољка једне руже извадити прашнике, а затим пустити да руже процветају. Када се отворе, тучак друге руже треба опрашити прашницима прве и то неколико дана узастопце. Онда оставити да семе сазри. Зрело семе посадити у земљу са доста песка, покрити и везати. Чим избије изданак, треба га пресајити у нову земљу.

Семе се посејава у септембру или у априлу. Неким врстама потребно је и више времена. Иначе, руже се размножавају гранчицама. Косо засечену гранчицу треба ставити у саксију са речним песком, покрити стакленом посудом и оставити на топлој месту, али без јаког сунца. Залива се топло водом, до 20°C. Корен ће се ухватити после месец дана.

Ружа је вртна биљка, али има и собних ружа. Да би лепо напредовала ружа мора имати довољно сун-

ца и ваздуха. Собне руже лети треба држати напољу или код отвореног прозора и обилно заливати. Зимом треба да буду у добро проветреној просторији на температури од око 10°C. Цветове треба брзи да не би „прошили“ биљку, а да би добро цветала, потребно је редовно обрезавање гранчице.

ЛЕДИ БАНКСЈА

Земља за руже које се гаје у соби треба да буде следећег састава: четири дела тврде глинасте земље, један део шумске земље од лишћа, један део наћубрене земље и један део речног песка.

Како што постоји готово безброј ружа, тако оне могу бити у безброј боја и нијанси. Од француских ружа познате су: „Пантеон“ чије су латице при врху ружичасте, а при дну жуте боје; „Лувр“ чувеног мириса и жарцрвене боје; „Дијанапозон“ која је наранџастојута са карминцрвеним одсјајима; „Вену-

сик“ крупног цвета, лимунжуте боје; „Атлас“ чије су латице при дну беле, затим постепено прелазе у ружичасту, да би на врховима постале тамноцрвене, скоро црне боје.

Из колекције персијских ружа лепотом, бојом и мирисом издвајају се: „Сафир“ плаволила боје чији грм даје много дуготрајних цветова; „Источњачки топаз“ жутоцрвене боје; „Велики могул“ која је жућкастобела; „Златни смарагд“ златасте боје чије латице подсећају на цвет каранфила.

Од собних ружа које се гаје у саксијама позната је „Хермеза“ са нежноружичастим цветовима и „Француска“ сребрнасторужичаста, јаког мириса.

Највеће ружино дрво на свету је „Лејди Банксја“ у Томбстону у Аризони. Пречник стабла му је 1 метар, висина 2,75 метра, а гране које покривају простор од 200 квадратних метара ослањају се на 68 подупирача. У њихову сенку може да стане 150 људи. Садница из које се развило ово дрво пренета је 1884. из Шкотске.

Б. Д.

ИЗ ПЕРСИЈЕ

ЗЛОЧИН НА БРОДУ „ВИ

Тринаестог марта 1841. године из ливерпулске луке у Енглеској испловио је у правцу Филаделфије у Сједињеним Америчким Државама путнички брод „Виљем Браун“. Тек понеком сујевернијем путнику падало је на памет да број тринаест доноси несрећу. На броду се, поред товара, налазило 65 путника, углавном ирских и шкотских исељеника чији је циљ била Америка. Четрнаест морнара чинило је посаду једрењака на челу са капетаном Џорџом Харисом и два поручника, Френсисом Родесом и Волтером Паркером.

СУДАР СА ЛЕДЕНИМ БРЕГОМ

Незгоде су почеле да прате брод од самог почетка пловидбе. Густе магле и снажне буре даноноћно су се смењивале и обарале на једрењак. Три пута је ордански ветар почупао сва једра претворивши их у крпе. Скоро месец дана пловио је „Виљем Браун“ са крајње редуцираним једрима, па му је брзина била више него јадна.

Око пет недеља по поласку из Ливерпула, у ноћи 19. априла, изненада је захладело. Брод је утонуо у маглу густу као тесто да се прст пред носом није видео. Сваком искуснијем поморцу било је јасно да наилазе ледени брегови. Зато је капетан Харис поставио два стражара на катаркама уместо једног. Но, слаба корист јер се ништа није видело. Непде око поноћи зачуо се страховит тресак, као да је у брод ударио гром. То се „Виљем Браун“ сударио с леденим брегом који му је тешко оштетио труп.

Капетан је истрчао из своје кабине, сазвао посаду и наредио да се одмах спусте једра и сви се баце на пумпе. Уто је из утробе брода као без душе дојурнио један морнар и јавио да је рупа на кориту велика скоро два метра, па је узалудно свако пумпање воде пошто ће сигурно у врло кратком року потонути. Капетан је отрчао да се и сам увери и на први поглед схватио је да морнар не претерује. „Виљем Браун“ био је осуђен на брзу пропаст.

Капетана Хариса сачекали су на палуби узневерени путници одевени надвојенатроје, већина само у пижамама и спаваћницама, јер су у тренутку судара мирно спавали у својим кабина-

ма. Они присебнији сетили су се да бар огрну мантиле и шалове. Владала је општа збрка, путници су кукали, морнари псовали, кроз тмину су одјекивале бесмислене заповести, пумпе су шкрипале и избаћивале воду тек да се нешто ради.

ПОТОНУЛИ С БРОДОМ

Неколико хладнокрвнијих морнара, слушајући наређења обојице поручника, спустили су у узбуркано море једина два чамца за спасавање којима је брод располагао. Одмах је било јасно да шалупа и мали чамац ни у ком случају не могу да приме 79 људи, колико се налазило на броду.

Тада је дошло до ужасних сцена јер су сви хтели да се спасу. У то доба, на жалост, није постојало правило да се морнари спасавају последњи, тек пошто су сви путници, а најпре деца и жене, сигурно смештени. Поручник Родес преузео је команду над великим, а Паркер над малим чамцем. Капетан је наредио да се чамци међусобно повежу како их вртлог брода који ће ускоро да потоне не би повукао са собом на дно.

У чамце су прво ускочили морнари. Само шест или седам људи ушло је у мали чамац јер су сви бродоломници, као по команди, јурнули према шалупи. Но, за тридесет једног путника није нигде било места и они су хтели — не хтели, морали остати на броду који је гонуо. Како је и капетан оклевао, они су се скупили око њега преклињући да их некако спасе.

То, наравно, није било могуће. Док се капетан Харис пекао на живој ватри, поручник Паркер из малог чамца нестрпљиво му је довикивао да, забога, што пре сиђе, иначе ће бити касно. Капетан се мало као колебао, Паркер је и даље викао да брод само што није потонуо, тада се капетан Харис пробио до ограде гурајући људе око себе, скочио, па низ конопац — право у мали чамац. Своје путнике оставио је да потону заједно с бродом.

ТРЕБА НЕШТО ПРЕДУЗЕТИ!

Крцати чамци отиснули су се од олупине настојећи да се што брже удаље од вртлога. Брод су, због густе магле, одмах изгубили из ви-

да, али су и те како чули крике остављених. Њихове молитве, псовке и проклињања пратили су их још до брих пола часа. Затим се „Виљем Браун“ подигао на таласима и заронио као камен повукавши са собом у смрт несрећне путнике.

У зору магла се мало подигла и капетан Харис је из свог чамца довикнуо пуковнику Родесу у шалупи да ће прекинути конопац, па нека се свако спасава како зна и уме. Налазили су се на око 400 километара од америчке обале, некако ће је се већ докопати, а можда ће наићи и неки брод!

У шалупи се налазило четрдесетак бродоломника. Били су полуголи, збијени као сардине, а ипак су дрхтали од зиме. Родес је довикнуо капетану да је шалупа ужасно претоварена и упитао га не би ли он могао неког од

други су лежали на поду у још горем положају. Вода је продирала у чамац кроз најмање дванаестак рупа, па се морала стално избацити. Хладан ветар није успевао да растера маглу. У саму зору поручник Родес позвао је морнара Виљема Холмса и нешто му шапнуо. Снажни и млади Холмс само је климнуо главом у знак потврде. Од тада као да је Холмс командовао чам-

ко мора и да је крајње време. Путници су у себи нагађали шта се то мора и о каквом се времену ради. Невесност није трајала дуго.

БАЦАЊЕ ПУТНИКА

Два морнара приђоше једном од путника, неком Ове-

њих да прими у мали чамац. Али, капетан је одбио изговарајући се да ће у том случају чамчић потонути. Родес је инсистирао тврдећи да је шалупа пуна воде, да се не може маневрисати и да би требало нешто предузети. Капетан је одмах разумео свог првог поручника и одговорио му да то нешто може да учини само у крајњој нужди!

Тада су се чамци раставили, а Родес је остао као заповедник шалупе. Сви су морали да га слушају, то су обећали и Харису који је команду над шалупом пренео на њега. Наставили су да плове међу сантама леда за сипани леденом кишом. Опасност од судара са неким леденим брегом висила им је над главом као мач.

Неки бродоломници седели су на седиштима шалупе са ногама у леденој води,

цем. Родес је деловао веома потиштено.

Путници су приметили сашаптавање Холмса и поручника и ухватили их је неки инстинктиван страх. Као да су наслућивали шта ће се догодити, па су се чвршће прибијали једни уз друге.

То се догодило ускоро. Холмс је пришао снажном морнару црнци Џејмсу Мареју, нешто му шапнуо, а затим гласно додао да се та-

ну Рилију, и наредише му да устане. Несрећник је одмах знао шта га чека и почео је да запознаје молећи остале путнике да га спасу. Нико се није ни помакао. Холмс и црнац зграбише Рилија који се очајнички отимао и бацаше га у таласе као врећу. Замало при том нису преврнули претоварени чамац. Рили је само крикнуо и нестао у таласима.

Следећа жртва био је

ИЉЕМ БРАУН

ПУТНИКЕ, КОЈИ СУ ПРИ-
МЕТИЛИ ДА СЕ МОРНАРИ
САШАПТАВАЈУ, ОБУЗЕО ЈЕ
СТРАХ. КАО ДА СУ НАСЛУЋИ
ВАЛИ ШТА ЋЕ СЕ ДОГОДИТИ

Џорџ Дафи. Када су га мор-
нари шчепали, он их је мо-
лио да га поштеде јер има
жену и троје деце, али га
они нису слушали. Догоди-
ло му се исто што и Рилију.
Трећи, Џејмс Мек Евој, није
се бунео. Он је само замо-
лио да му допусте да се по-
моли богу за шта му је до-
вољно пет минута. Када је
пет минута прошло, Мек Е-
вој је подигао главу и сам
се без речи бацио у таласе.

Док се све то одиграло,
поручник Родес беживотно
је седео на свом месту и бу-
дио преда се. После треће
жртве Холмс га је погледом
упитао шта даље да ради.
Родес је непомично седео и
ћутао. Холмс је схватио да

Вриштале су да ће и оне
скочити у море ако се ње-
ховом брату нешто деси.
Холмс се на ту вриску није
освртао, отргао је Ескинса
из руку сестара и бацио га
у таласе. Истог часа обе де-
војке скочиле су за братом
у море.

ДА СЕ КРИВЦИ КАЗНЕ!

Тог истог дана још седам
људи бачено је у море, су-
традан још три — укупно
шеснаест путника и ниједан
од морнара! Сада је већ би-
ло лакше маневрисати шалу-

пом којом је и даље коман-
довао само Холмс. Бацање
путника олакшало је терет
у чамцу, али је још увек би-
ло потребно из њега избацити
вати воду.

Путници који су имали
срећу да остану у шалупи
били су толико изгладнели,
промрзли и преплашени да
су као у бунилу лежали на
дну чамца у леденој води.
Холмс је начинио провизор-
но једро од неког мантила и
весла и захваљујући томе
кретали су се нешто брже.
Ипак, шансе да ће се спа-
сти биле су скоро никакве.

Али, срећа им се осмехну-
ла — спасао их је једрењак
„Полумесец“ који је пловио
из Њујорка према Авру у

Француској. Он их је довео
до Авра. Већина путника и
морнара ту се поново укр-
цала не одустајући од на-
мере да се домогну Сједиње-
них Америчких Држава. Та-
мо су сазнали да је и чамчић
у коме су били Харис и Пар-
кер са још пет бродоломни-
ка такође спасен. Њих је
шестог дана по бродолому
прихватио једрењак „Мајка
породице“ и пребацио у А-
мерику.

Убијање путника у шалу-
пи није дуго могло да оста-
не тајна. За злочин су први
сазнали официри једрењака
„Полумесец“ који су бродо-
ломнике из шалупе спасли.
Вест је стигла и до Сједи-
њених Држава и изазвала
опште гнушање и згражава-
ње. Штампана је о језивом до-
гађају писала нашироко и
надугачко и тражила да се
кривци строго казне.

НЕОЧЕКИВАН ОБРТ

Најзад је случај предат у
руке Виљему Мередиту, јав-
ном тужиоцу града Фила-
делфије чијој луци је при-
падао потонути „Виљем

Браун“. Он је позвао кате-
тана Хариса и поручника
деса, узео им исказе и — пу-
стио их! Истог дана они су
бродом „Хари Томпсон“ от-
пловили за Јужну Америку.
Поручник Паркер, важан
сведок, нестао је без трага
и гласа, а нико се и није на-
рочито трудио да га прона-
ђе. Црни морнар Мареј та-
кође се изгубио. Једино је
Холмс оптужен и изведен
пред суд.

Али, тада је дошло до не-
очекиваног обрта. Јавно
мњење које је углавном тра-
жило да се кривци немило-
срдно казне одједном се ок-
ренуло Холмсу у прилог.
Новине су почеле да рас-
прављају о његовим моти-
вима и пронашле да је он,
истина, „жртвовао“ шесна-
ест људских живота, али
само да би спасао других
двадесет пет. Ишло се тако
далеко да се чак тврдило
како се од читаве посаде је-
дино Холмс храбро понео и
да, у тако специфичним ус-
ловима, и није могао дру-
гачије да поступи!

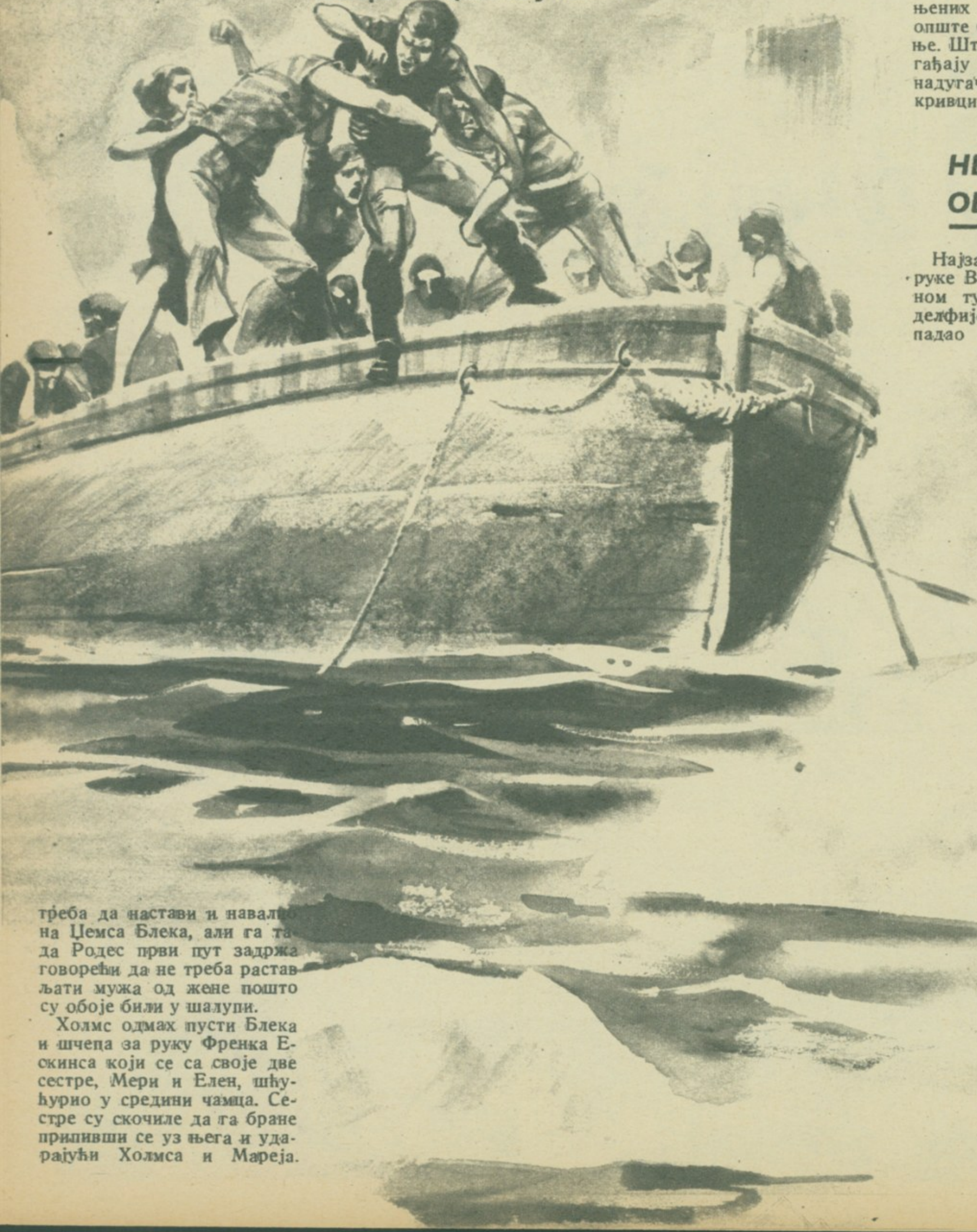
Они мање одушевљени
Холмсовим поступком тако-
ђе су се слагали да су у
слови били „сасвим специфич-
ни“, али да се путници ни-
су смели насумце бацати у
таласе него да их је треба-
ло у смрт слати — коцком!
Осим тога, зашто није стра-
дао ниједан морнар већ ис-
кључиво путници, мада је
дужност посаде да њих за-
штити и обезбеди!

Било како било, Холмс је
после седам месеци истраж-
ног затвора изведен пред
суд 13. априла 1842. године.
Када је дошао ред да по-
рота америчких грађана до-
несе одлуку, настала је муч-
на ситуација. После шест ча-
сова већања председник по-
роте изјавио је да чланови
нису могли да пронађу јед-
ногласно решење. Затим се
порота још једном повук-
ла и десет сати касније про-
читана је одлука: Холмс је
несумњиво крив, али треба
проверити какав је његов
карактер!

Најзад је судија Хенри
Болдвин осудио Холмса на
шест месеци принудног ра-
да и двадесет долара гло-
бе. Чим је пресуда објавље-
на, америчком председни-
ку Џону Тајлеру стигле су
хиљаде писама у којима се
на шефа државе апеловало
да Холмса помилује. То
председнику, разуме се, ни-
је ни падало на памет.

Холмс је издржао шесто-
месечну робију и чим је пу-
штен један од његових „на-
вијача“ запослио га је као
заповедника палубе на свом
броду. За осталим кривци-
ма овог незапамћеног злочина
није се ни трагало! Б. Д.

Холмс и Мареј истргли су Френка Ескинса из руку
сестара и бацили га у таласе

треба да настави и навалио
на Џејмса Блека, али га та-
да Родес први пут задржа
говорећи да не треба растав-
љати мужа од жене пошто
су обоје били у шалупи.

Холмс одмах пусти Блека
и шчепа за руку Френка Е-
скинса који се са своје две
сестре, Мери и Елен, шћу-
ћурио у средини чамца. Се-
стре су скочиле да га бране
приливши се уз њега и уда-
рајући Холмса и Мареја.

ЦРНА БРАДА И ИНДИЈАНЦИ

Теретни воз број 154 приближавао се тог хладног јануарског јутра пре три године неком насељу на северу савезне државе Мисисипи. Брзина није прелазила 60 километара и све се одвијало по строго утврђеном реду. Искусна посада знала је да и најмања ситуација може изазвати катастрофу...

— Приближавамо се Лорелу — јавио је радио-везом машиновођа из челне локомотиве колеги из локомотиве на крају циновске композиције дуге преко два километра. — Успорићу на 50 километара. Остало као и обично за улазак у насељена места.

Све ове мере предострожности биле су више него неопходне јер воз број 154 није био обична композиција већ право буре барута! Три огромне локомотиве вукле су 139 вагона, од тога 26 цистерни са опасним товаром: свака је била испуњена са 125.000 литара пропана, лако запаљивог гаса. Али, то није било све, непосредно испред ових цистерни налазио се огроман танкер од 100 тона цијановодоничне киселине коју је поручила нека велика компанија да би уништила пацове на бродовима. Довољно је да човек удише овај гас неколико минута, па да наступи смрт.

Зато су све станице кроз које је воз пролазио предузимале све мере да не би случајно дошло до какве незгоде. Па ипак несрећа се догодила.

ОСОВИНА ЈЕ ПУКЛА

Управо су пролазили кроз предграђе Лорела, градића од око 25.000 становника, кад је наједном одјекнула страховита експлозија. Један вагон одлетео је као комета у небо и експлодирао у виду циновске печурке која се видела и на удаљености од 150 километара! Аутоматске ваздушне кочнице су зашкрпале, воз се зауставио. Чим се повратио од првог шока, машиновођа челне локомотиве, зграбио је микрофон и јавио централи у Хетисбургу.

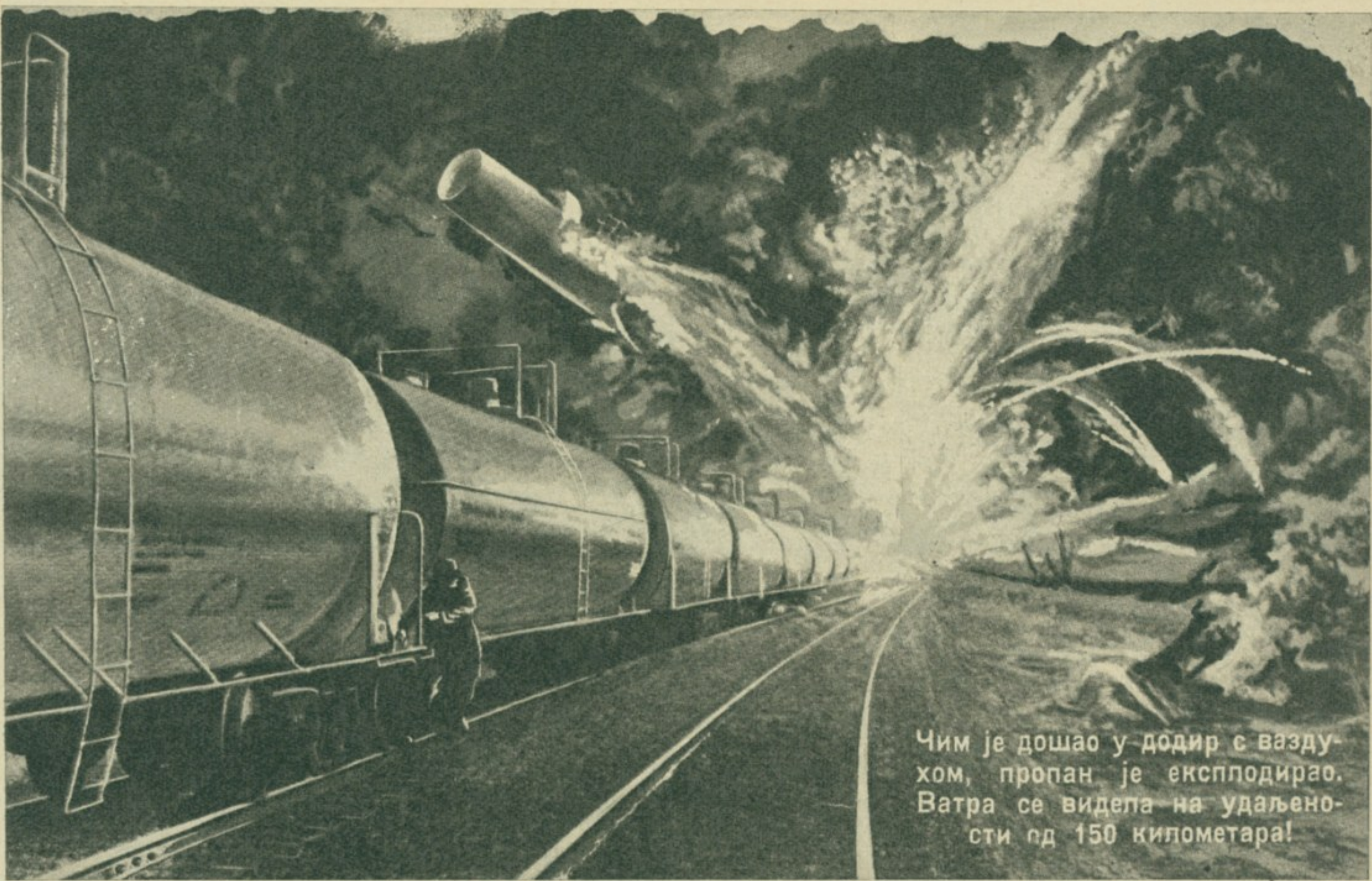
— Пожар на возу! Изгледа баш у оном делу композиције који пролази кроз град.

Цело насеље нашло се на ногама, али нико није знао шта да чини. Град Лорел чекал је страшна судбина. Ако се ватра прошири на остале цистерне, читаво насеље, заједно с људима, одлетеће у ваздух.

Френк Велс и Вилијам Чендлер, два железничара која су се наша у близини, без размишљања су јурнула према композицији у пламену и не мислећи да их тамо можда чека смрт. Први је био млађи човек а Чендлер је већ имао шест унука.

— Мора да је цркла нека осовина — нагађао је Чендлер грчећи према челној локомотиви. — Касније се показало да је био у праву. Једна осовина на цистерни се сломила, вагон се преврнуо и за собом повукао бар још десетак осталих. Ослобођен компримирани гас у додиру с ваздухом експлодирао је бацајући увис огроман стуб беличастог пламена.

Два храбра железничара која су кренула да спасавају град затекла су овакву ситуацију: воз се поделио на три дела: предњи и задњи остали су на шинама док је трећи преврнути део био у средини. Из не-

Чим је дошао у додир с ваздухом, пропан је експлодирао. Ватра се видела на удаљености од 150 километара!

ВОЗ-БОМБА!

Становнике града Лорела чекала је страшна судбина: ако се ватра прошири на остале цистерне, читаво насеље одлетеће у ваздух!

колико цистерни је шиштећи излазио гас и у додиру с ваздухом одмах се палио.

ЈОШ ДВЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ

Шеф станице у Хетисбургу чим је чуо од машиновође за несрећу, издао је наређење:

— Раздвојте вагоне!

Посада воза, Велс и Чендлер и сами су знали да је то једини начин да се спречи страшна трагедија, потпуно уништење града. Али, да би се вагони цистерне раздвојили требало је најпре деблокирати кочнице. Како? Кад је композиција одвојена од локомотиве?

Ватра из преврнутих вагона већ је захватила и зграде у близини пруге. Да би се колико-толико заштитио и стигао до места удеса Чендлер се умота у шињел и наби капу на очи. Непрекидно је мислио на онај вагон-цистерну напуњен цијановодоничном киселином и на ужас који би настао уколико би и он био захваћен ватром.

У међувремену две предње локомотиве одвукле су први део композиције на споредан колосек ван места пожара. Сад је требало спасавати преостале цистерне с пропаном. Одјекну нова експлозија Чендлер се нашао на земљи али се

није предавао. С муком се подигао и наставио даље.

Успео је да дође до 61. вагона, тачно у средини композиције и да поред болова које је осећао у рукама од опекотина затвори спољашњу славину за довод компримираног ваздуха из локомотиве на зачељу, и да га откачи од суседног вагона. У том га протресе и друга експлозија.

Готово онесвешћен Чендлер је грчевито једном руком држао токи-воки и једва проговорио у микрофон:

— Готово је! Крећите!

Откачени вагон се с муком померио, али се ипак удаљио од места на којем је беснео пожар.

Чендлеру се чинило да и сам гори. Млазеви зноја сливали су му се низ лице, очи су га пекле и сваког часа је очекивао да ће се срушити. Али, још неколико вагона с пропаном стајало је на пруги и претило ужасном смрћу становницима Лорела.

ДИЗЕЛКА КАО СПАС

Кроз густ дим приметио је како му две прилике долазе у сусрет. Били су то скретничари Скрагс и Кид. Дошли су да му јаве да су на споредном колосеку приметили малу дизелку. На жалост, они не умеју њоме да управљају. Френк

Велс, искусни моторовођа појурио је с Чендлером према дизелки.

И поред неподношљиве паре и дима који их је гушио дизелка је ускоро била поред цистерни. Кид је што је могао брже закачио преостале вагоне за њу.

— Крећимо што пре! — викнуо му је Велс.

Чендлер даде гас, али мала дизелка је била сувише слаба да повуче вагоне-цистерне.

Велс тада искочи у дим и на свој ризик откачи још неколико вагона.

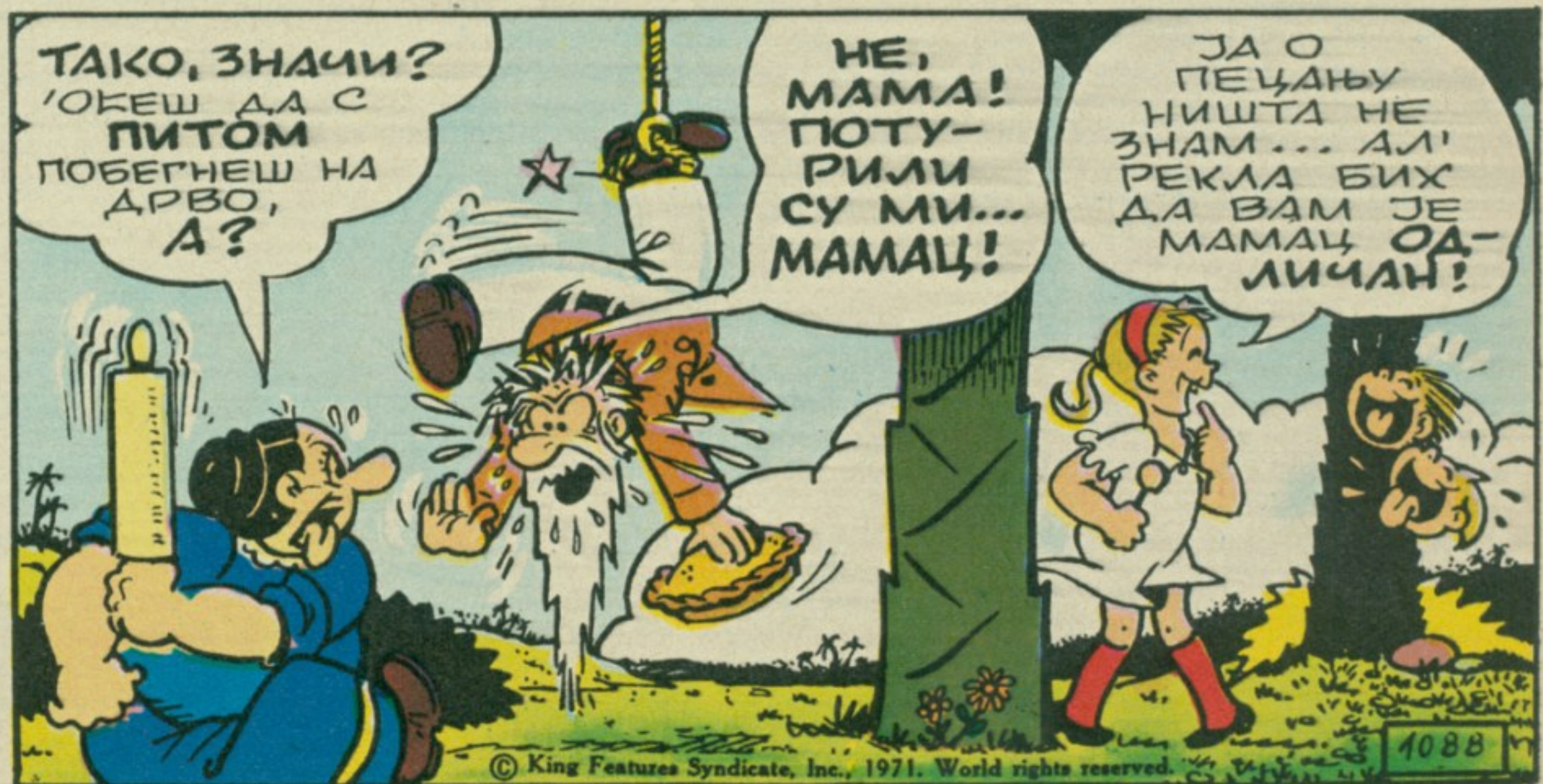
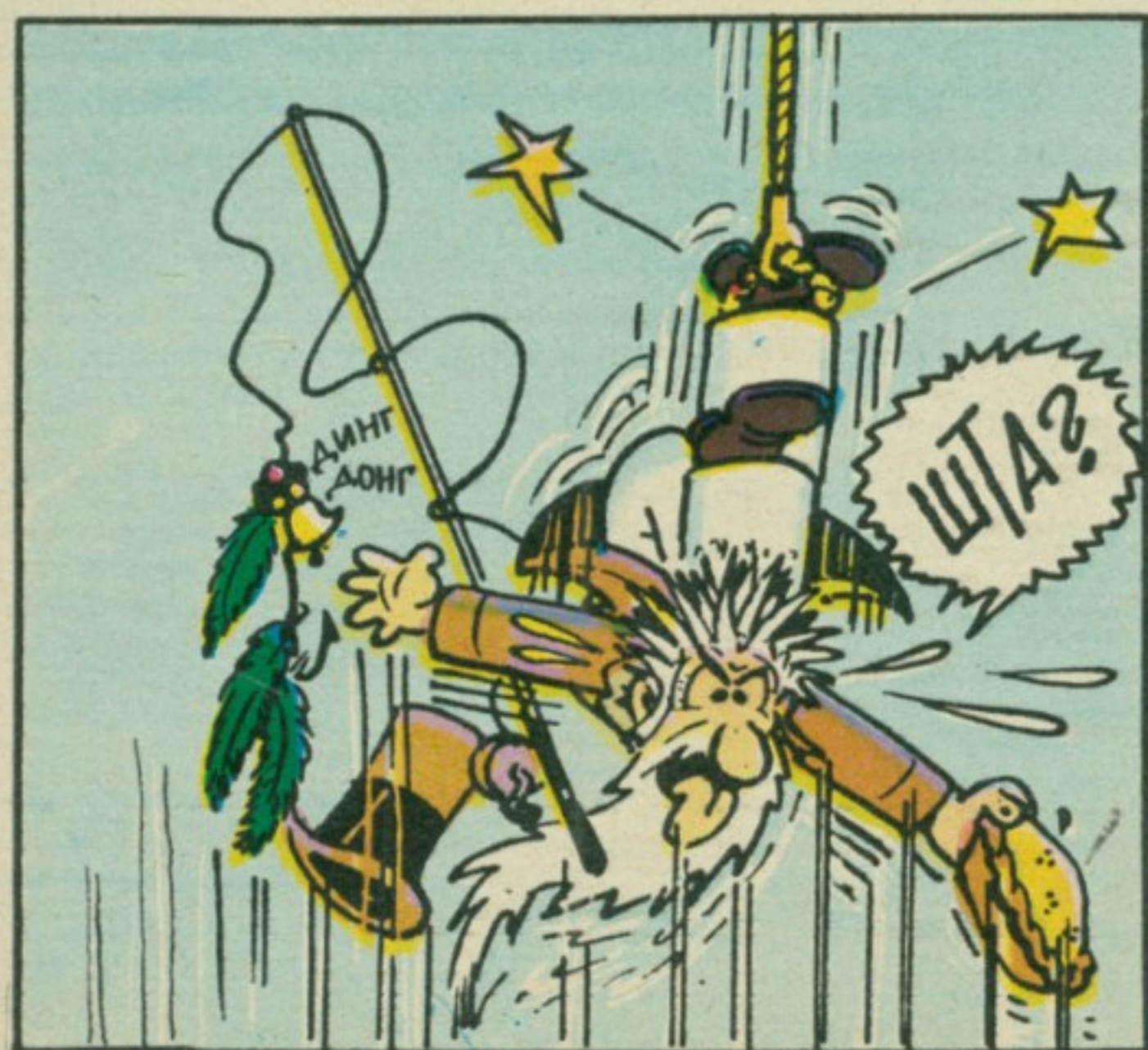
Управо је свањивало кад се локомотива најзад покренула и Чендлер свом брзином потерао смртносну композицију на споредан колосек удаљен од места несреће три километра. Међу спасеним вагонима-цистернама налазио се и танкер с цијановодоничном киселином!

Биланс несреће био је тужан: троје мртвих, десетак рањених, и неколико стотина запаљених или оштећених кућа. Материјална штета процењена је на 7,5 милиона долара, а Лорел је проглашен за пострадало подручје. Али, оно што је најважније: избегнута је још већа трагедија чије би последице биле несагледиве.

Пошто су провели неколико недеља у болници где су лечени од опекотина на лицу, врату и рукама, Чендлер и Велс су се вратили свом свакодневном послу.

Године 1970. њих двојица добила су Карнеџијеву медаљу, највише америчко цивилно одликовање за храброст.

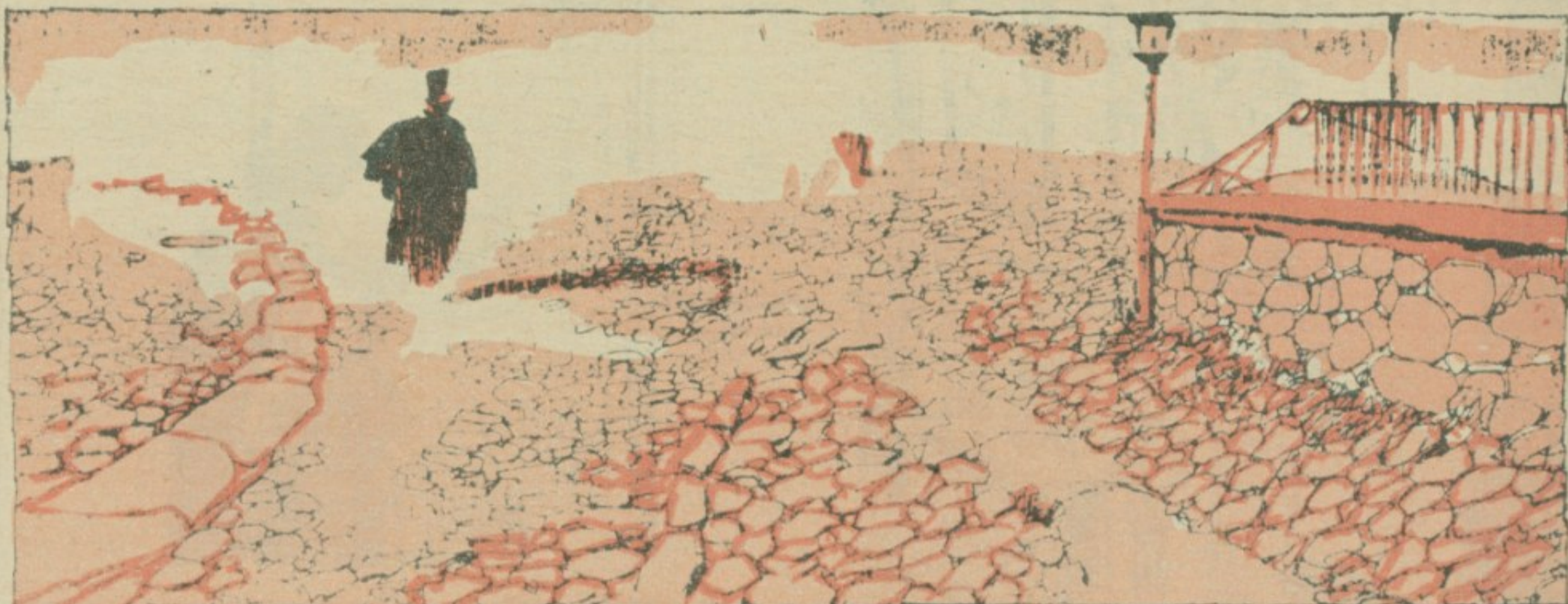
Џејмс Винчестер

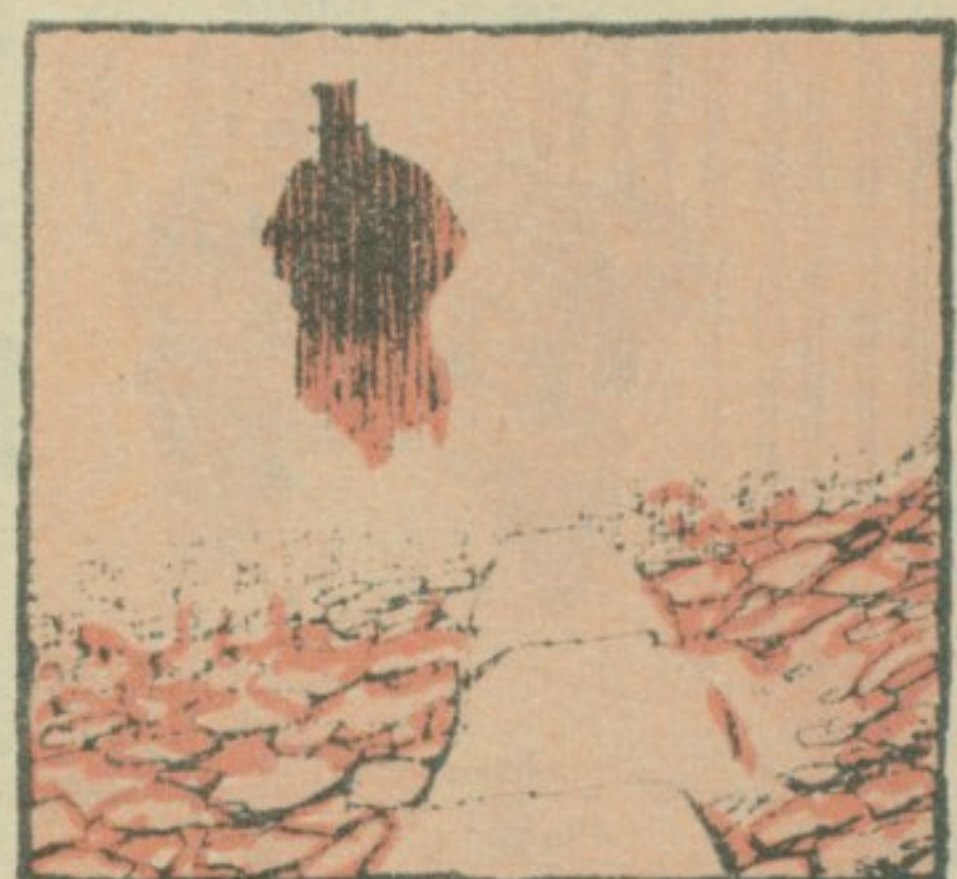
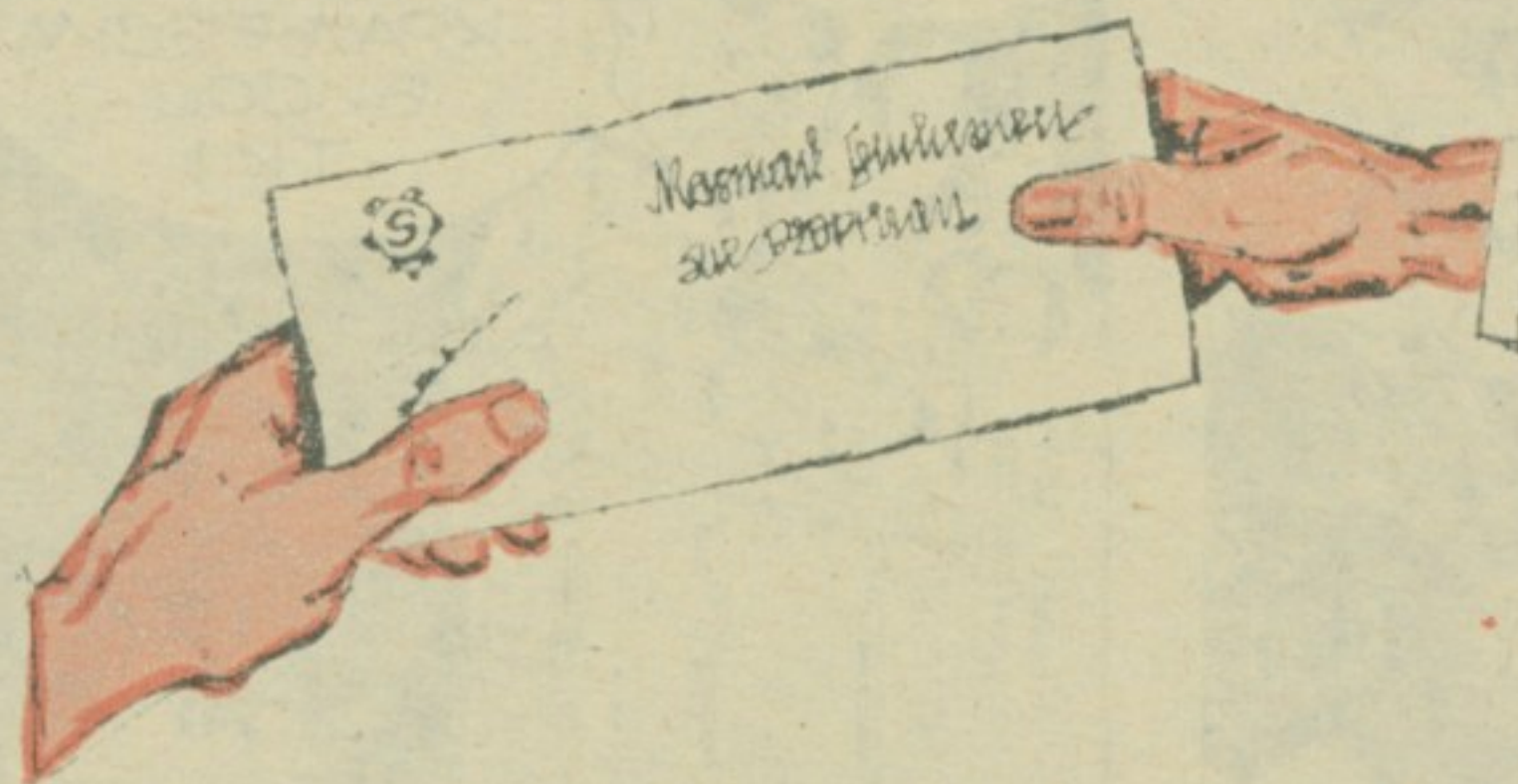
ЧУВЕНЕ
ПРИЧЕ

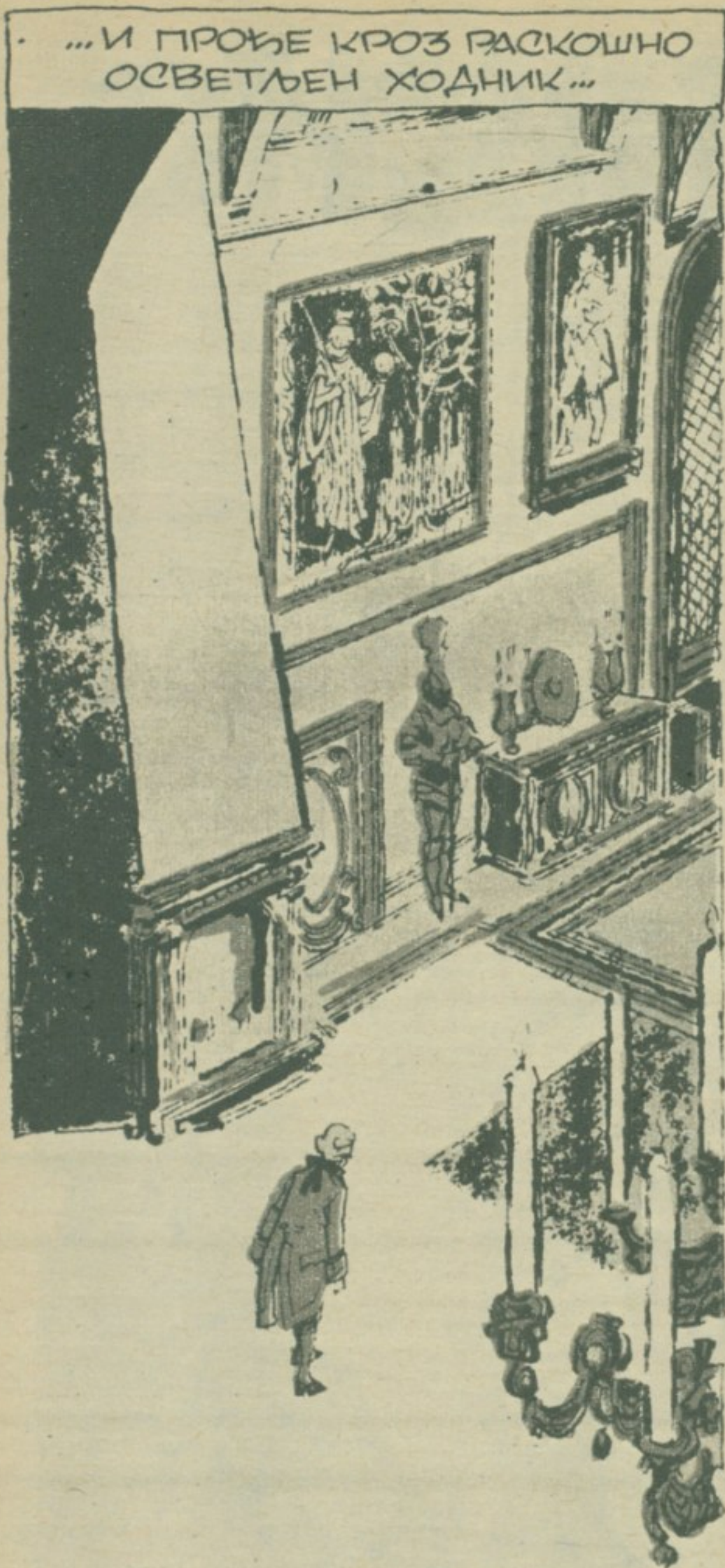
УКРАДЕНО ПИСМО

"УКРАДЕНО ПИСМО" ЕДГАРА
АЛЛА ПОА МОЖЕ СЕ СМАТРАТИ
ПРВИМ ПРАВИМ КРИМИНАЛНИМ
РОМАНОМ СВЕТСКЕ ЛИТЕРА-
ТУРЕ. ИЗВАНРЕДНИ ЛИК
ДИПЕНА ПОСТАЊЕ
РОДОЧАСНИК БЕСКРАЈНЕ
СЕРИЈЕ СЈАЈНИХ ДЕТЕКТИВА.
ОВА ПРИЧА ЈЕ БЕЗ СУМЊЕ
КОМПЛИКОВАНА ЗА ПРИКА-
ЗИВАЊЕ У СЛИКАМА, АЛИ
ВЕРУЈЕМО ИПАК ДА
ЋЕТЕ СВЕ
РАЗУМЕТИ.

ВРАТАНЦА СЕ ЗАТВОРИ-
ШЕ. ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ
ДОНЕО ПИСМО ОКРЕТЕ
СЕ И НЕСТАДЕ
У МАГЛИ...

О, ПЈЕР...
ШТА ЖЕЛИ-
ТЕ?

ДА ГОВОРИМ
СА ВАШОМ
ВИСОСТИ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ДАКЛЕ,
ПЈЕР?

КРАЉЕВ-
СКА
ВИСОСТИ...
ЕВО!

Ово се догодило у Паризу, априла 183... у Краљевској палати. Годину дана касније, док је Едгар Алан по био гост код свог пријатеља Ц.Огиста Дипена, у Фобуру-сен-Жермен, овај је примио једну посету...

ЧАК ВЕОМА ЛОШ ВЕТАР!
У НЕВОЉИ САМ, ДИПЕН!
ПОТРЕБНИ СТЕ МИ...
РАДИ СЕ О ОЗБИЉНОЈ
СТВАРИ И...
ПОВЕРЉИВОЈ!

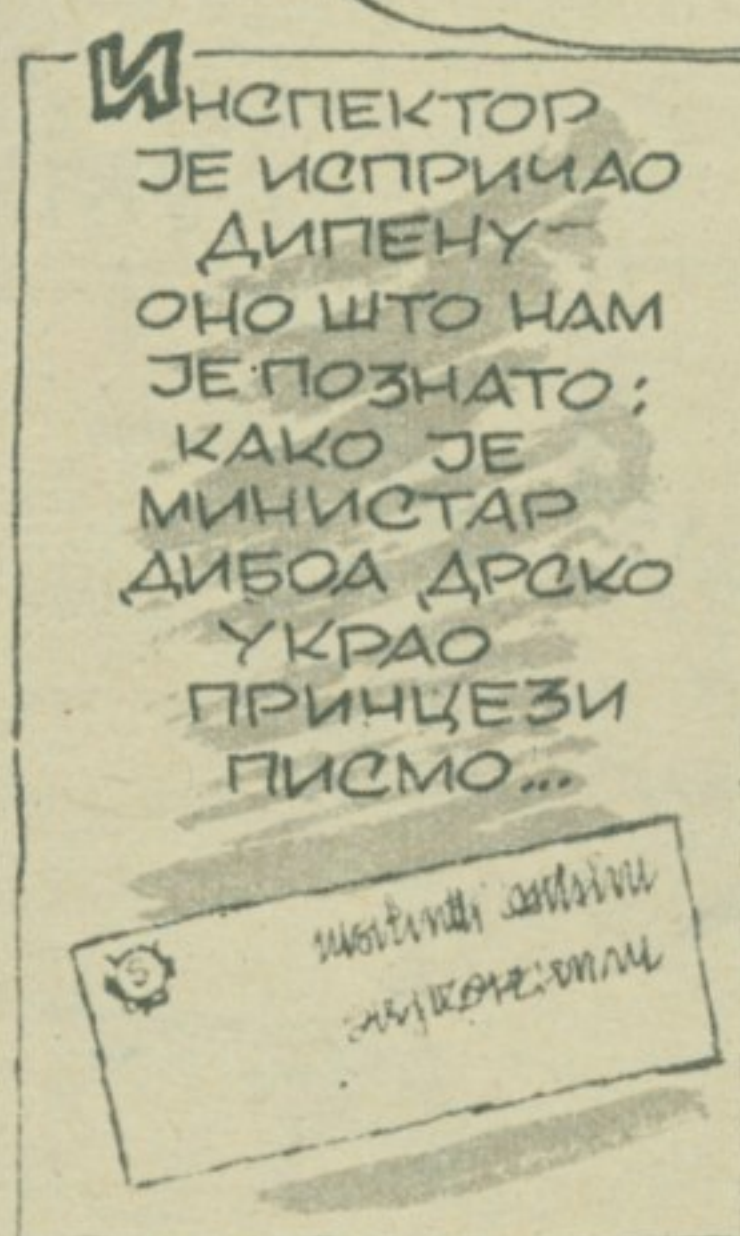
ПА ДОБРО,
КАЖИ-
ТЕ!

ЈЕДАН
МИСТЕРИО-
ЗАН СЛУЧАЈ...
ВЕОМА
НЕОБИЧАН...

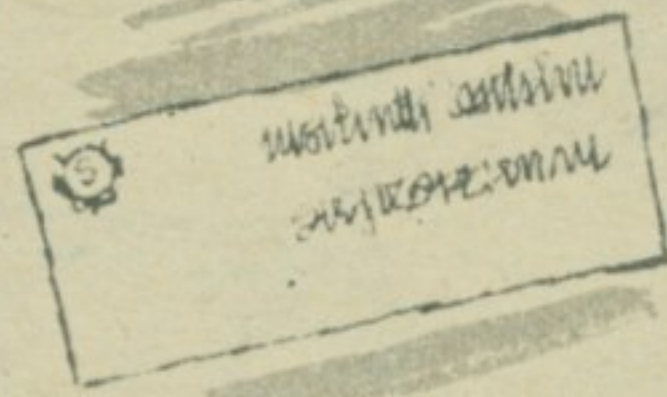
СЛУШАМ
ВАС,
ДО ЋАВО-
ЛА!

ДАКЛЕ, ПРЕ
ГОДИНУ ДАНА...
ЈЕДНОЈ ОСОБИ...
ХМ, ВРЛО
ВИСОКОГ РАНГА...
ХМ... УКРАДЕНО
ЈЕ ИЗВАНРЕД-
НО ВАЖНО
ПИСМО...

ИНСПЕКТОР
ЈЕ ИСПРИЧАО
ДИПЕНУ...
ОНО ШТО НАМ
ЈЕ ПОЗНАТО;
КАКО ЈЕ
МИНИСТАР
ДИБОА ДРСКО
УКРАО
ПРИНЦЕЗИ
ПИСМО...

...И САДА МИНИ-
СТАР ДИБОА ОВИМ
ПИСМОМ... ХМ,
УЦЕЊУЈЕ ТУ
ВИСОКУ ЛИЧ-
НОСТ! РАЗУ-
МЕТЕ?

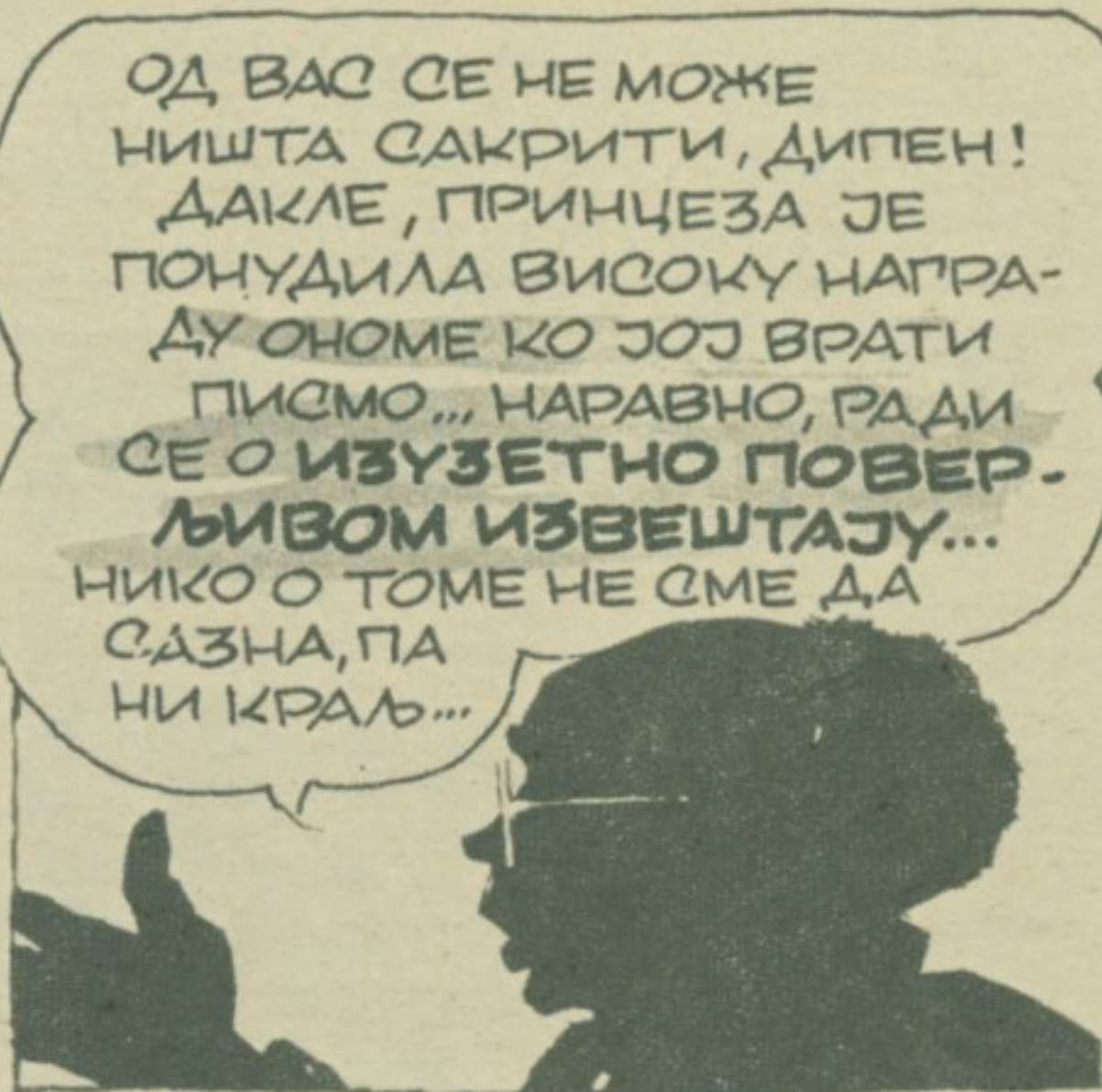
ДА, РАЗУ-
МЕМ...

ВЕОМА
ВИСОКУ
ЛИЧНОСТ...

ИНСПЕКТОРЕ,
ХАЈДЕ! ЗАШТО
НЕ КАЖЕТЕ
ДА ЈЕ ТО ПРИН-
ЦЕЗА КЛОТИЛ-
ДА?

АЛИ...

ОД ВАС СЕ НЕ МОЖЕ
НИШТА САКРИТИ, ДИПЕН!
ДАКЛЕ, ПРИНЦЕЗА ЈЕ
ПОНУДИЛА ВИСОКУ НАПРА-
ДУ ОНОМЕ КО ЈОЈ ВРАТИ
ПИСМО... НАРАВНО, РАДИ
СЕ О ИЗУЗЕТНО ПОВЕР-
ЉИВОМ ИЗВЕШТАЈУ...
НИКО О ТОМЕ НЕ СМЕ ДА
САЗНА, ПА
НИ КРАЉ...

АЛИ, ОТАДА ЈЕ
ПРОШЛО ГОДИНУ
ДАНА! ШТА СТЕ
ДОСАД РАДИЛИ?

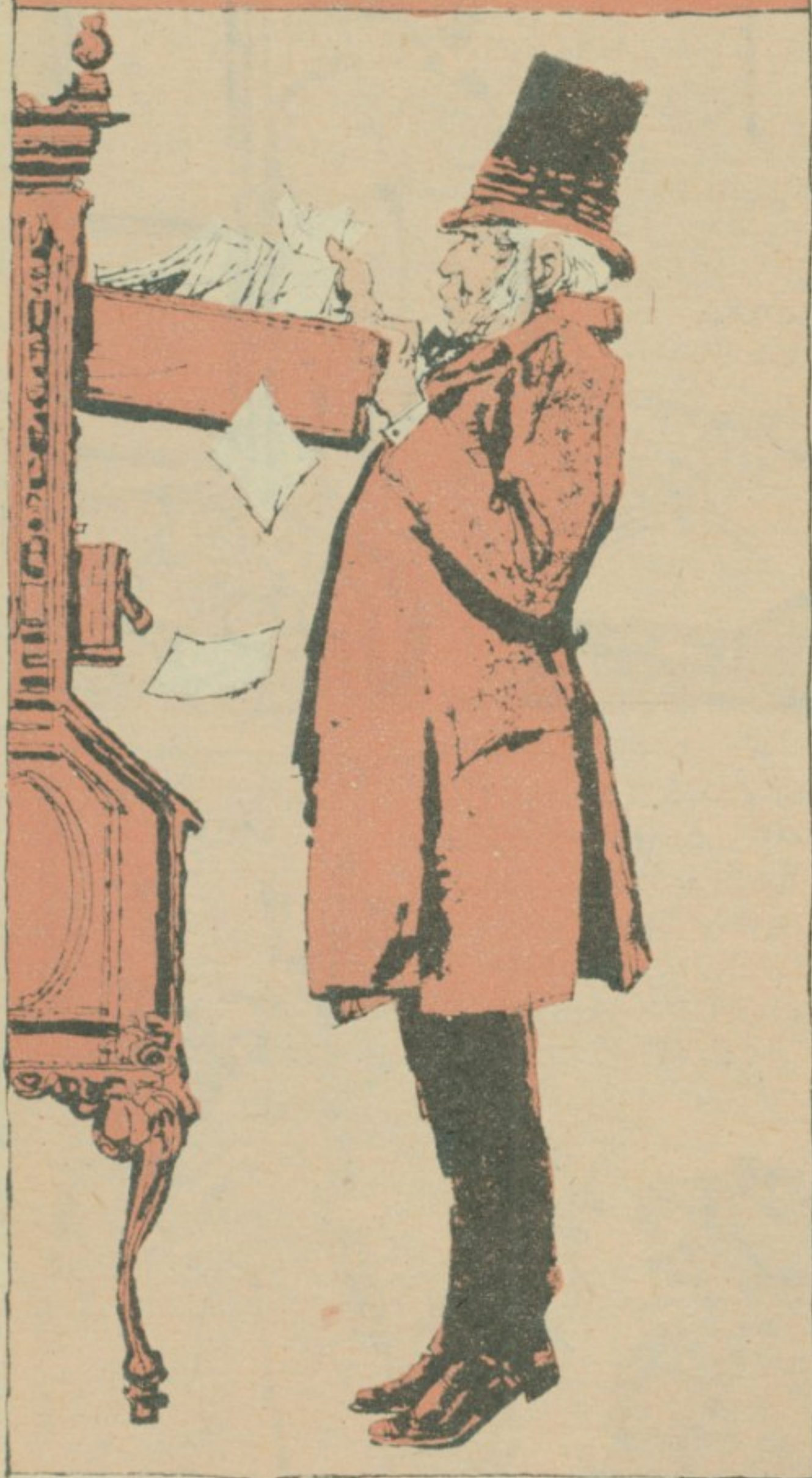
МИ?
СВЕ ШТО
ЈЕ
ПОЛИЦИЈА
МОГЛА
ДА
УЧИНИ!

МИНИСТАР ЧЕСТО
ОДЛАЗИ У СВОЈУ КУЋУ
НА СЕЛУ... ДАКЛЕ, КАД
ЈЕ БИО ЈЕДНОМ ОДСУТАН,
УШАО САМ СА СВОЈИМ
ЉУДИМА У ЊЕГОВУ
ПАЛАТУ...

ПРЕТРАЖИЛИ СМО КУЋУ...
ТЕМЕЉИТО!
РАЗУМЕТЕ?

ПРЕГЛЕДАЛИ СМО НАМЕ-
ШТАЈ У СВАКОЈ
СОБИ...
ФОТЕЉЕ СМО БОЉИ
СПЕЦИЈАЛНИМ
ИГЛАМА...

РАСТАВЉАЛИ СМО СТОЛОВЕ
НЕ БИ СМО ЛИ ОТКРИЛИ
У НОГАМА НЕКО
ТАЈНО
СКРОВИШТЕ...

ПАЖЉИВО СМО ПРЕГЛЕДАЛИ
СВЕ СЛИКЕ, ОГЛЕДАЛА,
ГОБЛЕНЕ...

ПРЕЛИСТАЛИ СМО СВАКУ
КЊИГУ У БИБЛИОТЕЦИ, ОТ-
ВОРИЛИ СВАКУ ФАСЦИК-
ЛУ... КАЖЕМ ВАМ, СВЕ СМО
ПРЕТРЕСЛИ...

ЧАК СМО И ДВОРИШТА ПРЕ-
ГЛЕДАЛИ, СВАКИ САНТИМЕ-
ТАР: НИШТА!

ДА СКРАТИМ, ДРАГИ
ДИПЕН, ПРЕТРАЖИЛИ СМО
КУЋУ ДО ТЕМЕЉА...
АЛИ, УКРАДЕНО
ПИСМО НИСМО
НАШЛИ!

ТАКО ИНСПЕКТОР ОДЕ...

ДИПЕН, ПРИЈАТЕЉУ МОЈ... НИСТЕ ЛИ БИЛИ МАЛО БРЗОПЛЕТИ?

ЗБОГ ЧЕГА?

ПА... КАКО МОЖЕТЕ ДА БУДЕТЕ СИГУРНИ ДА ЋЕТЕ НАЋИ ПИСМО?

ТО ПИСМО МОРА ДА ЈЕ САКРИВЕНО НА НЕПРИСТУПАЧНОМ МЕСТУ! КАКО ЋЕТЕ УСПЕТИ?

КАЗАЋУ ВАМ КАСНИЈЕ... НЕГО, ТРЕБА МИ ЈЕДНА УСЛУГА, ДРАГИ ПРИЈАТЕЉУ!

КАЖИТЕ?

ИМАТЕ ЛИ ПУШКУ?

ШТА?

АКО ИМАТЕ, НАБИЈТЕ ЈЕ ДА ОПАЛИ... И ПРЕКОСУТРА УЈУТРО ТАЧНО У 11...

ДИПЕН ЈЕ ОБЈАСНИО ПОУ ШТА ТРЕБА ДА УЧИНИ ПРЕКОСУТРА УЈУТРУ ИСПОД ПРОЗОРА ПАЛАТЕ МИНИСТРА ДИБОА...

ЈОШ НЕШТО... ЈА СЕ ДИВИМ ДИБОУ; ИНТЕЛИГЕНТАН ЈЕ И АМБИЦИОЗАН! АЛИ ЈЕ И БЕЗДУШАН И ЗАТО ЋУ МУ ОДУЗЕТИ ПИСМО!

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА ДИПЕН ЈЕ ЗАКУЦАО НА КАПИЈУ ДИБООВЕ ПАЛАТЕ...

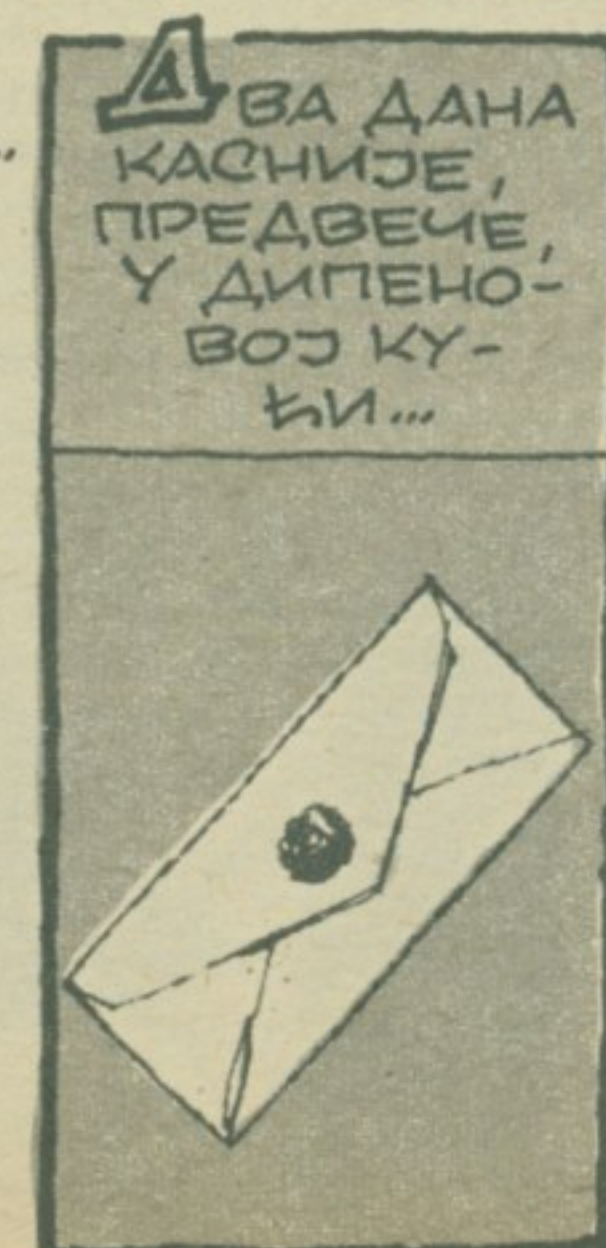

ГОСПОДИН ЖЕЛИ?

ЈА САМ ОГИСТ ДИПЕН, ВЕРУЈЕМ ДА МЕ СЕ ЊЕГОВА ЕКСЕЛЕНЦИЈА СЕЋА... ХТЕО БИХ ДА РАЗГОВАРАМ...

ТАКО ЈЕ МИНИСТАР ДИБОА ПРИМИО ДИПЕНА...

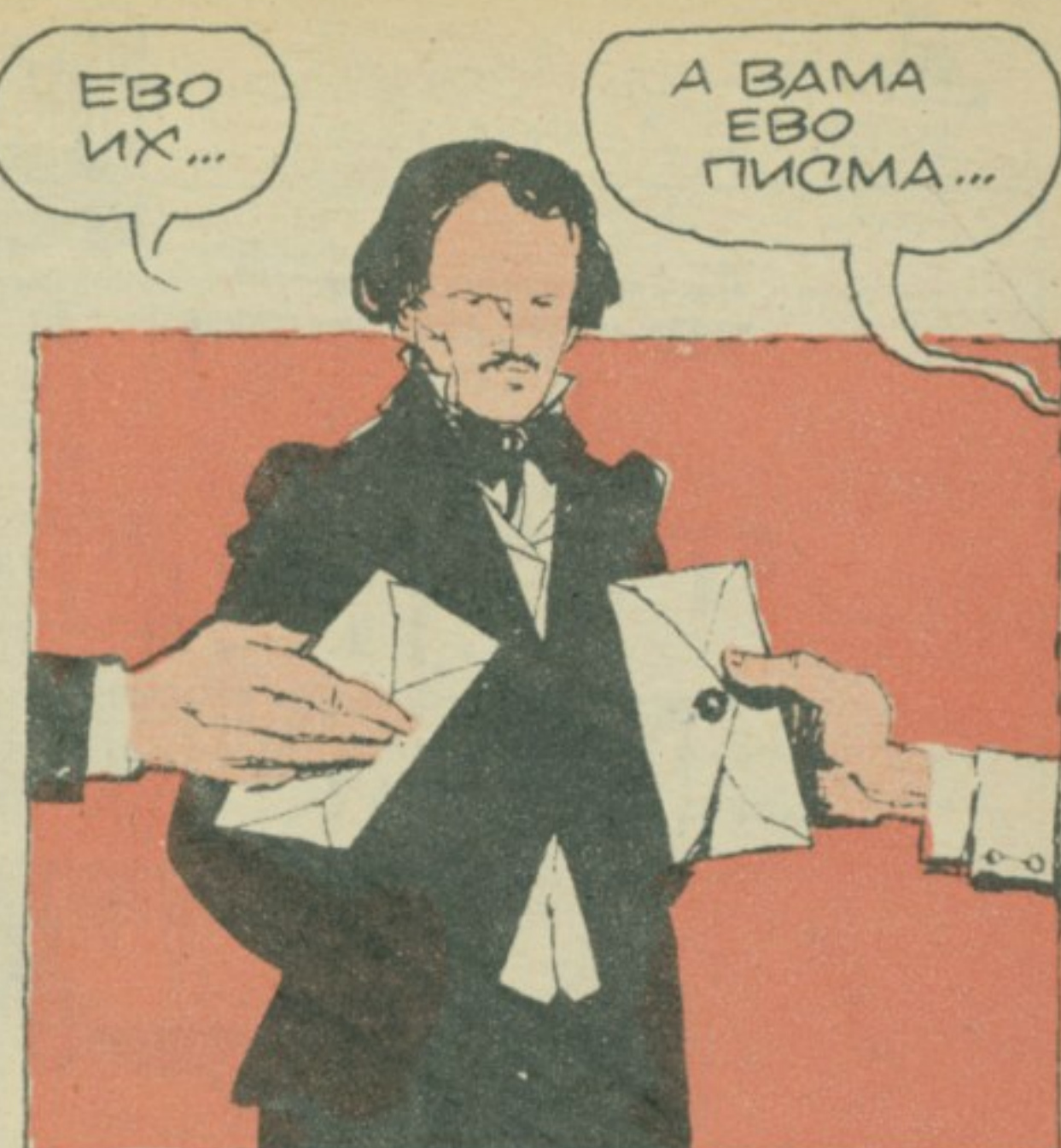

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ, ПРЕДВЕЧЕ, У ДИПЕНОВОЈ КУЋИ...

ДИПЕН, ДО ЋАВОЛА, БИО ЈЕ ТО НЕОБИЧАН ДОГАЂАЈ...

ДА! ОДЛИЧНО СТЕ СЕ ПОНАШАЛИ! ЈЕ СТЕ ЛИ ИМАЛИ ВЕЛИКЕ НЕПРИЛИКЕ?

ТО ЈЕ БАШ
ТО ПИСМО!

ПОБЕДА ПОБЕДА

ДИПЕН ЈЕ ИСРИЧАО
ШТА СЕ ДОГОДИЛО...

ДИПЕН, ДРАГО
МИ ЈЕ ДА ВАС ОПЕТ
ВИДИМ!

И МЕНИ ТАКОЋЕ,
ЕКСЕЛЕНЦИЈО... ХТЕО
БИХ НЕШТО ДА ВАС
ЗАМОЛИМ... АЛИ,
С ВАШОМ ДОЗ-
ВОЛОМ...

СТАВИО БИХ
ОВЕ ТАМНЕ НАО-
ЧАРЕ... ИМАМ
НЕПРИЈАТНУ ИН-
ФЕКЦИЈУ ОКА
ПА МИ СВЕТ-
ЛОСТ
СМЕТА!

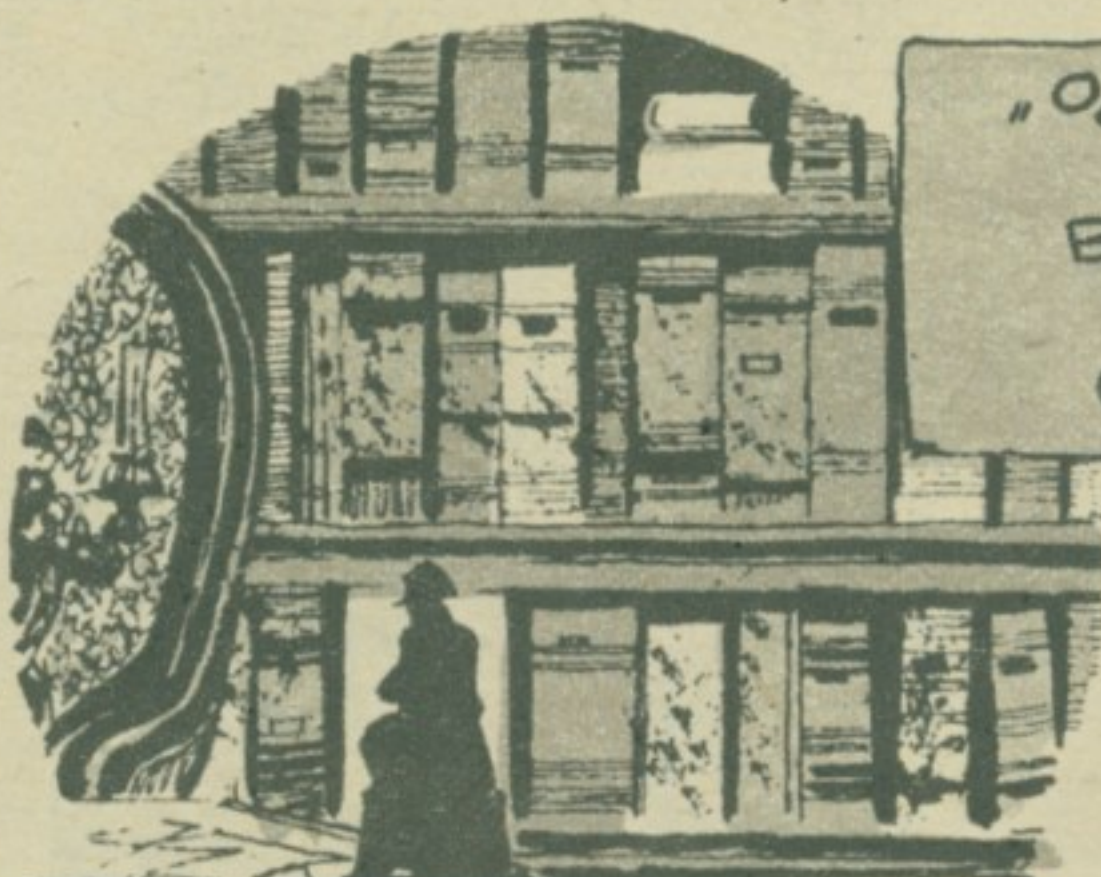
СТАВИТЕ
ИХ
СЛОБОД-
НО!

ДИПЕН РАЗГОВАРА СА МИНИСТРОМ: АЛИ У СТВАРИ,
ЊЕГОВ ПОГЛЕД, САКРИВЕН ТАМНИМ НАОЧАРИМА,
ПРЕТРАЖУЈЕ СОБУ...

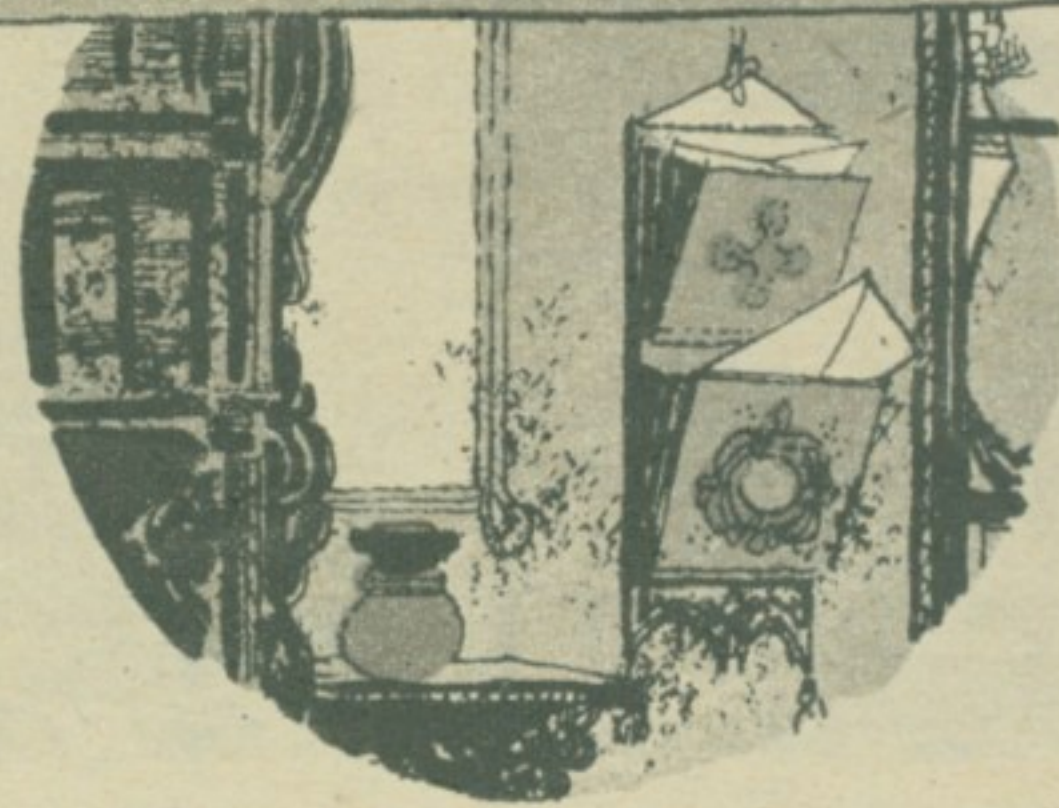

НА СТОЛУ ЈЕ ПРИЧА
ДИПЕН - БИЛО МНОГО
СПИСА... АЛИ НЕ ОНО
ШТО САМ ТРАЖИО...

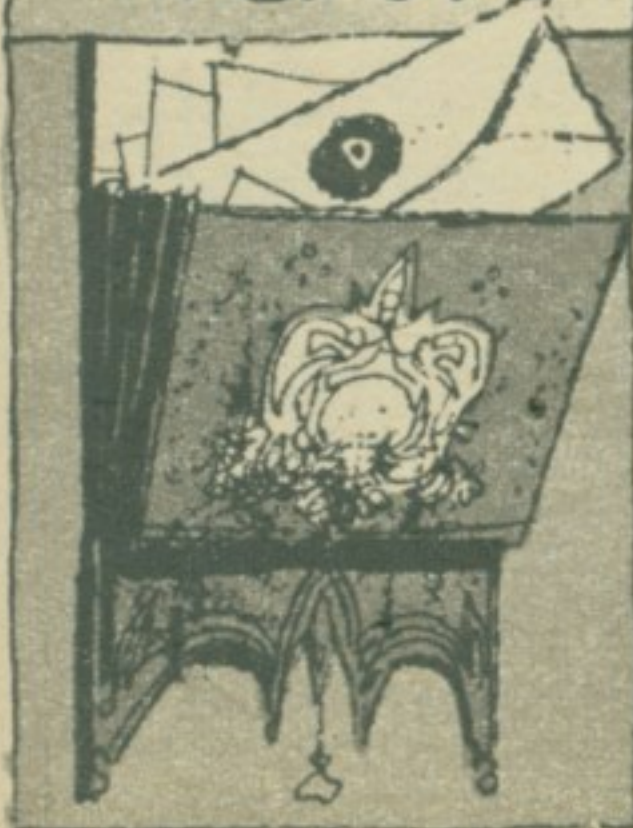

НИШТА НАРОЧИТО...
НИШТА ШТО
САМ ЖЕЛЕО ДА
ВИДИМ...

ОДЈЕДНОМ, УГЛЕДАХ! НА УПАДЛИ-
ВОМ МЕСТУ НА ЗИДУ
ВИСИО ЈЕ О КОНОПЦУ ЈЕДАН
ЈЕВТИНИ КАРТОН
СА КЕСОМ ЗА ПИСМА...

...У КЕСИ
СУ БИЛИ НЕКИ
ПАПИРИ...
И ЈЕДНО
ПИСМО!

СИГУРАН САМ... ТУ
ГА ЈЕ СТАВИО...
ТО ЈЕ ПИСМО!

БИО САМ
СИГУРАН
ДА САМ
НАШАО
ПИСМО.
КАД САМ
ПОШАО,
КАО
СЛУЧАЈНО
ЗАБОРАВИХ
ЗЛАТНУ
ТАБА-
КЕРУ...

И ТАКО СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА НАВРАТИХ ДО
МИНИСТРА...

ИЗВИНИТЕ, ЕК-
СЕЛЕНЦИЈО,
АЛИ ЈУ-
ЧЕ...

ДА, ДА!
ЗАБОРАВИЛИ
СТЕ ВАШУ
ТАБАКЕРУ!
ЕВО ЈЕ!

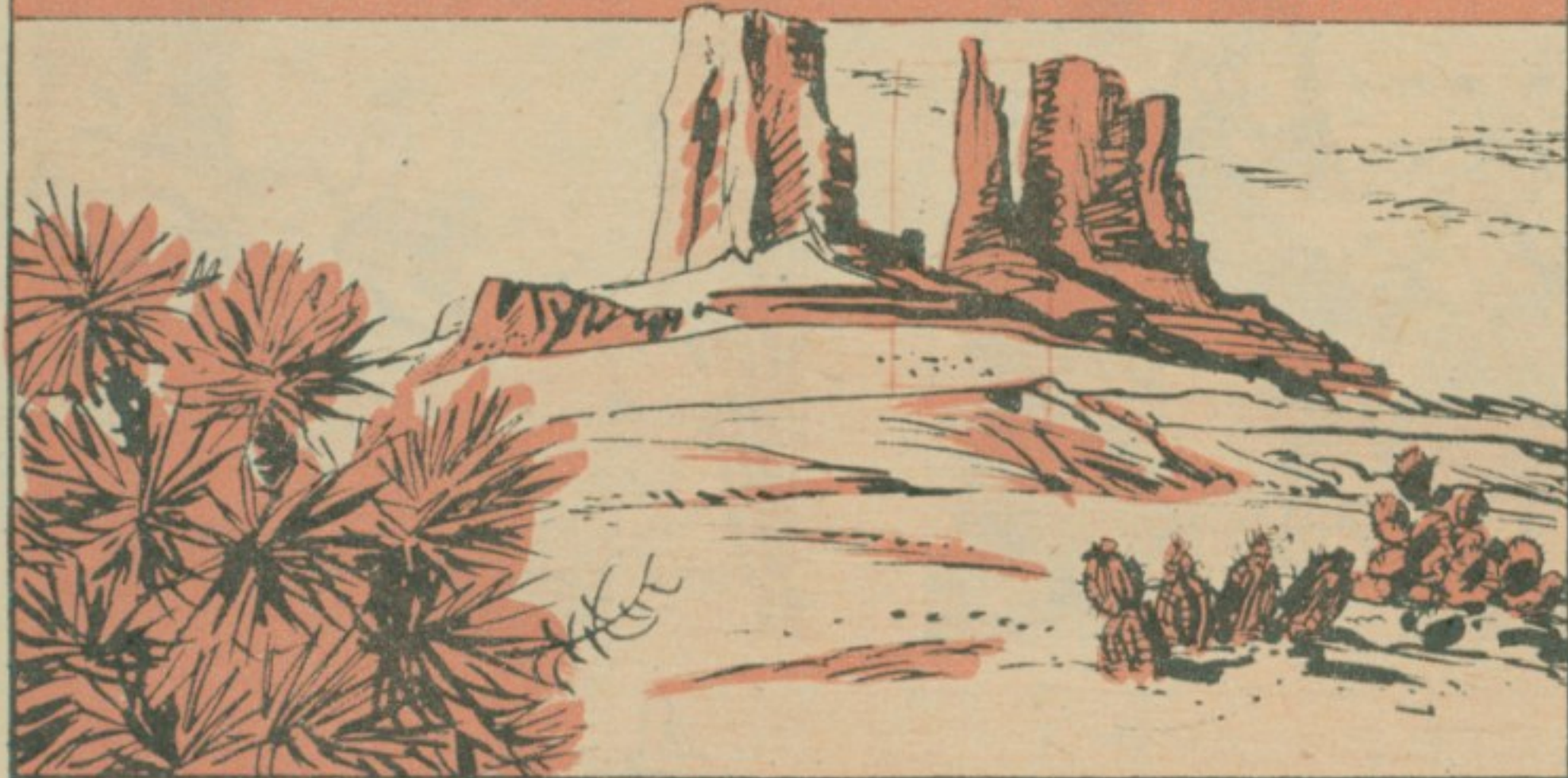
КРАЈ

WALT DISNEY

ЖИВА

ПУСТИЊА

ПУСТИЊА... КРАЈ ПРЖЕН СУНЦЕМ, ОСУШЕН ВЕТРОМ, ПУСТОШЕН ПЕШЧАНИМ БУРАМА...

НАМА ПУСТИЊА ИЗГЛЕДА БЕЖИВОТНА. ИПАК, ПРИРОДА ЈЕ НАСЕЛИЛА ПУСТИЊУ МНОГИМ БИЊИМА...

...КАО ШТО ЋЕ НАМ ТО ПОКАЗАТИ НАШ ВОДИЧ ЦВРЧАК ЦИМИНИ...

ЦИМИНИ ЋЕ НАС ПОВЕСТИ НА ПУТ И ОТКРИТИ ТАЈНЕ И ЧУДА ВЕЛИКЕ АМЕРИЧКЕ ПУСТИЊЕ...

ТАЧНО, НАРОДЕ! ВОДИЋУ ВАС КРОЗ ПУСТИЊУ КОЈА СЕ ПРОСТИРЕ ОД ОРЕГОНА ДО МЕКСИКА, ОД КАЛИФОРНИЈЕ ДО ТЕК-САСА...

ВРУЋИНА ЈЕ КАО У КОТЛУ ЈЕР СУНЦЕ ПРЖИ ГОТОВО СВАКОГ ДАНА! КИША РЕТКО ПАДА...

Distributed by King Features Syndicate.

ЈЕР СИЈЕРА НЕВАДА И КАСКАДСКЕ ПЛАНИНЕ ЗАДРЖАВАЈУ КАО КАКАВ ЗИД КИШНЕ ОБЛАКЕ ШТО ДОЛАЗЕ СА АТЛАНТСКОГ ОКЕАНА...

ВИ ВЕРОВАТНО МИСЛИТЕ ДА ОВДЕ НИЈЕДНО ЖИВО БИЊЕ НЕ МОЖЕ ДА ОПСТАНЕ! ВАРАТЕ СЕ!

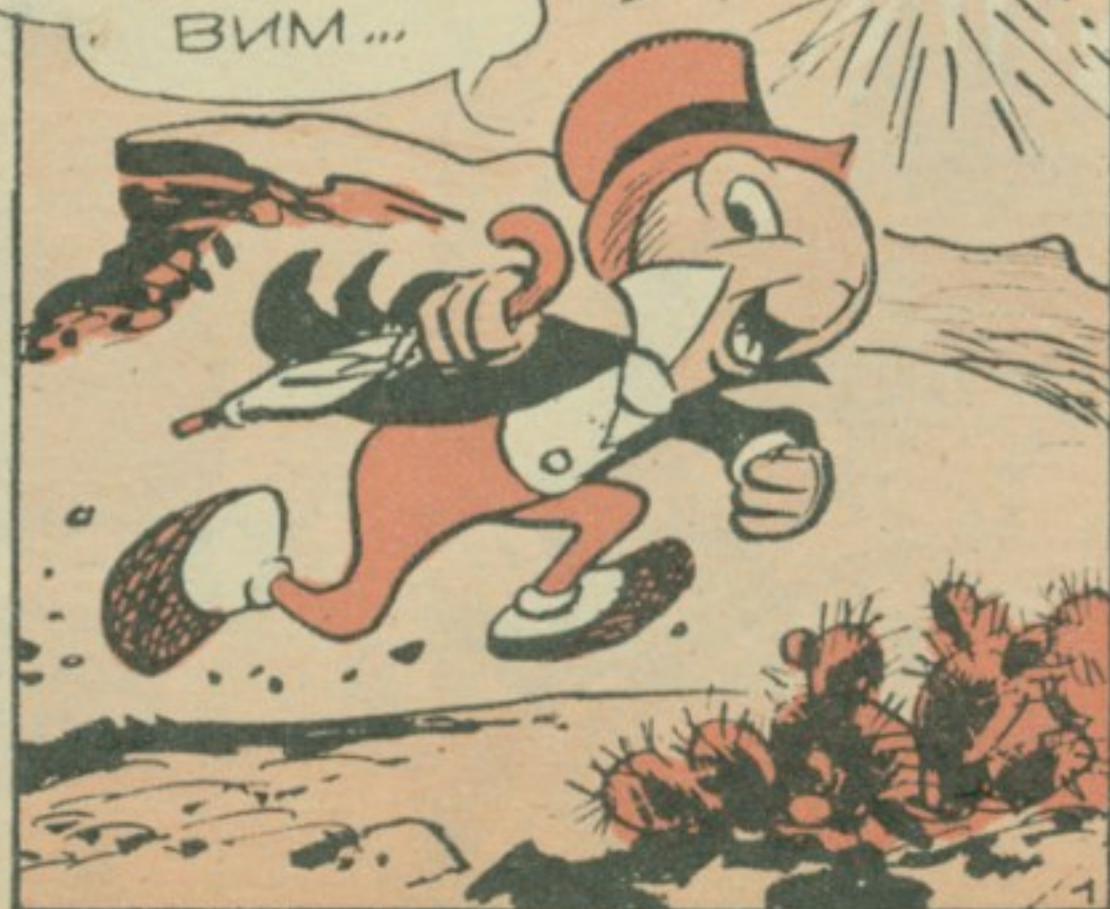
11-7

Copyright © 1971
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ОВДЕ ВРВИ ОД ЖИВОТА! ОХ... ЕНО ЈЕДНЕ СТАНОВНИЦЕ...

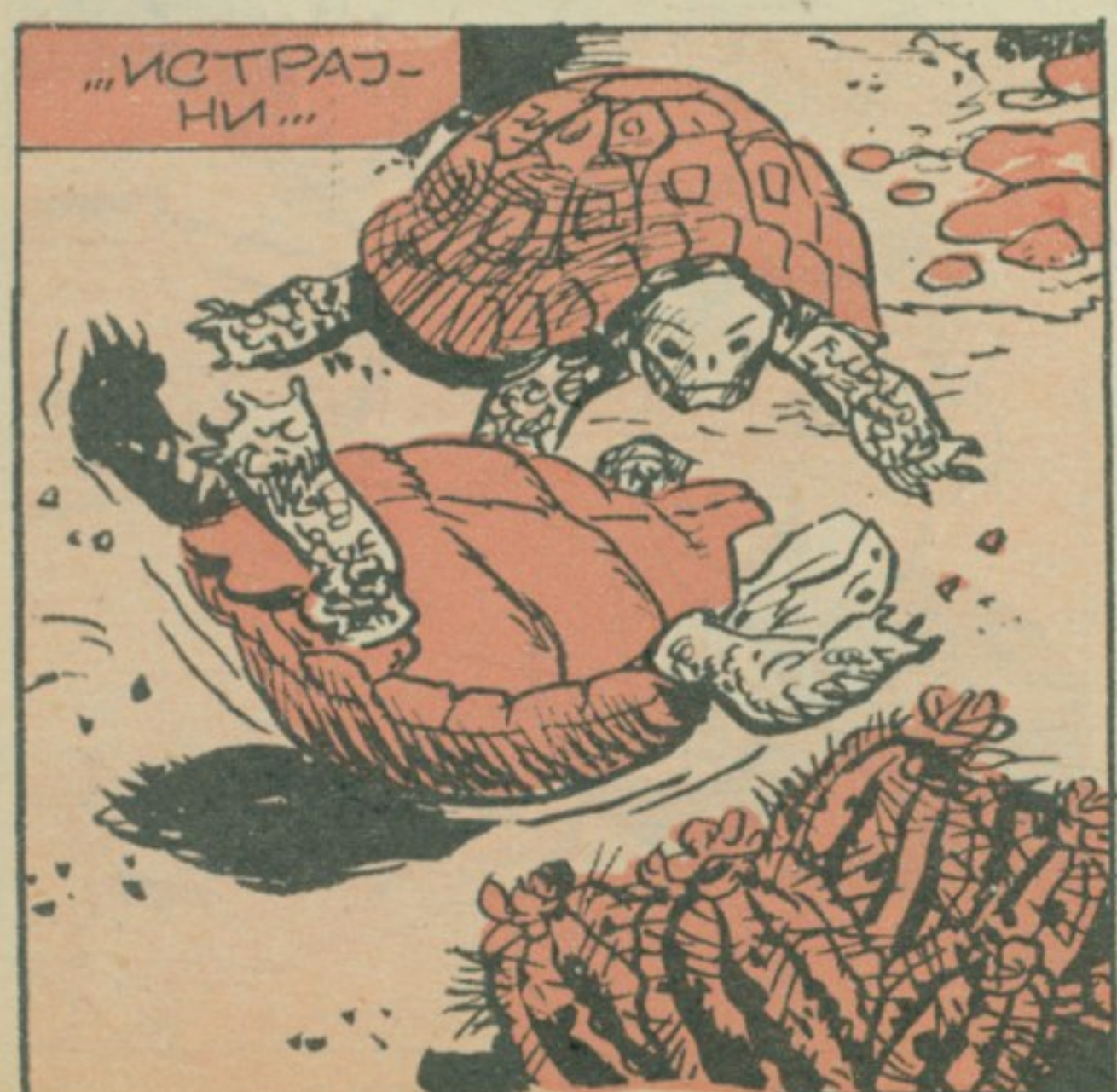
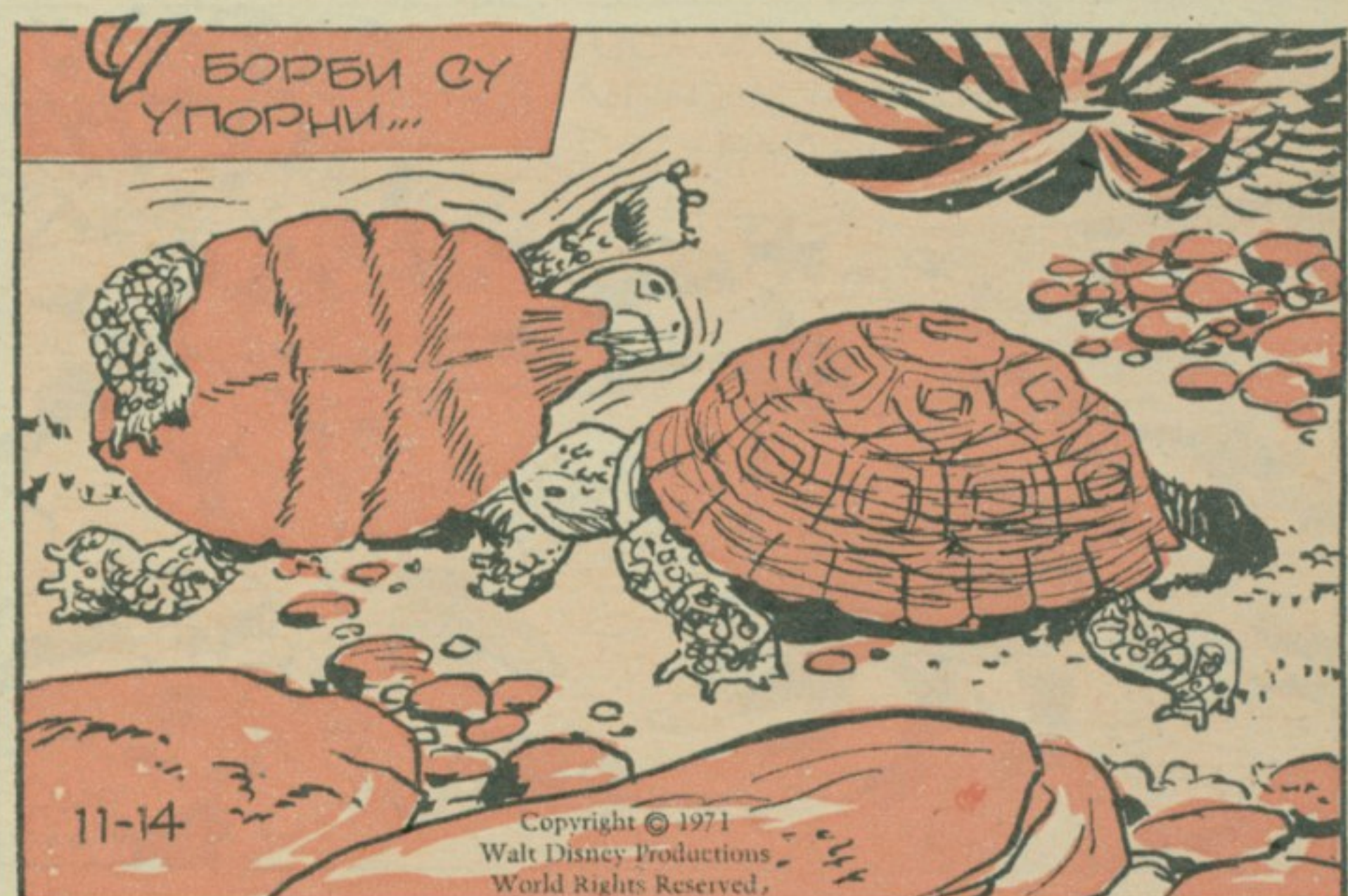
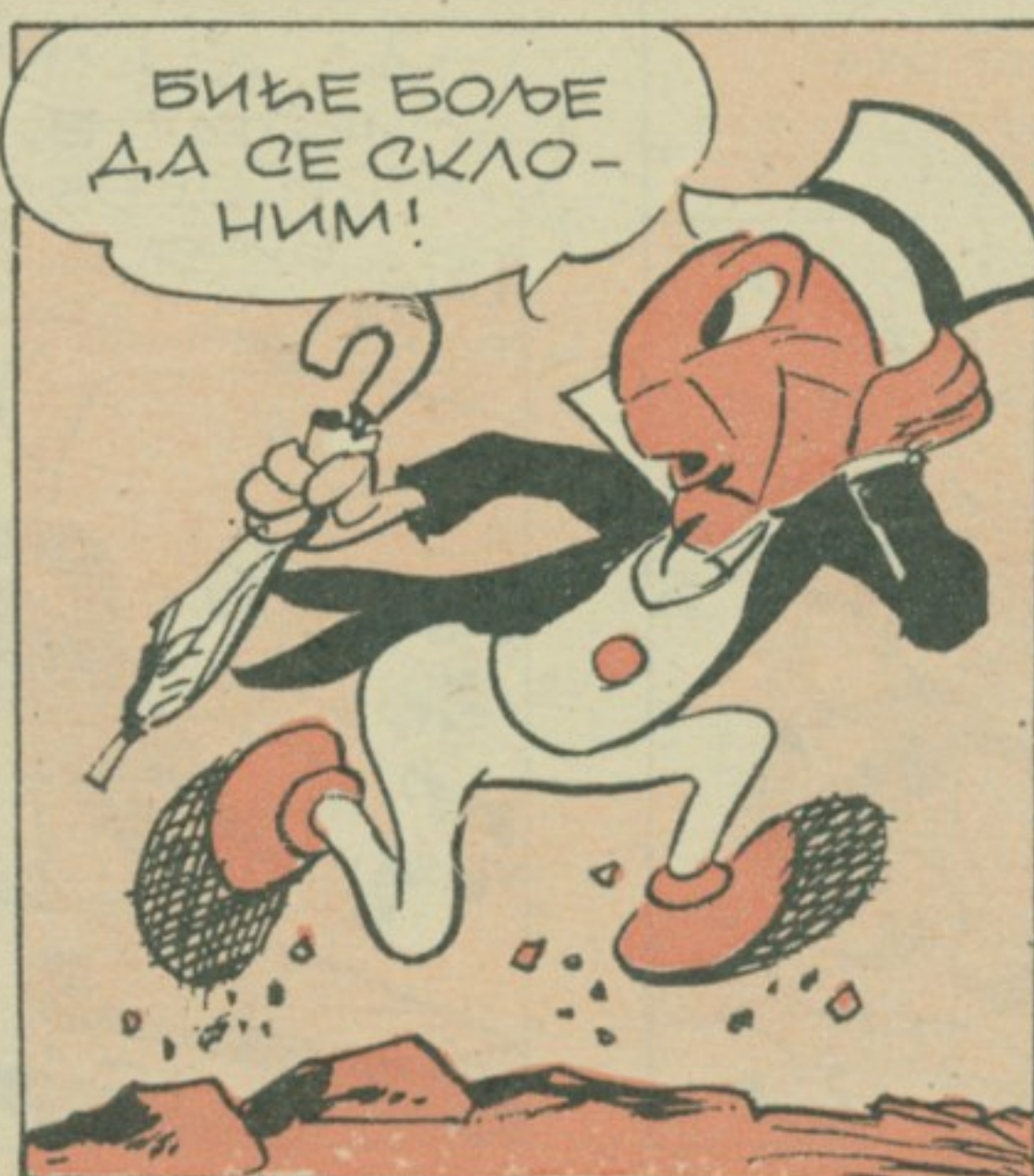

ДОВЕШЋУ ЈЕ ДА ВАМ ЈЕ ПРЕДСТАВИМ...

МОЈА ПРИЈАТЕЉИЦА, ПУСТИЊСКА КОРЊАЧА!

МЕЊУ НАЈЉУБАЗНИЈЕ СТА-
НОВНИКЕ ПУСТИЊЕ СВАКАКО
СПАДА ПАЦОВ-КЕНГУР...

ИМА ЛИ
КОГА КОД
КУЋЕ?

АХА!

ГОСПОЊА ПАЦОВКА-КЕНГУ-
РИЦА КРЕНУЛА ЈЕ ДА СКУПЉА
СЕМЕЊЕ ЗА РУЧАК...

ДОБРО ЈУТРО,
ГОСПО!

„МАЛО ЈЕ ЗАСТАЛА ДА
ПРОЋАСКА СА СУСЕТКОМ, А
ОНДА СУ ЗАЈЕДНО ОДСКАКУ-
ТАЛЕ“...

Distributed by King Features Syndicate.

НИЈЕ ЧУДО ШТО ИХ
НАЗИВАЈУ КЕНГУРИЦАМА!
ИМАЈУ ДУГАЧКЕ ЗАДЊЕ
НОГЕ, СНАЖАН РЕП
И СКАЧУ!

АХ! ТАМО ЈЕ МАХУНА ПУНА СЕМЕЊА!
АЛИ, КРАЈ ЊЕ ЈЕ ОПАСНА ЗМИЈА...

ЧУВАЈТЕ СЕ,
ГОСПО!

ЈЕДНИМ СКОКОМ ГОСПА СЕ СПАСЛА. АЛИ,
ОНА НИЈЕ ПОБЕГЛА...

12-12

Copyright © 1971
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

...САМО ЈЕ ЗАДЊИМ НОГАМА ЗАКО-
ПАЛА ПО ПЕСКУ И СРУЧИЛА ГА
ЗМИЈИ У ОЧИ. ЗНАЛА ЈЕ ДА СЕ
ЗМИЈА НЕ МОЖЕ ЗАШТИТИТИ ЈЕР
НЕМА ОЧНЕ КАПКЕ...

САД ЈЕ ПОЛУ-
СЛЕПА... ПОВЛА-
ЧИ СЕ! БОРБА
ЈЕ ЗАВРШЕ-
НА!

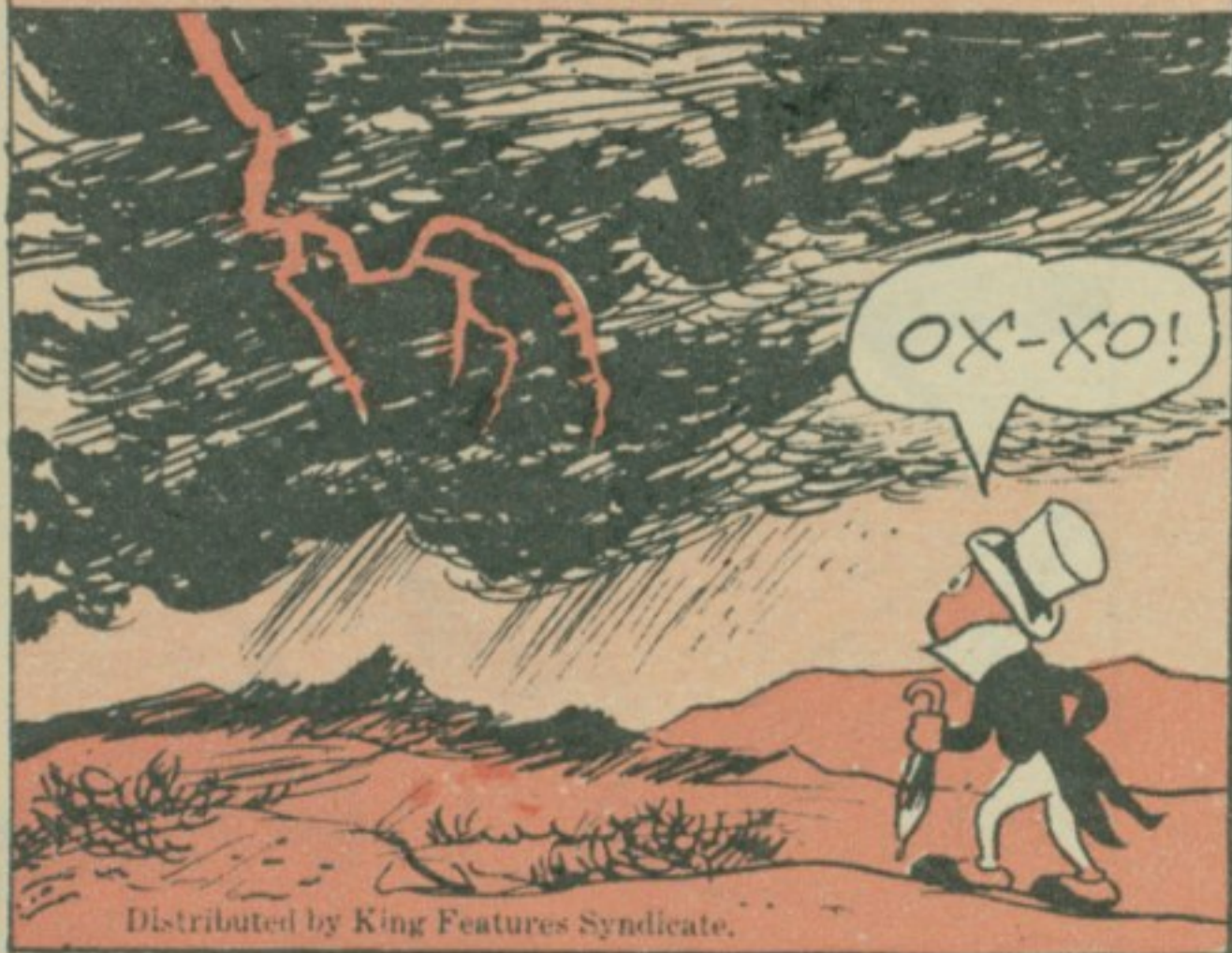
ЏИМИНИ СЕ ПРИДРУЖИО
СЛАВЉУ ЗБОГ ПОБЕДЕ...

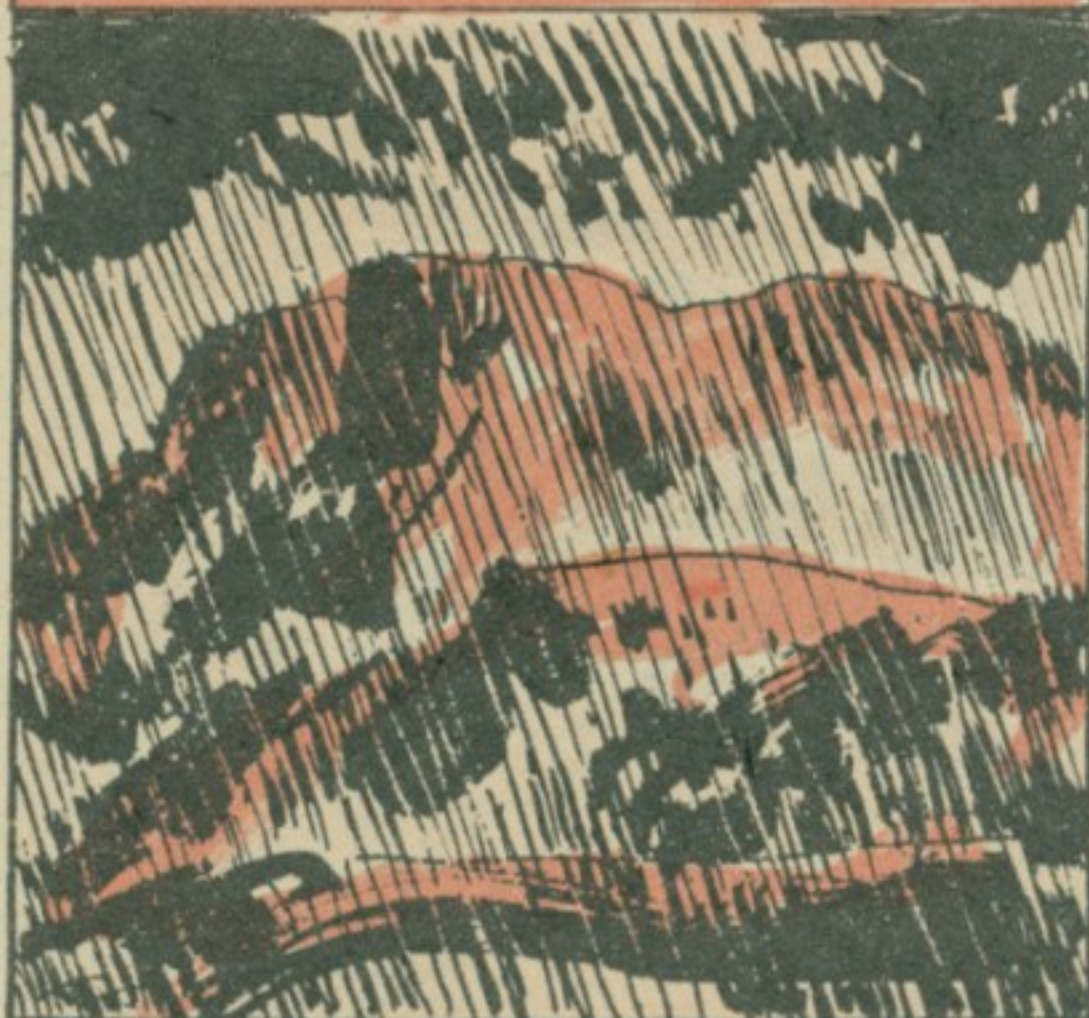
Али, олујни облаци савладали су планински зид што окружује пустињу...

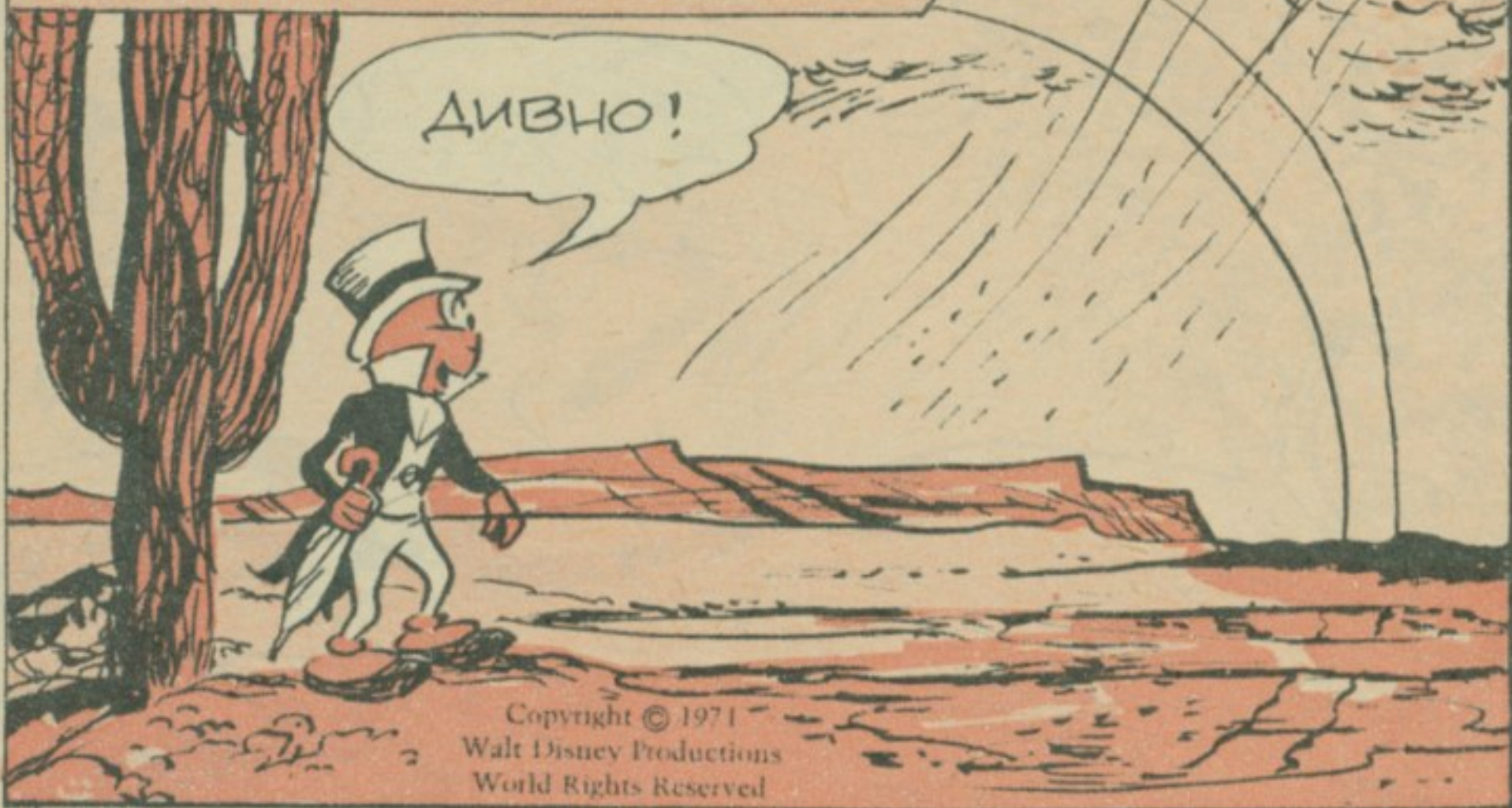
Дошао је крај великој суши. Над жеђну земљу надвили су се тамни облаци...

Киша се спустила и као завеса заклонила видик...

Али, као што је нагло наишла, непогода је исто тако брзо и престала...

Али чекајте! Иако више нема облака, из даљине се чује грмљавина. Све је ближа и све јача...

Изненада, као да је покуњала из земље, вода је преплавилa пустињу...

Вода се сливала низ планине, бујица је постајала све јача... носила је све пред собом...

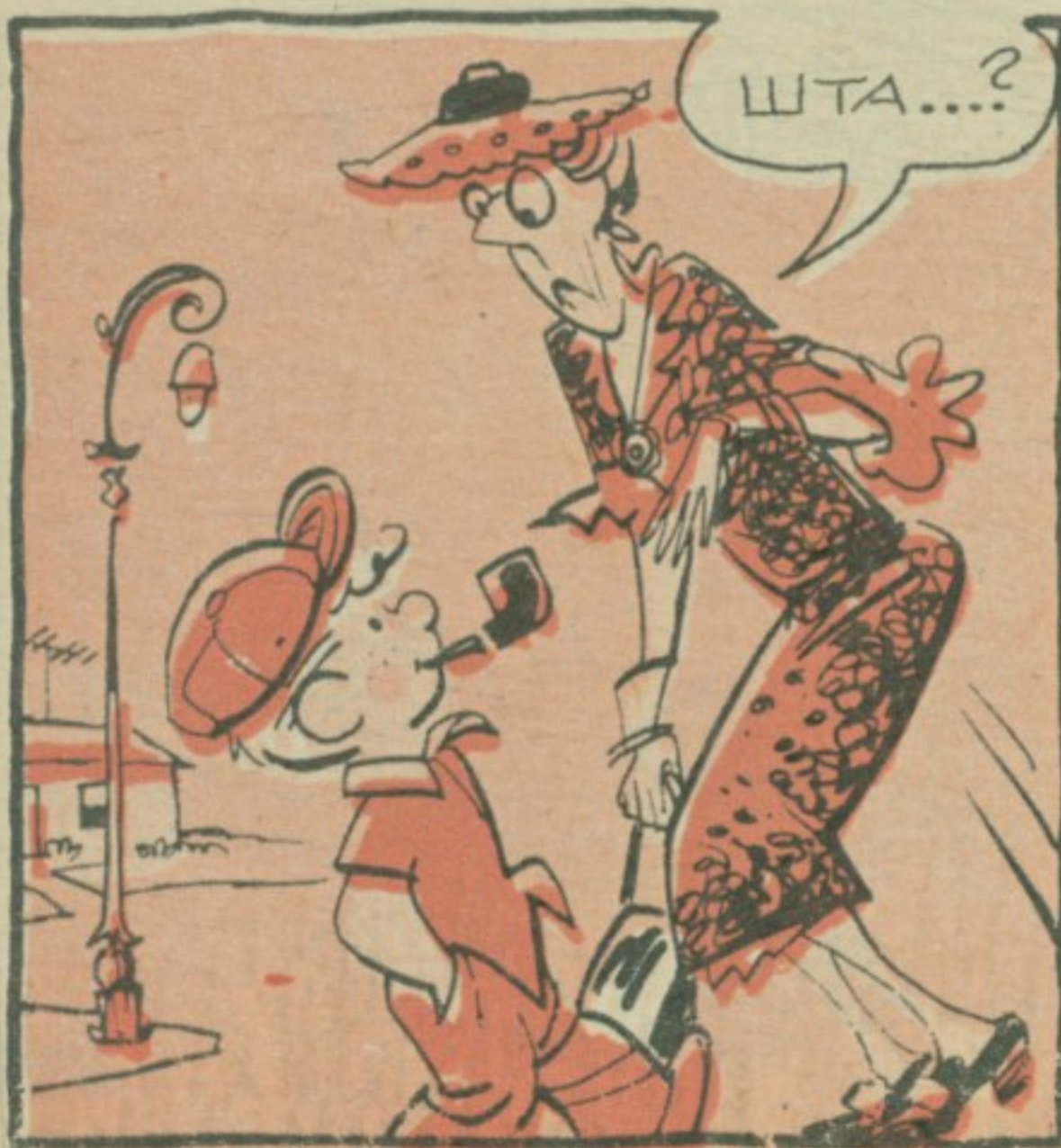

ДЕНИС ТРГУЈЕ

Ленис и МАЈСТОР

НУЛА Х

ЉУДИ БЕЗ ТЕЛА

ОСАДА КОСМИЧКОГ БРОДА НУЛА Х ВИДЕЛА ЈЕ НА СВОЈИМ ИСТРАЖИВАЧКИМ ПУТОВАЊИМА РАЗНА НЕВЕРОВАТНА БИЋА, АЛИ, ОВАКВО ЈОШ НИЈЕ СРЕЛА...

ПОЛЕ, ПА ТО ЈЕ САМО КОЖА... ПРАЗНА КОЖА!

НЕ СХВАТАМ! ДА ТО НИЈЕ САМО НЕКА ВРСТА СПОЛАНЊЕГ ОМОТАЧА...?

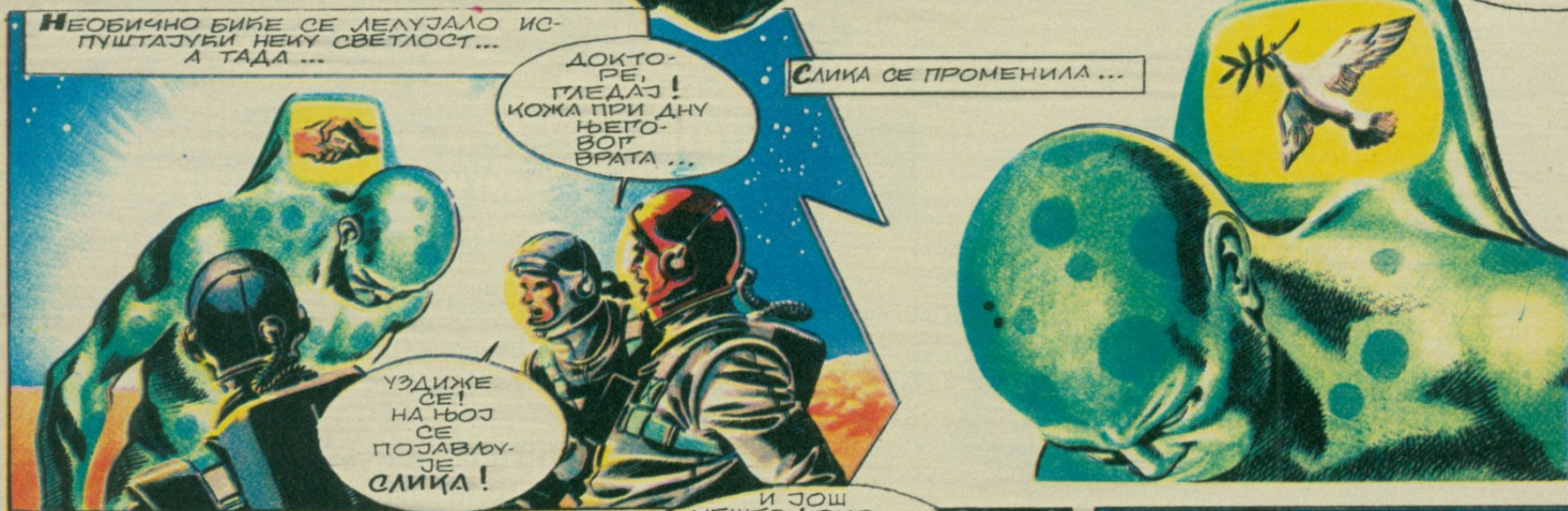
НЕ! ТО ЈЕ ЖИВ ОРГАНИЗАМ! ВИДИШ ЛИ... РУКЕ СЕ КРЕКУ...

НЕОБИЧНО БИЋЕ СЕ ЛЕЛУЈАЛО ИСПУШТАЈУЋИ НЕКУ СВЕЛОСТ... А ТАДА...

ДОКТОРЕ, ГЛЕДАЈ! КОЖА ПРИ ДНУ ЊЕГОВОГ ВРАТА...

СЛИКА СЕ ПРОМЕНИЛА...

УЗДИЖЕ СЕ! НА ЊОЈ СЕ ПОЈАВЉУЈЕ СЛИКА!

ДОКТОР ЈЕ СХВАТИО...

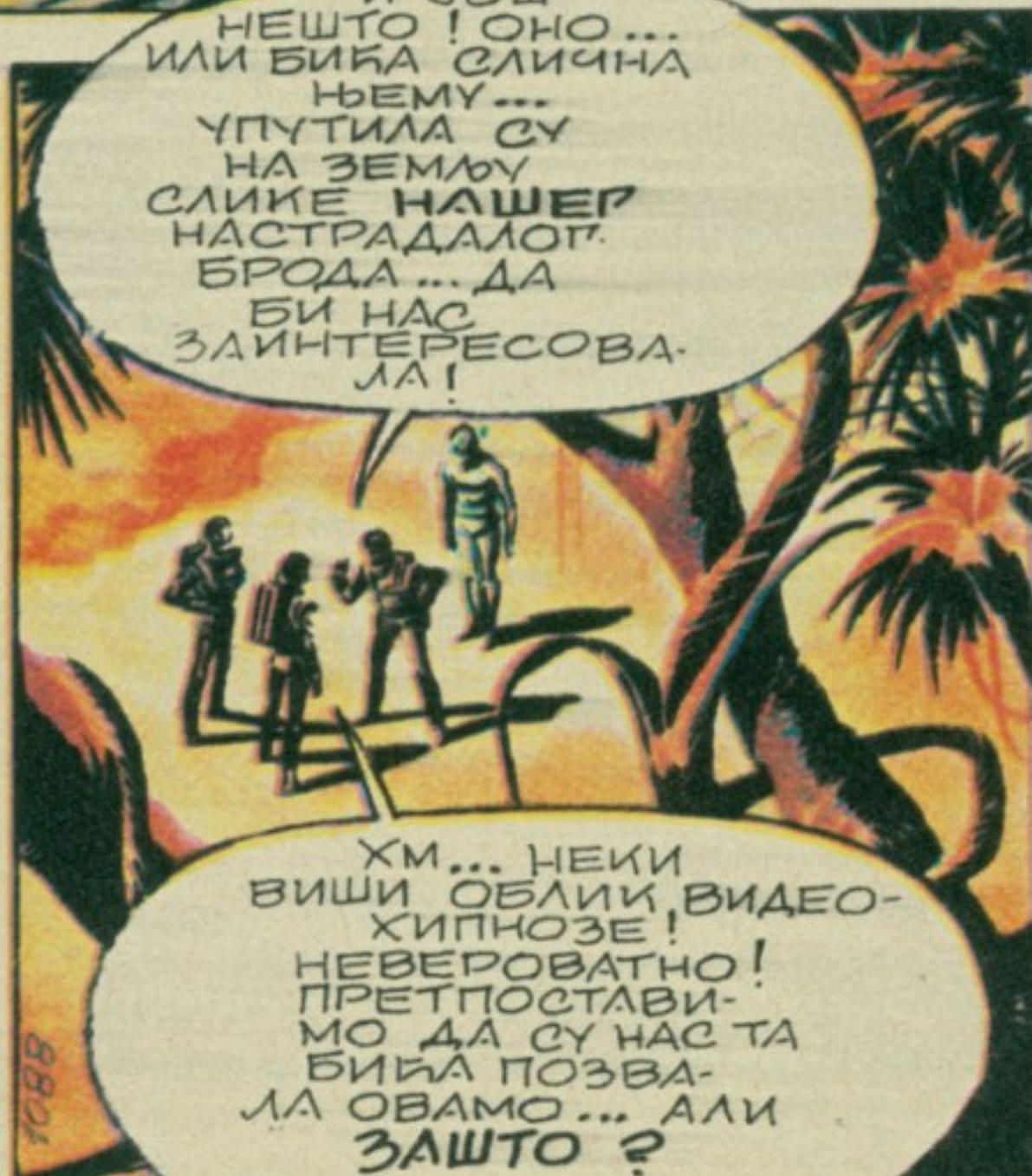
ПОЛЕ, ОВО БИЋЕ КОМУНИЦИРА С НАМА... АЛИ НЕ РЕЧИМА, ВЕГ ПОМОКУ СЛИКА!

РУКОВАЊЕ, ГОЛУБ МИРА! ПОКУШАВА ДА КАЖЕ ДА НАМ ЈЕ ПРИЈАТЕЉ!

И ЈОШ НЕШТО! ОНО... ИЛИ БИЋА СЛИЧНА ЊЕМУ... УПУТИЛА СУ НА ЗЕМЉУ СЛИКЕ НАШЕГ НАСТРАДАЛОГ БРОДА... ДА БИ НАС ЗАИНТЕРЕСОВАЛА!

ХМ... НЕКИ ВИШИ ОБЛИК ВИДЕОХИПНОЗЕ! НЕВЕРОВАТНО! ПРЕТПОСТАВИМО ДА СУ НАС ТА БИЋА ПОЗВАЛА ОВАМО... АЛИ ЗАШТО?

ЧОВЕК - КОЖА ЈЕ КРЕКУО...

ТО КЕМО, ВЕРОВАТНО, УСКОРО ДОЗНАТИ! ДАЈЕ НАМ ЗНАК ДА ПОБЕМО ЗА ЊИМ!

СЛЕДЕЋЕ СЕДМИЦЕ: ПАУЧИНАСТИ ПРАД!

ИЛУСТРОВАНА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЖИВОТИЊСКОГ ЦАРСТВА

1 Попуните приложену наруџбеницу и оверите је (ако купујете на отплату). Поштар ће вам донети изванредан поклон који се купује једном у животу, а који остаје и унуцима: ИЛУСТРОВАНУ ЕНЦИКЛОПЕДИЈУ ЖИВОТИЊСКОГ ЦАРСТВА.

2 Ако поштару кад вам донесе књиге плаћате у готовом, добићете их за 250 динара јефтиније него кад бисте купили у књижари.

3 Ово луксузно дело има 1.700 страница са 1.500 фотографија, од тога преко 700 у боји, а штампано је на блиставој хартији. Табаци са фотографијама у боји штампани су у Америци.

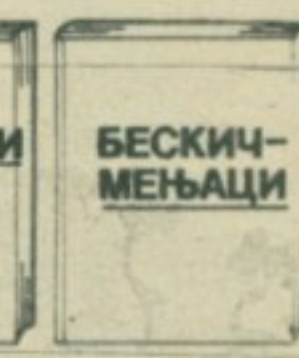
4 Енциклопедија је популарно написана, приступачна је најмлађим а у потпуности је привлачна и за одрасле јер се заснива на НАУЧНИМ ИСТРАЖИВАЊИМА. Дело је издала америчка кућа DOYBLEDEAY, у Француској га је штампао LAROUSSE итд, а у нашој земљи МЛАДИНСКА КЊИГА, латиницом.

5 6 КЊИГА: ПТИЦЕ, РИБЕ, ГМИЗАВЦИ, ВОДОЗЕМЦИ, ИНСЕКТИ, БЕСКИЧМЕЊАЦИ — биће вам радост у кући, разонода, документација за школу и рад или једноставно прилика за пријатно ћаскање са нашим далеким рођацима из природе. Књига о сисарима је распродата.

6 ДИВНИХ КЊИГА ЖИВОТИЊСКОГ ЦАРСТВА

**СПЕЦИЈАЛНО! 250 ДИНАРА ЈЕФТИНИЈЕ
ЗА ЧИТАОЦЕ »ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА«**

СПЕЦИЈАЛНА НАРУЏБЕНИЦА СА ПОПУСТОМ

Овим неопозиво купујем ИЛУСТРОВАНУ ЕНЦИКЛОПЕДИЈУ ЖИВОТИЊСКОГ ЦАРСТВО У 6 КЊИГА.

- Књиге ћу уплатити у готову по цени од 650 динара поштару кад ми их донесе (поузећем).
- На отплату у 20 месечних рата по 45 динара (укупно 900 дин.). Прву рату уплатићу поштару кад донесе књиге. (Непотребно прецртати)

(Читко: Име и презиме одраслог купца, занимање)

(Поштански број, место, улица и број)

(Назив и место предузећа у коме је купац запослен)

(Датум)

(Овера предузећа — пензионери прилажу последњи пензијски одсечак)

(Потпис)

(У случају спора признајем надлежност суда у Београду)

Попуни, залепи на дописницу и пошаљи „ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ“, 11000 БЕОГРАД, Македонска 29.

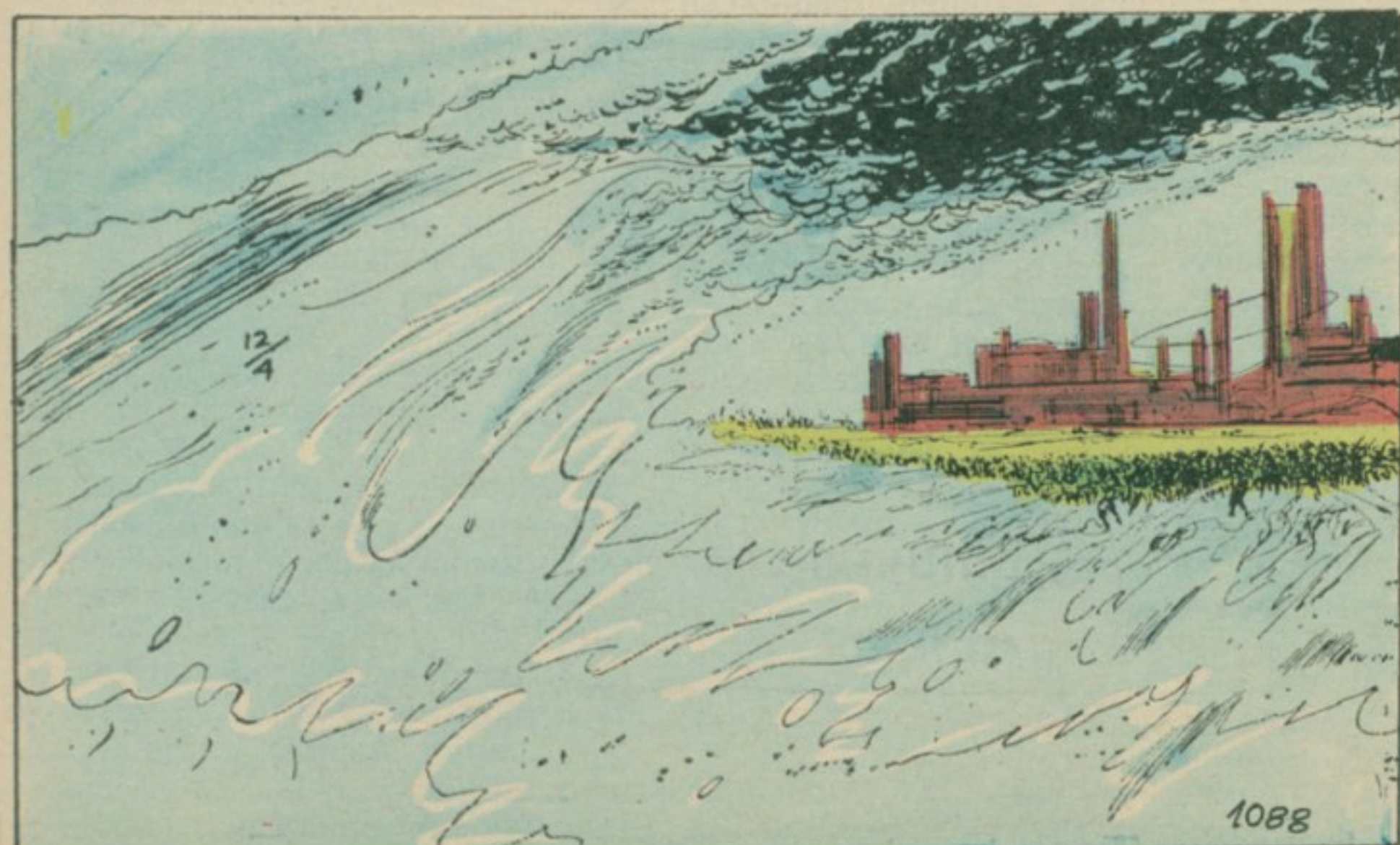
ВОЛЕО
БИХ ДА ЗНАМ
ЗАШТО ЈЕ ЛАВ
ЦАР ЖИВОТИЊА
КАД САМ ЈА
ЛЕПШИ!

А ЈА
ЛЕПШЕ
ПЕ-
ВАМ!

ПРЕЛИ-
СТАЈТЕ ЕНЦИ-
КЛОПЕДИЈУ
ПА ЋЕТЕ
ЗНАТИ!

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ЊИХВЕ НЕДЕЉЕ: СПАС!

ЖЕНА СА

Име Адријен Болан данас је готово непознато, али пре педесет година њени подвизи заустављали су дах милионима људи. Она је тада била храбра млада девојка, један од најбољих француских pilota и то и у мушкој и у женској конкуренцији. Авијација је у то време чинила своје прве кораке и читав свет пратио је смеле подухвате првих „кавалера неба“, као што данас сви учествују у свемирским авантурама астронаута.

Поклонићу ти авион!

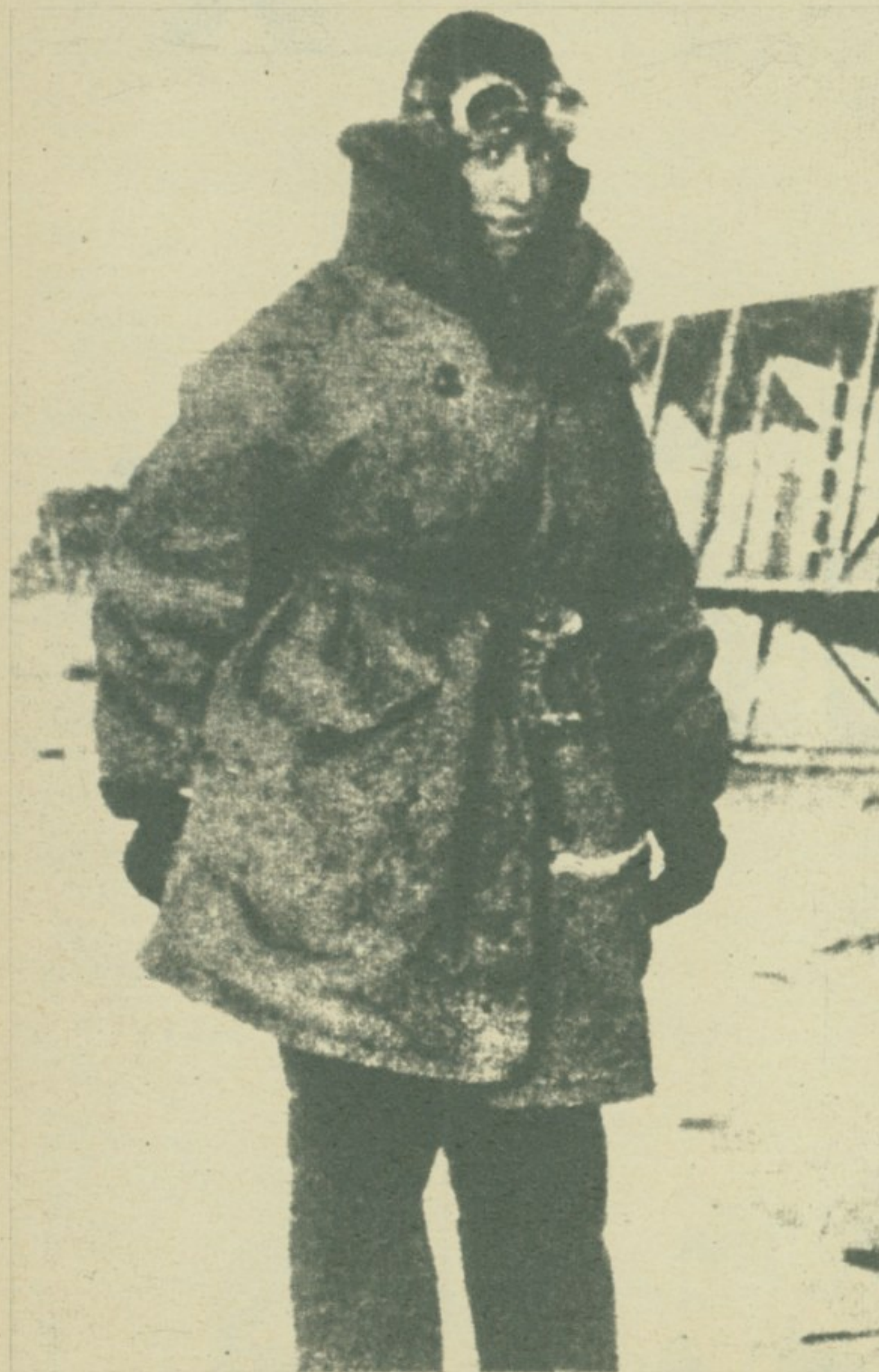
Адријен Болан рођена је у Француској 1897. године. Било јој је мање од двадесет година када су је привукли авиони и кад је почела да сањари о летењу. Пилотски испит положила је

као двадесет трогодишња девојка на авиону КОДРОН Г 3. Била је тринаеста жена у Француској с положеним летачким испитом, а њена пилотска дозвола носила је број 7569.

Седам месеци касније, 20. августа 1920. године, Адријен Болан извела је свој први летачки подвиг — прелетела је канал Ламанш који раздваја Француску од Велике Британије и тако постала прва жена на свету којој је то пошло од руке. Тада се за њу заинтересовао Рене Кодрон, власник фабрике истоимених авиона. Неколико недеља после успеха на Ламаншу господин Кодрон позвао је Адријену и рекао јој кратко и јасно:

— Ако успеш да изведеш један лупинг, поклонићу ти авион!

Богати господин Кодрон био је по свој прилици убеђен да ће обећани авион остати у његовом поседу јер није имао много вере у авијатичарске способнос-

Адријен Болан снимљена 1. априла 1921. године пред само пометање преко Анда

Млада авијатичарка у свом апарату КОДРОН Ц-3 са механичарем који ју је пратио и у Јужну Америку

ти слабијег пола. Али, он није добро познавао Адријен Болан! Чим је изишла из Кодронове канцеларије, Адријен је обукла пилотско одело, довикнула механичару да стави мотор у покрет, ускочила у авион и винула се у небо.

212 лупинга

Усклици механичара и по моћног особља на фабричкој пробној писти измамили су напоље и господина Кодрона. Имао је шта и да види: после низа смелих фигура млада авијатичарка извела је изнад главе згранутог Кодрона шест лупинга, један за другим!

Рене Кодрон је, разуме се, одржао реч и Адријен је постала поносна власница новог новцатог авиона. Осим тога, добила је место пробног pilota Кодронове фабрике, највеће у Француској.

Следеће, 1921. године, Адријен Болан поставила је рекорд за жене у лупингу са 98 обрнућавања. Године 1924. изнад париског аеро-

дрома Орли. Она је на авиону Ц-127 тај рекорд оборила са 212 обрнућавања за свега 73 минута! Али, летачке акробације биле су Адријени нешто сасвим узгредно. Она је размишљала о много значајнијем подухвату.

У то време, двадесетих година нашег века, сан свих pilota био је прелетање највиших планинских врхова. Планине су „падале“ једна за другом, падали су и пилоти, али су ипак побеђени и Алпи и многи други масиви. Остали су, међутим, Анди, највиши планински венац Јужне Америке. Анди су за све „кавалере неба“ представљали велики изазов, а петорица јужноамеричких pilota који су покушали да их прелете заувек су остали на њима. И сва петорица завршила су на сличан начин разбивши се о врхове високе скоро 8.000 метара.

Трагична планина

Тако су Анди названи „трагична планина“ и „не-

такнута планина“. И, баш због тога, мамили су нове летаче храбрих орца. Прелетети Анде постало је питање части сваког одушевоаног pilota!

Ни Адријен Болан није била изузетак, и она је због Анда изгубила сан. Но, била је веома млада, уз то жена, што јој је представљало велику препреку да пронађе неког ко би у њу имао поверења и финансирао овако сложен и скуп подухват. Адријен је месецима лупала главу како да се дочепа Јужне Америке и најзад је одлучила да окуша срећу по сваку цену, макар изгубила живот.

Њен апарат КОДРОН Ц-3 са мотором РОН од 80 коњских снага демонтиран је до последњег шрафа, спакован у сандуке и укрцан на брод за Јужну Америку. Адријен је отпутовала заједно са својим механичарем који је, чим су стигли, авион поново монтирао, део по део, испробао и ставио авијатичарки на располагање.

Тако је свет 1. априла 1921. године сазнао — није се радило о првоаприлској шали као што су неки читаоци новина у први мах помислили — да је једна Францускиња пошла из Та-

НЕБА

Стара Индијанка ми је рекла да је из штампе сазнала како се спремам преко Анда и да можда може да ми помогне. Она је од својих предака слушала, испричала ми је даље, да постоји један пут, не овај којим су летели моји несрећни претходници, о коме се мало зна. Треба да пронађем зелено језеро, а затим да управим авион директно у планински масив... и ту ћу наћи пролаз!

Амбасадор није дошао

Послушала сам, пронашла зелено језерце и скренула с правог и логичног пута — право у планински зид! Умирала сам од страха, али ми рука није задрхтала. И када сам већ мислила да ми

нема спаса и да ћу се зарити у огроман врх, пред очима ми се указао пролаз који ме је одвео право у Чиле!

Француска авијатичарка прелетела је врх Пуенте дел Има на висини од 3.200 метара, а затим, после 2 часа и 35 минута, и Лас Куевас на висини од 4200 метара. С оне стране Анда чекала су је два чилеанска авијатичара која су је допратила до Сантјага. Читав лет трајао је 4 сата и 18 минута, просечном брзином од 50 километара на час јер су дували супротни ветрови.

На аеродрому у Сантјагу није било много света да по здрави прво људско биће које је прелетело Анде. Само мали број оптимиста који су се понадали да ће храбра девојка можда и стићи на циљ. Они су јој приредили диван дочек. Међу

њима није се налазио француски амбасадор у Чилеу. Он јој је исте вечери, на великом пријему приређеном у њену част, признао да је њен покушај унапред сматрао изгубљеним.

Почасни пушник

После кратког одмора у Сантјагу Адријен је одлучила да се у Европу врати својим авионом. И баш на том путу догодило јој се нешто што ће памтити читавог живота. Само што је узлетела и винула се изнад океана, јато птица налетело је на авион и сломило му елису. Адријен је извела принудно слетање и — про-

Двадесет
четворогодишња
Адријен Болан
прва је
у историји
прелетела Анде!

будила се у једној колиби! Спасли су је домороци са оближње обале.

Осамнаест дана провела је „жена са неба“ међу домороцима. Они су је тако назвали. И ко зна, можда би остала и читавих двадесет година на тој обали поред које није водио ни какав бродски пут, да случајно туда није прошла бразилска лађа која је тешке осуђенике носила у прашуму на издржавање казне. Та лађа вратила је Адријену у цивилизацију.

Данас Адријен Болан више не лети. Живи у Паризу, гаји цвеће и прима пензију коју је стекла као дугогодишњи пилот. Прошле године још једном је прелетела Анде — као почасни путник, тачно на педесетогодишњицу свога подвига.

Б. Д.

мариндоса код Мендизе да покуша нешто што до тада никоме није успело: да сасвим сама, у малом авиону који није могао да се попне више од 5000 метара, прелети огромне Анде. Читава Јужна Америка стрепела је за ту девојку, саму у апарату чија је брзина једва износила 100 километара на час, са резервним горивом за свега 9 сати лета, саму против планинског масива високог између седам и осам хиљада метара!

Зелено језерце

— Ни такмичарски дух, ни жеља за славом нису ме намамили у ову авантуру! каже данас седамдесетпетогодишња Адријен Болан. Водила ме је једино жеља за срећом и пијанством који се осећају када се побеђује неосвојено небо! Моме лету дат је у Јужној Америци велики публицитет и хотел у Буенос Аиресу где сам одсела морала је да штити полиција. Не знам како је та стара Индијанка, Марија Њарте, доспела до моје собе и зашто сам је примила. Али, примила сам је и саслушала.

Адријен Болан данас са моделом авиона у коме је извела свој историјски лет

БУДИТЕ
ДЕТЕКТИВ...

ТРИ ЛАКОМА СТАРЦА

Кад је тог јулског јутра инспектор Жеди свратио код свог старог пријатеља, продавца новина Лурсија, овај га је одушевљено дочекао.

— Драги инспекторе! — узвикнуо је. — Као да вас је само небо послало!

— Зар вам се нешто догодило? — упита озбиљно Жеди.

— Не мени — рече Лурси — већ господину Бруну, мом суседу од преко пута. Знате, недавно је на лоту добио већу суму новца. Његова три брата одмах су га салетела да им да трећину, иако на то немају право. Пошто никако није могао да се одбрани, Брун им је рекао да сачекају његову смрт јер ће онда ионако све наследити...

— Хм... А колико је годи, на господину Бруну?

— Седамдесет осам.

— А његовој браћи?

— Па они су нешто млађи... Родолф има шездесет осам, Бернар седамдесет две, а најмлађи, Жереми, тек је ушао у шездесет пету. Али, то није све. Јуче је Брун примио једно анонимно писмо. Сав узрујан ме је замолио да вас обавестим. Он зна да смо нас двојица пријатељи. Ево, писмо је код мене.

Лурси пружи инспектору лист хартије. На њему је стајала само једна реч: ПОГРЕБ.

— Хм... — рече Жеди. —

Верује ли он да је то написао неко од браће?

— Да.

— Зашто онда није обавестио полицију?

— Па, знате какви су ти стари људи — веома држе до породичне части... Уосталом, он се нада да је то ипак само неслана шала. Зато вас је замолио да вечерас заједно са мном мотрите на његову кућу.

„Ти старци баш имају бубице“, помисли Жеди. Ипак, да не би ожалостио свог пријатеља, он пристаде.

Те вечери, инспектор и господин Лурси седели су у продавници новина. Капци на прозорима куће преко пута били су затворени, тако да је владао потпун мрак.

— Улазна врата гледају право у спаваћу собу господина Бруна — рече Лурси.

— А где спавају остала тројица? — упита Жеди.

— На спрату... Ох, погледајте неко излази на задња врата!

Заиста, на баштенској капљи појавио се један старац са штапом, прешао погледом улицу и упутио се ка центру града. Жеди погледа на сат: било је 9.30 часова.

— То је најмлађи, Жереми — рече продавац новина. — Остали су сигурно у својим собама.

Добрих пола часа ништа се није догодило, а тада засветле отвор кључаонице на улазним вратима. Светлост се јасно видела у помрчини.

— Господин Брун је сигурно упалио лампу да би читао у кревету — рече Лурси.

Прошло је још четврт часа, а онда поче да пада киша. Видеше Жеремија како се враћа из шетње и улази кроз баштенска врата...

И других четврт часа је прошло, а светлост је још горела.

— Баш је чудно — промрља продавац новина — да господин Брун чита тако дуго. Како би било да погледамо је ли све у реду?

— Да га не пробудимо? — бојао се инспектор Жеди.

— Можда је само заборавио да угаси светлост?

— Свеједно, дао ми је кључ. Ући ћемо на прстима.

Кључ је лако ушао у браву, али се врата једва отво-

рише. Жеди откри да се испод њих налази јастук који је пригушавао светлост. Лустер на таваници обасјавало је постељу у којој је непомично лежао један старац.

— То је господин Брун?

— Да...

Инспектор се приближи постељи и узвикну. Старац је на челу имао велику црвену мрљу...

Док је Жеди звао полицију, Лурси је отишао на спрат да обавести браћу. Неколико минута касније, стајали су сва тројица у соби у приземљу и сањиво трептали.

Убрзо је дошла и полиција. Судски лекар је изјавио да је убиство почињено између 9.20 и 10 часова увече.

— Каква подударност! —

примети инспектор. — Ми смо опазили светлост у 10 до 10. Само, питам се зашто ју је убица упалио?

— Можда је желео да пронађе новац — примети Лурси.

— Можда...

Затим отпоче истрага. Жереми је изјавио да је око 9.30 изишао у шетњу и да се вратио око 10.30. Није улазио у собу жртве, већ је отишао право на спавање.

Родолф и Бернар попели су се око 9.15 заједно у своје собе. Родолф је изјавио да је одмах заспао и да га је шкрипа врата пробудила око 9.30. Али, одмах је поново утонуо у сан.

— Како сте знали да је 9.30? — упита инспектор Жеди.

— Мој будилник има светлеће цифре — одговори Родолф.

И Бернар је изјавио да је заспао у 9.15 али је ипак чуо Жеремијев долазак, јер га је киша у то време пробудила.

Док је полицајац вршио испитивање, Жеди је пажљиво разгледао малу одају у којој је убиство извршено. Изненада, било му је јасно ко је убица!

Шта мислите, драги читаоци, који је детаљ навео инспектора на откриће? Ако сте пронашли, честитамо! Ако нисте, погледајте решење на 55. страни.

У
ИДУЋЕМ
БРОЈУ
КОМПЛЕТАН
СТРИП

Делта 99
"МАЛИ ПАЖ"

ВЕЛИКЕ БИТКЕ

МОХАЧ

1526. година

Моћни турски султан Сулејман II Величанствени заузео је Београд, добро га утврдио и, оставивши у њему јаку посаду, пошао преко Саве и Дунава у освајање Мађарске. Огромна војска од 100.000 војника и 300 топова заузела је после тронедељне опсаде Петроварадин, упала у Срем, освојила Осијек.

Мађарском је у то време владао краљ Људевит II. Он није озбиљно схватио опасност која његовој земљи прети од Турака, па је у последњем тренутку, тек 26. августа 1526. године, на Мохачком пољу у јужној Мађарској скупио око 14.000 пешака, 14.000 коњаника и 80 топова. У коњичким четама налазило се и 3.000 Хрвата, 1.500 Пољака и нешто Срба, мађарских вазала.

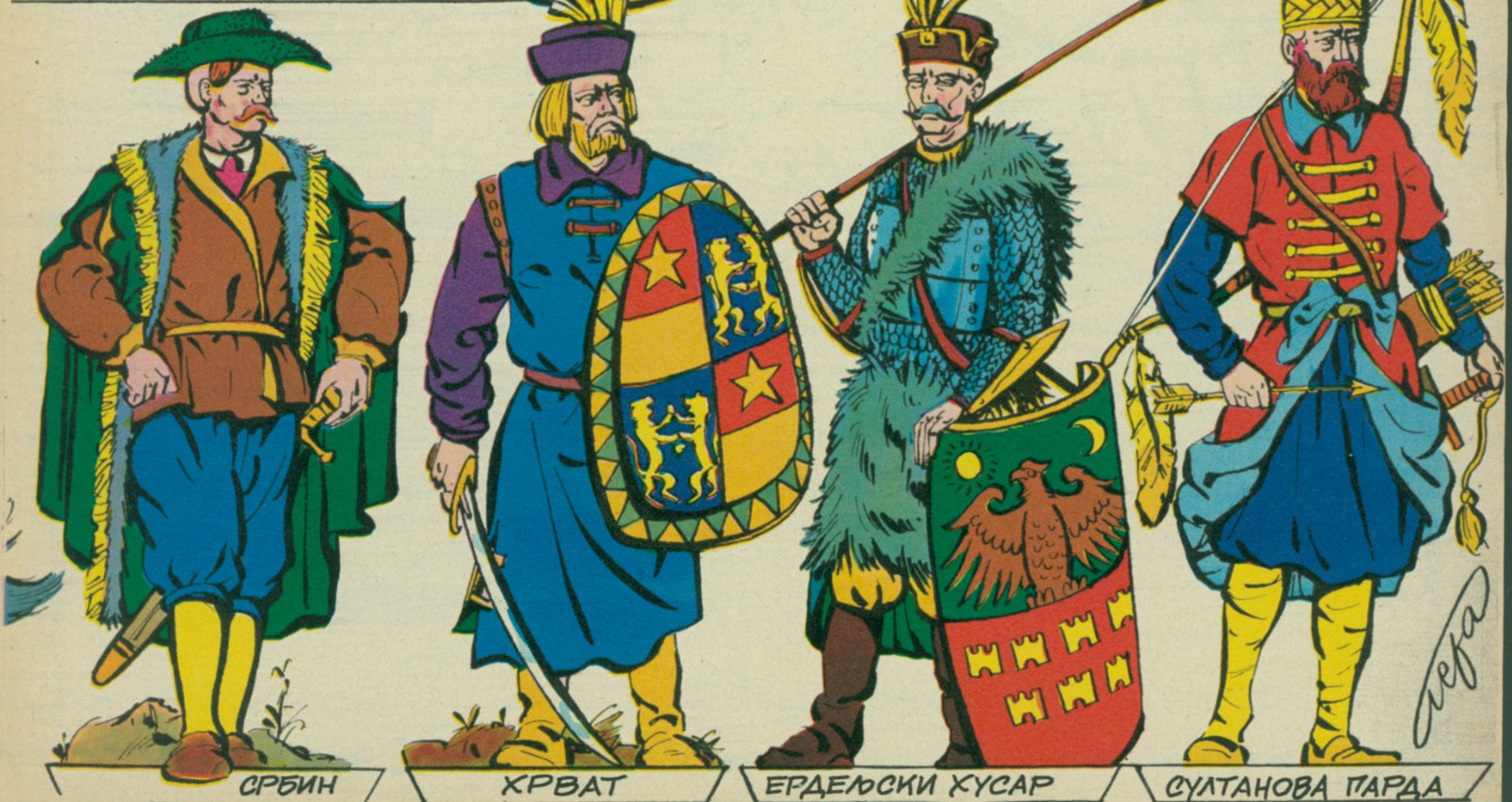
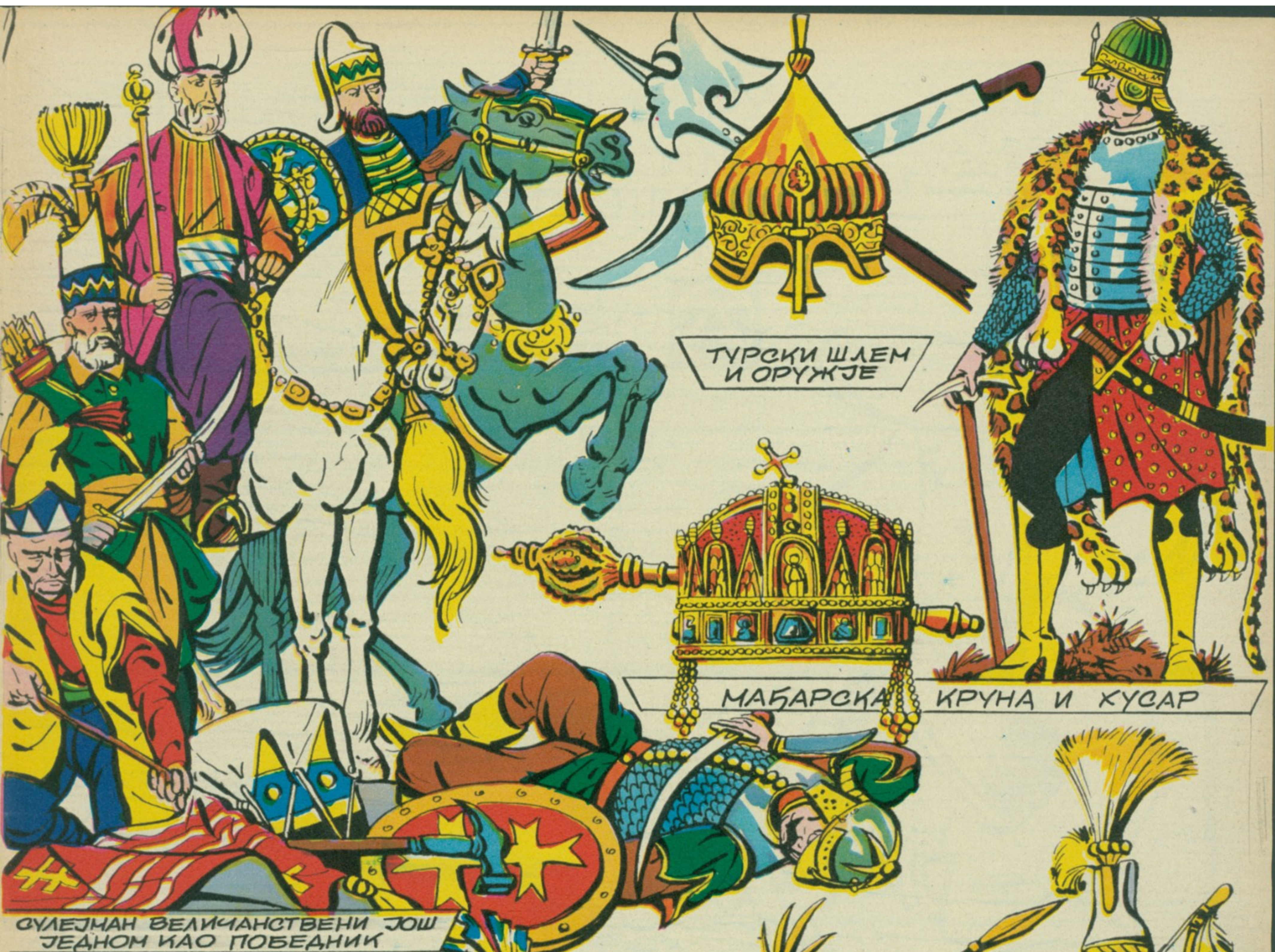
У мађарској војсци владало је мишљење да битку не треба прихватити, мада су се Турци налазили на свега неколико километара од Мохача, већ се повући у сусрет војводи Јаношу Запољи који је водио појачање. Главни командант Пал Томори, потцењујући Турке и не трпећи поговора, забранио је одступање и 29. августа ујутру наредио да се заузму борбени положаји.

Битка је завршена тако рећи пре него што је и почела — после непуне два часа Мађари су потучени до ногу. Краљ Људевит II удавио се у једном потоку, а на бојишту је остало да лежи 24.000 мађарских војника.

МАЂАРСКИ РАТНИК

ЈАНИЧАР

МАЂАРСКИ ХУСАР И ТУРСКИ ДЕЛИЈА

БУЗДОВАН
ЈЕ ДОБАР
АЛИ ЈЕ
ПИШТОЉ КОЈИ
ИЗБАЦУЈЕ
ВОДУ
БОЉИ!

УЧИТЕ, РАДИТЕ, ИГРАЈТЕ СЕ...
...АЛИ НЕ ЗАБОРАВИТЕ ИГРАЧКЕ-САЊИМА
ЋЕ ВАШ СВЕТ БИТИ ПУН РАДОСТИ!

ТЕХНОАУТО

БЕОГРАД — СТРАХИЊИЋА БАНА 1, ТЕЛЕФОН 624-740

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ ВОЗИЛА, ДЕЛОВА И ПРИБОРА, ЗАСТУПАЊЕ ИНОСТРА-
НИХ ФИРМИ И ИНЖИЊЕРИНГ

ИГРАЧКЕ СУ ПАКОВАНЕ У СВОЈИМ ОРИГИНАЛНИМ КУТИЈАМА ОДАБЕРИТЕ ОД
ИЗЛОЖЕНИХ ИГРАЧАКА ШТА ЖЕЛИТЕ ДА КУПИТЕ, НАПИШИТЕ БРОЈ И ЦЕНУ
У НАРУЧБЕНИЦУ, ПОПУНИТЕ ЈЕ И ПОШАЉИТЕ НА АДРЕСУ „ТЕХНОАУТА“.
ЧЕКАЈТЕ — ПОШТАР ЋЕ ВАС УБРЗО ОБРАДОВАТИ.

Пиштољ са две лоптице (303) Дин. 8,00

Машинска пушка (315) Дин. 56,00

Пиштољ са једним метком (19/2) Дин. 29,00

Пушка (1—1220) Дин. 25,00

Пиштољ са капислама (1500) Дин. 38,00

Пиштољ за прскање (300) Дин. 8,00

Компресиони пиштољ (310) Дин. 10,50

Пушка једноцевка (1431) Дин. 15,50

**„ТЕХНОАУТО“, СТРАХИЊИЋА БАНА 1, 11000 БЕОГРАД
НАРУЧБЕНИЦА**

Овим неопозиво наручујем играчку број _____
Укупан износ од _____ динара као и трошкове паковања
и поштарине платићу поштару када примим пакет.

(Име и презиме)

(Поштански број, место, улица и број)

(Датум)

(Потпис лица које ће примити пакет)

Полуни, изрежи и пошаљи на адресу: „Техноауто“, 11000 Београд
Страхињића Бана 1.

НАЈЛЕПШЕ ЛУТКЕ СВЕТА

АМА ИЗ ГАНЕ ДАМА

Представљамо вам Аму из Гане даму и предлажемо да је сами направите и тако употпуните своју колекцију најлепших лутака света.

ГЛАВА: пинг-понг лоптицу обој ружичастом темпером. Да би боја боље приањала уз површину лоптице, четкицу најпре насапуњај, па је тек онда умочи у боју. Кад се боја осуши, пробуши лоптицу и у њу увуци штапић дугачак десетак сантиметара. Нацртај очи, уста а од вате коју си претходно умочио у црни туш и осушио — направи косу (1). Минђуше А пресавиј на месту где се два круга додирују а кругове залепи један за други (2). Мараму -турбан В најпре пресавиј по непрекиданим линијама а затим по пуним, на

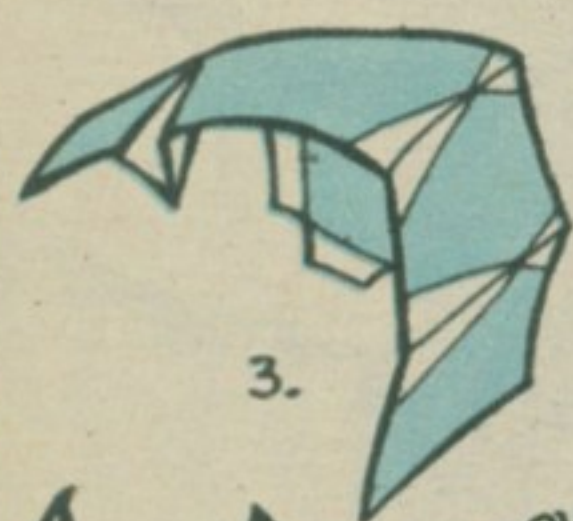
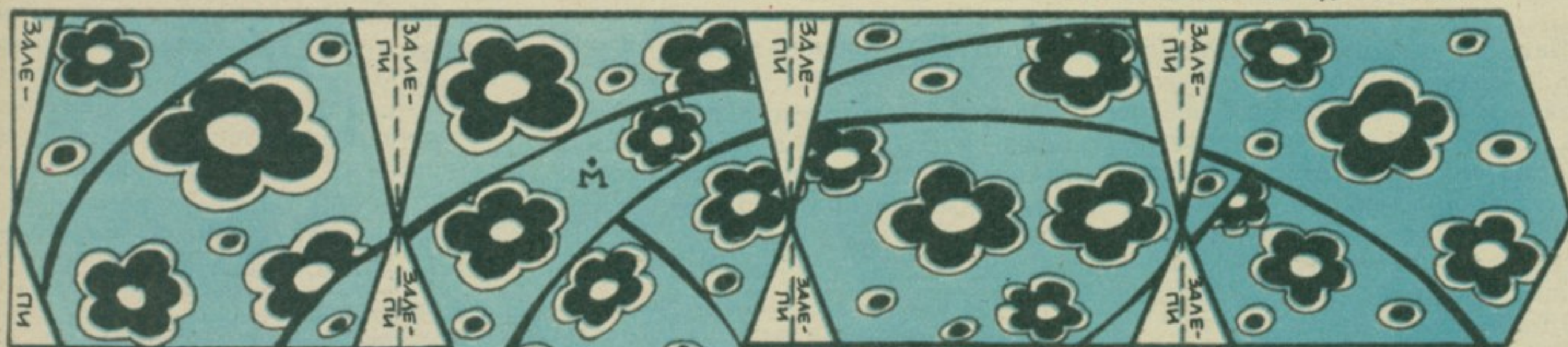
местима где пише залепи (3), а затим целу мараму залепи на означеним местима тако да добијеш турбан као на цртежу (4). Машну на марами С залепи на тачку М и мараму-турбан стави лутки на главу.

ТЕЛО: тело D и руке F залепи на картон а кад се лепак осуши, исеци по ивицама и залепи на означеном месту. Прореже на рукама исеци. Карнер на блузи Е мало нафалтај по ивицама (6) и навуци на тело (6). Најзад провуци луткине руке F а на крају залепи карнере на рукаве G. Осим тела D и руку F остале делове немој лепити на картон.

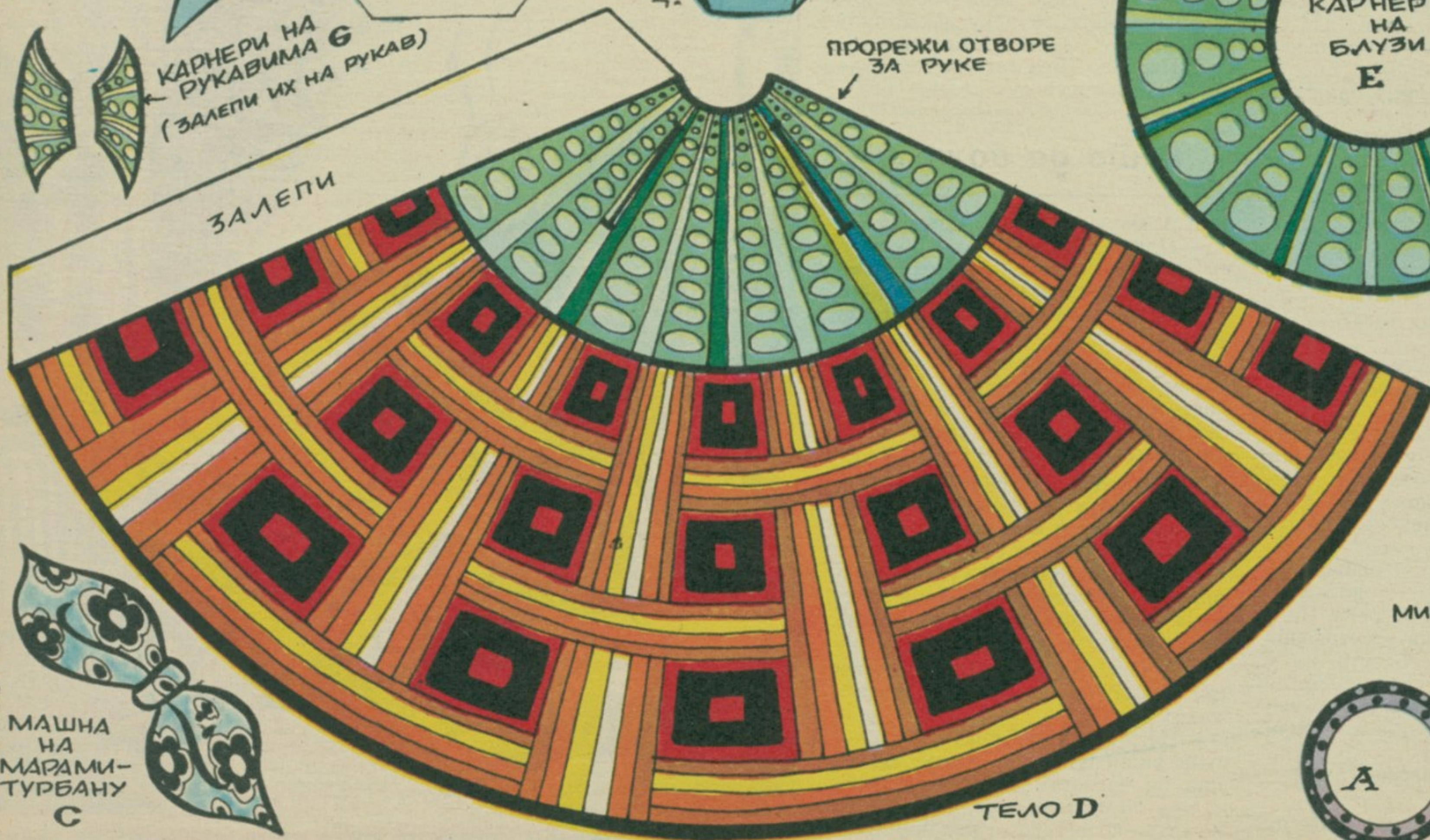
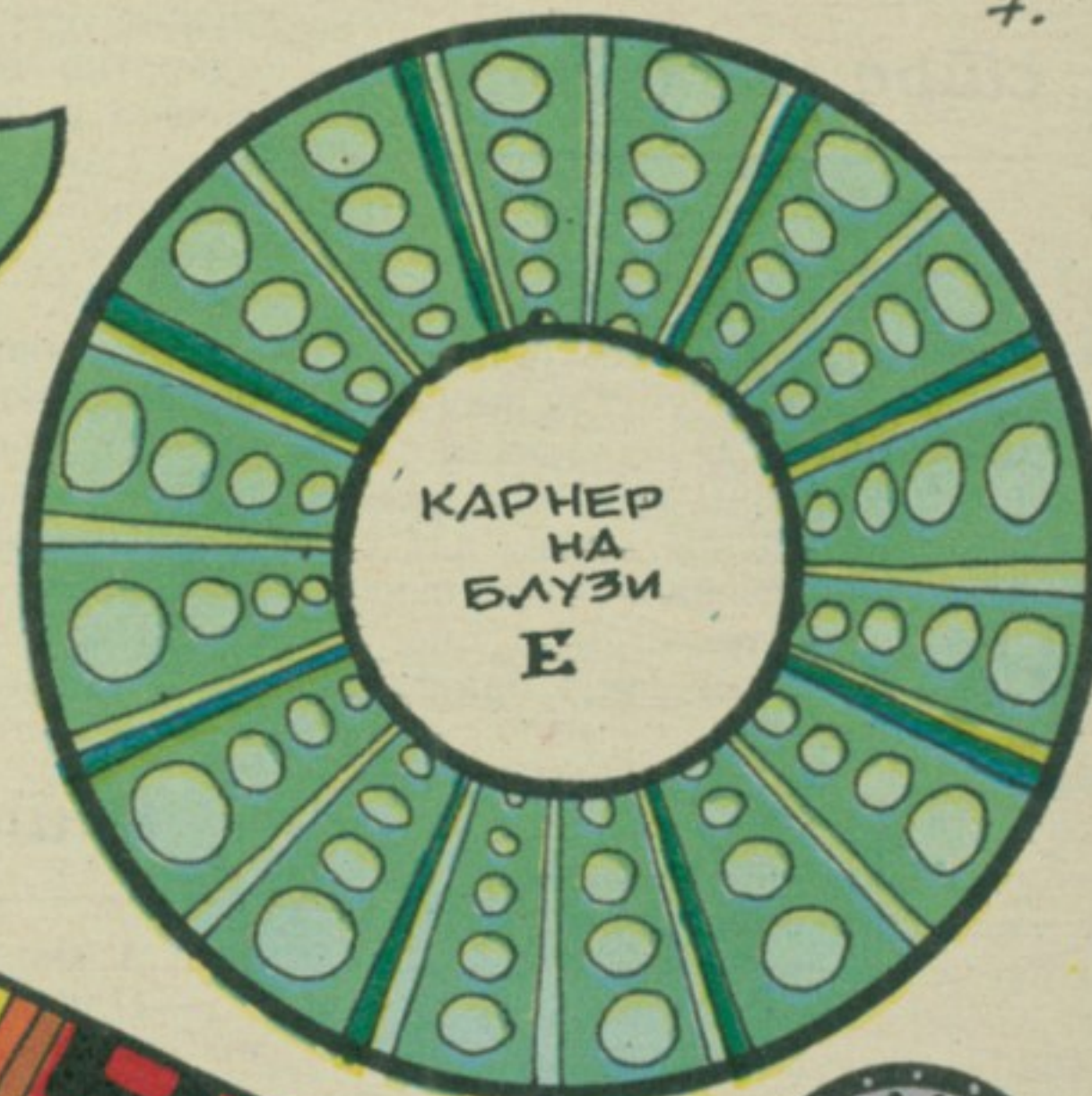
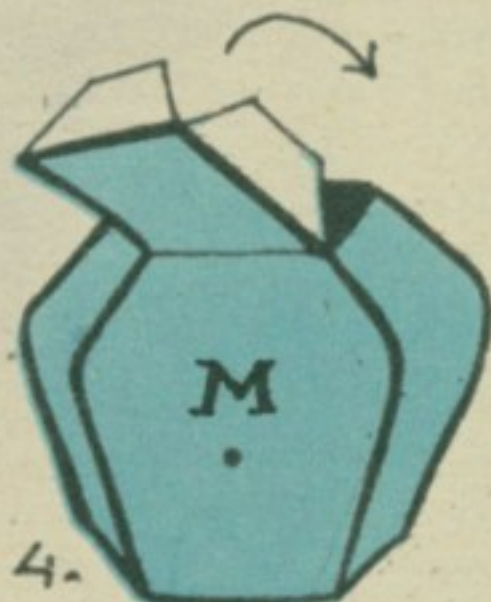
РУКЕ F

МАРАМА В

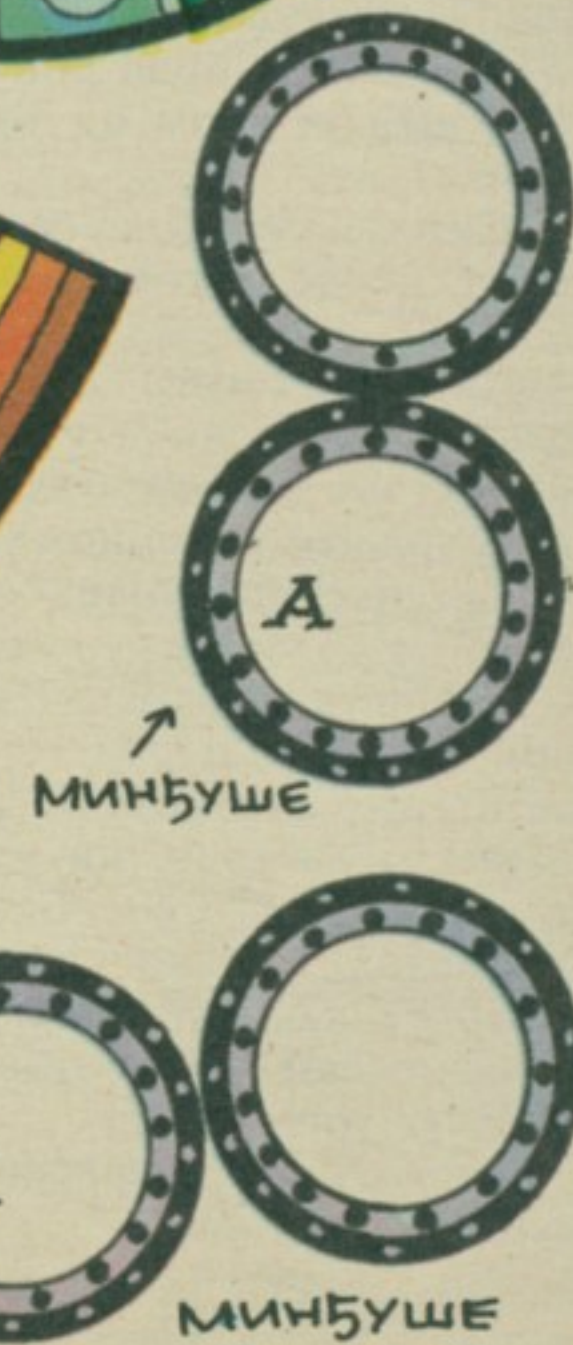
ПРЕСАВИЈ ПО ЦРТИЦАМА

КАРНЕРИ НА РУКАВИМА G (ЗАЛЕПИ ИХ НА РУКАВ)

МАШНА НА МАРАМИ-ТУРБАНУ С

ГРЕШКА

ЏЕК ШАРКИ

КАД РАЗГОВАРАШ СА ДВА ИНСЕКТА, НЕВОЉА
ЈЕ У ТОМЕ ШТО НЕ ЗНАШ КОЈИ ТИ ОД ЊИХ
ОДГОВАРА — ОНИ НЕ МИЧУ УСТИМА!

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

У помоћ! У помоћ!
Чувши пискав, очајнички гласић Хенри само што није поскочио од страха. Тек се вратио из биоскопа где се приказивао фантастичан филм „Мува“ и још је био под утиском свирепе сцене у којој јунакиња скончава у пауковој мрежи.

— Немогуће! — рече сам себи али се за сваки случај огледа по соби и запита: Где си?

— У левом углу испод таванице. Само брже! — поново запишта гласић у којем се осећао ужас.

Осам

сйрашних очију

На означеном месту Хенри ништа није видео јер је његов собичак осветљавала слаба сијалица од тридесет свећа. Тек кад се попео на столицу, открио је у углу паучину у којој се копрчала једна мала оса: машући треперавим крилима покушавала је да раскине мрежу али се све више запетљавала у лепљиве нити. Иза паучине, на зиду био је паук: његових осам очију блистало је јаче од рубина.

— То ти зовеш? — неверљиво ће Хенри.

— Ја, разуме се — плачно се одазва гласић. — Спасавај ме што пре јер ће ме ово чудовиште пождерати.

Хенри пружи руку према паучини али је одмах брзо повуче.

— А шта ја имам од тога? — запита.

— Смилуј се! Прво ме спаси, па ћемо се после договорити о награди.

— Ништа од тога — рече Хенри. После ћеш се завући у некакав ћошак а ја ћу остати без ничег, само ћу се упрљати паучином.

— Ти си суров човек — запишта гласић.

— Уопште нисам — побуни се Хенри. — Мекши сам од воска. У томе и јесте сва моја несрећа. Ни у шта нисам сигуран, ни у сутрашњи дан, ни у своје способности, ни у свој изглед. Читавог живота читао сам књиге како се постаје јак, како да се стекну симпатије и — види шта је од тога испало.

Гласић му са извесним устручавањем одговори:

— Па, заиста не личиш баш на Херкула а ни на Аполона.

— Знам — тужно се сложи Хен-

ри. — Имам свега педесет кила, висок сам једва сто педесет седам сантиметара, бубуљице, коњутивитис, ретка коса. То вероватно није у твојој моћи, али ако је икако могуће, помози да постанем другачији.

— Баш то и могу — одазва се гласић. — Ја нисам оно што изгледам, зато и могу с тобом да разговарам. Зли дух, мој непријатељ претворио ме у инсекта. А ја сам, погађаш, добри дух.

— Добри дух? — Хенри умало не паде са столице. — Нешто слично из „Хиљаду и једне ноћи“? Натприродно биће које испуњава жеље?

— Баш тако — писну танки, танушни гласић. — А сад згњечи то одвратно биће пре но што ме се дочепа и ја ћу ти испунити жељу!

— Ако имаш такву моћ, зашто не спасеш себе и уништиш непријатеља? — сумњичаво запита Хенри.

— Духови никад не користе своје способности за себе и своје добро — одговори гласић. — Они могу да служе само свом господару.

— Полажете ли неку заклетву у том смислу? — запита Хенри.

— Наравно! Без тога се не може постати свемогућ дух.

Шта да ђожелим?

— А ако се заклетва прекрши?

— Одмах изгубиш своју волшебну снагу и можеш да будеш само посматрач догађаја, без моћи да било шта измениш. А то је заиста ужасно.

— Могу да замислим — с разумевањем промрмља Хенри. — Али зашто само једна жеља? Ја сам читао да духови обично испуњавају три жеље!

Мала оса се још више заплела у паучину. Паук се пребацио на други крај мреже и наставио одатле да је посматра.

— Људи су постали сувише похлепни и незајажљиви у својим жељама. Зато смо сада број жеља svelи на једну — објасни му гласић.

— А зар се ипак не могу испунити три жеље? Чак ни оном ко спасава живот духу.

— Не. Ако би дух покушао да испуни више од једне жеље, прекршио би заклетву и његова чаробна моћ би нестала.

— Како за неорећа — уздахну Хенри. — Просто не знам шта да пожелим!

— Спасавај! — писну гласић!

— А. не — рече Хенри. — Духови су лукави. Хоћу да ми жеља буде испуњена пре него што те спасем. Тако ће бити праведније.

— Праведније или не, нека буде по твојој — запишта гласић. — Само брже смисли шта желиш!

Бојаџсџо

Хенри је почео да размишља са страхом гледајући у паучину: само да његов добри дух не настрада пре но што он смисли! Али, одлучити се на брзину није лако.

— Ја бих, вероватно, могао да пожелим богатство — изговори тихим гласом. — Богат човек све може, без обзира како изгледа...

— Хоћеш новац? — запита гласић. — Ево ти...

Севнула је жућкаста муња и собу су преплавиле зеленкасте новчанице између којих су светлуцали смарагди. На столу се појавила гомила прстења с рубинима и топазима, а лавор се на Хенријеве очи напунио златницима.

— Сад ме спаси! — крикну гласић.

— Че... чекај — промуца Хенри ошамућен толиким богатством. Срце му је толико тукло да није могао да говори. — Чекај... богатство још није све.

— Шта? — завапи гласић од очајања.

Хенри прече руком преко своје ретке косе, погледа своје пилеће груди и stomачић испупчен као диња, зажмирка кратковидим очима и рече:

— Хтео сам да кажем да сам овај

новац и моћ коју ми он даје то је лепо, али зар да проведем живот овакав. Ја...

— Нека буде по твојој! — уздахну гласић. — Само да се то заврши...

Поново је блеснула муња и усред вихора који је однео благо, Хенри је ударио главом у таваницу јер је наједном постао висок 185 сантиметара, широких рамена и потпуно равног стомака. На место паперја на глави је напицао густу таласасту косу. Осетио је како му се пуне уста: извађени зуби су му израстали, бубуљице су нестале а на лицу се затегла глатка, од сунца препланула кожа.

Као Тарзан

— Како изгледам — запита дрхтајући целим телом.

— Као Тарзан! — задивљено ће гласић. — А сад, брже спасавај ме... Зар још ниси задовољан?

— Ја... али сад ми недостаје онај новац — рече Хенри. Зар ове две жеље не би никако могле да се комбинују? Хоћу рећи, зар не можеш да ме претвориш у лепогана милионера?

— Немогуће! — застена гласић. — Лепота је једно, а новац друго. С новцем можеш да извршиш пластичну операцију лица, да купујеш перике и ципеле с дебелим ђоновима...

— Ипак, нећу личити на Тарзана — проговори Хенри одмахујући главом. — То ипак није исто...

— А можда би хтео славу? — нестрпљиво запита гласић. — Ако те обаспе слава, права слава, тај твој

Сутрадан је Хенри потражио други стан. Она мрља на зиду
буквално га је доводила до пудипа

изглед неће имати никакве важности: људима ћеш се допасти и такав какав си. А што се тиче новца, можеш га стећи колико желиш...

— Нека онда буде тако — рече Хенри одушевљен таквим изгледом. — Да, мислим да ни Тарзан не може да привуче баш сваку жену, док слава...

— Нека буде тако — прекиде га гласић.

И опет је дунуо ветар, опет је блеснула муња и Хенри осети како се смањује.

— И сад сам славан у читавом свету? — запита с надом.

У том тренутку зазвонио је телефон, огласило се звонце на улазним вратима, у собу је нагрнула гомила узбуђених девојака, јарко нашминканих, с огромним блиставим очима. Опколиле су Хенрија. Он је полетео најближој, раширио руке и...

— Назад! Одмах да си дошао овамо! — вриснуо је гласић.

Брже, брже!

Хенријеве руке склопиле су се у празном и он се срушио на под. У соби никог није било. Уплашен, подигао се са старог тепиха, храмајући до угла и попео се на столицу.

— Извињавам се — прошаптао је кад му се лице нашло у висини паучине. — Заборавио сам... страшно ми је жао...

— Тек ћеш ти да зажалиш! — љутито ће гласић. — Доста ми је твојих каприца. Изреци своју жељу. Само брзо, иначе ће бити касно!

Хенри погледа у угао. Положај је заиста већ био критичан. Мала оса начинила је у паучини велику рупу али њу је сад од страшних паукових чељусту делило још само око два сантиметра. Зујала је и као полудела ударала крилима.

— Добро — рече Хенри. — Надам се да ти могу веровати. Испунићеш ми жељу кад те избавим?

— Да, да, да, да! — вапио је гласић. — Испунићу ти сваку жељу. Само брже, брже!

— Добро — рече Хенри и скочи са столице.

Дограбио је чекић, поново се попео на столицу, замахнуо и ударио из све снаге. Од страшног паука остала је само мрља. Хенри је задрхтао и испустио чекић.

— Ето, сад си слободна — рече уздахнувши.

Ћутање.

— Слободна си — понови он гурајући прстом малу осу. Али, у руци тада осети тако јак бол да паде са столице.

— Зашто си то учинила? — запига бесно. — Зашто? Јер, на крају крајева ја сам те ипак спасао од паука.

И даље ћутање.

И тада се у Хенријевој глави родила страшна сумња. Притрчао је телефону и замолио централу да га споје с природњачким музејом.

— Кажите ми — завапио је — имају ли пауци природне непријатеље?

— Разуме се — одговори му глас кустоса музеја. Птице, жабе, а пре свега осе-копачице или како их још зову „ловици на паукове“.

— Ох, господе! — застеза Хенри и спусти слушалицу.

Кад разговарао с два инсекта ова невоља је у томе што не знаш који ти од њих одговара: они не мичу устима.

Сутрадан је Хенри потражио другог стан. Она мрља на зиду буквално га је доводила до лудила.

ПЛОЧА ЗА ВАС

ЕЛВИС

Краљу рок 'н' рола Елвису Преслију је понуђено да гостује у Енглеској, али је његов менаџер луковник Паркер одбио овај позив. Међутим, иако у Европи не одржава концерте, Елвис је опет у зениту популарности, као што показује и одлично посећен концерт у Медисон Сквер Гардену. „ГОРУЋА ЉУБАВ“ и „ТО ЈЕ СТВАР ВРЕМЕНА“ су мелодије са плоче у издању Југотона. Цена је 14,20 дин.

ELVIS

BURNING LOVE

IT'S A MATTER OF TIME

КАКО СИ

Овогодишње евровизијско такмичење одавно је завршено, али се на њему изведене мелодије још радо слушају. Таква је и композиција „КАКО СИ“, са којом је дуо Виндоуз постигао велики успех у Немачкој. Енглески састав Раф 'н' Реди недавно је снимio сопствену верзију ове мелодије. На другој страни плоче коју је издао Југотон налази се композиција „ИЗА ОСМЕХА“. Цена је 14,20 дин.

HOW DO YOU DO?

BEHIND A SMILE

RUFF 'N REDDY

шума

планина

путовање

САОБРАЋАЈНА СРЕДСТВА

ЖЕЛЕЗНИЦА

авиони

бродови

море

У МОРСКИМ ДУБИНАМА

телевизија

ПРИЧЕ О ДЕЦИ И АУТОМОБИЛИМА

ПРИЧЕ О ДЕЦИ И АУТОМОБИЛИМА
СПАЧЕКОМ
ДО ГРАДА И НАТРАГ

ПРИЧЕ О ДЕЦИ И АУТОМОБИЛИМА
ДУГО ПУТОВАЊЕ
СИТРОЕНОМ DS

ПРИЧЕ О ДЕЦИ И АУТОМОБИЛИМА
ПЕЖО
НЕКАД И САД

ПРИЧЕ О ДЕЦИ И АУТОМОБИЛИМА
РЕНО 4
НА ПОСЛУ

ПРИЧЕ О ДЕЦИ И АУТОМОБИЛИМА
ФОЛКСВАГЕН
НА
ЗИМСКОМ РАСПУСТУ

ПРИЧЕ О ДЕЦИ И АУТОМОБИЛИМА
ЗАСТАВА 1300
У ЗООЛОШКОМ ВРТУ

СЛИКОВНИЦЕ ЗА УЧЕЊЕ И РАЗОНОДУ

АВИОНИ — БРОДОВИ — МОРЕ — ШУМЕ — ПЛАНИНЕ — ВОЗОВИ — ПУТОВАЊЕ — У МОРСКИМ ДУБИНАМА — ТЕЛЕВИЗИЈА — НАСЛОВИ СУ ЛЕПО ИЛУСТРОВАНИХ КЊИГА ПОЗНАТОГ ФРАНЦУСКОГ ИЛУСТРАТОРА И ПИСЦА АЛЕНА ГРЕА КОЈЕ МЛАДОГ ЧИТАОЦА УПУЋУЈУ У НОВА ЗНАЊА. ЈУГОСЛОВЕНСКО ИЗДАЊЕ ПРИЛАГОЂЕНО ЈЕ ПОТРЕБАМА НАШИХ УЧЕНИКА.

СПЕЦИЈАЛНИ ПОПУСТ ЗА ЧИТАОЦЕ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА

1. Комплет „Сликовнице за учење и разоноду“ (9 књига) — цена у књижари је 63 дин. Читаоци Политикиног забавника добијају комплет за 55 дин.
2. Комплет „Приче о деци и аутомобилима“ (6 књига) — цена у књижари је 18 дин. а читаоци Политикиног забавника добијају комплет за 15 дин.
На наруџбеници заокружи комплет који желиш да купиш. Књиге ћеш добити одмах преко поште и платити поштару кад их донесе (поузећеш).
Наруџбеницу попуни, налепи на дописницу и пошаљи на адресу: „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 Београд, Краљевића Марка 9.

ИП „ВУК КАРАЏИЋ“
11001 Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем:

1. „Сликовнице за учење и разоноду“ по цени од 55 дин.
2. „Приче о деци и аутомобилима“ по цени од 15 дин.

Укупан износ од _____ дин. платићу поштару кад ми донесе књиге (поузећем).

Купац _____

Улица и број _____

Пошт. број и место _____

(Датум) (Потпис)

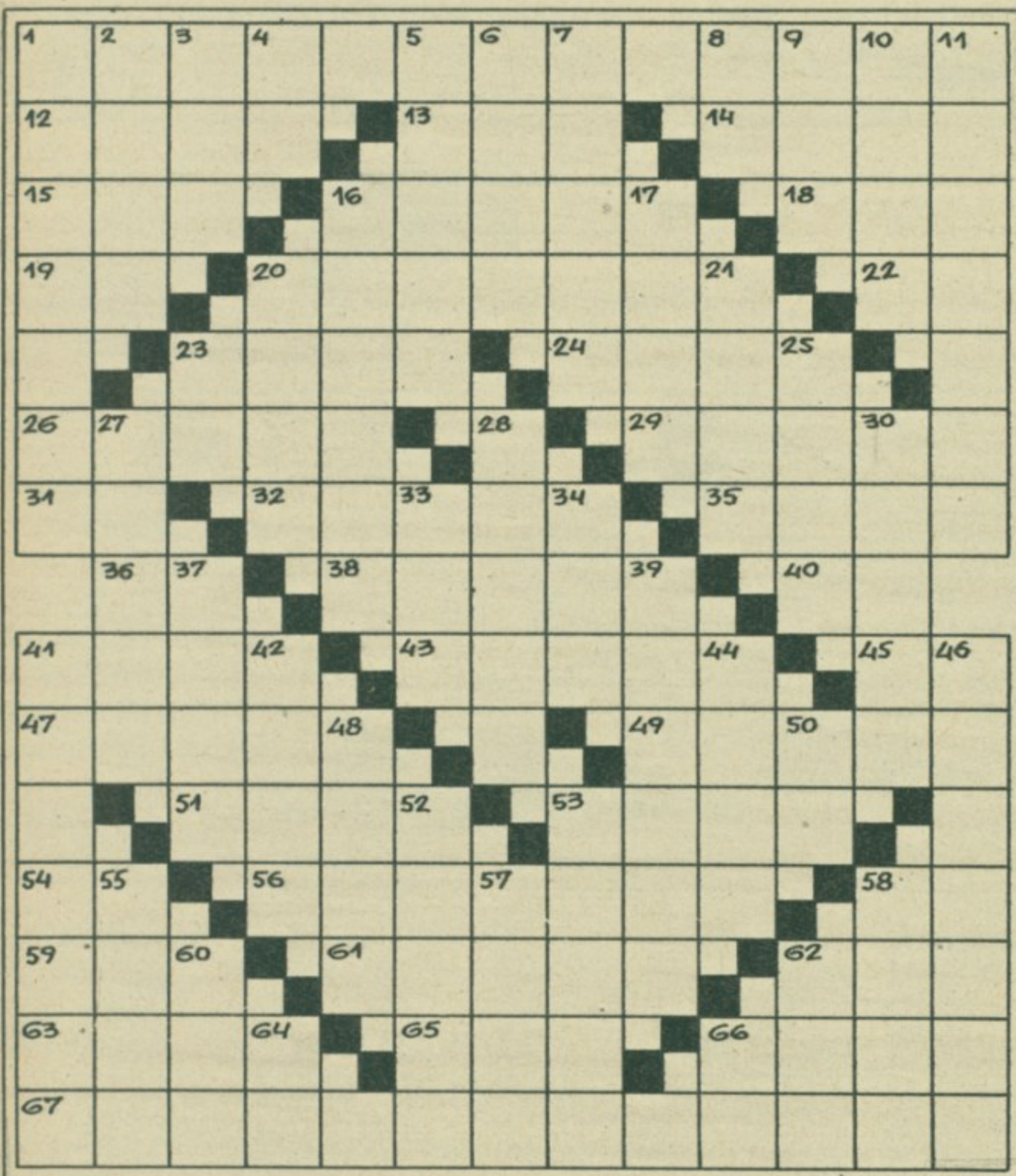
(У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду)

ВОДОРАВНО:

1) име и презиме нашег књижевника („Босоноги и небо“), 12) текућа водена површина, 13) име глумице Рине, 14) мања новчана јединица у Енглеској, 15) проналазач парне машине, 16) путељак, 18) блато, 19) међународна ауто-ознака за Холандију, 20) учинити нешто тањим, 22) ауто-ознака за Ријеку, 23) један месец, 24) врста крвног суда, 26) место у Србији, 29) ступањ преображаја код животиња, 31) део коњског прибора, 32) наш књижевник (Давичо), 35) звер из породице куна, 36) ауто-ознака за Пљевља, 38) котур, 40) хемијски знак за алуминијум, 41) река у Банату, 43) хармонија, 45) врста першуна, 47) муза лирске поезије, 49) кравата, 51) остава за кромпир, 53) личност из Дизнијевих стрипова, 54) ауто-ознака за Куманово, 56) страно женско име, 58) хемијски знак за силицијум, 59) орган чула вида, 61) америчка певачица (Френклин), 62) острво на Јадрану, 63) натријумова со угљеничне киселине, 65) аждаја, 66) виц, 67) машина за преображај електричне струје.

УСПРАВНО:

1) зграда од брвана, 2) фудбалски клуб из Мадрида, 3) спис, 4) хемијски знак за натријум, 5) навод, 6) планина у Србији, 7) име, 8) јуначки спев, 9) столеће, 10) либијски кнез, Псаметихов син, 11) окамењена смола, јантар, 16) пасија, 17) врста мајмуна, 20) кратки мушки капут, 21) пркос, 23) иницијали совјетског књижевника („Тихи Дон“), 25) град у Конгу, 27) јединица за мерење јачине електричне струје, 28) домаћа животиња, 30) управљач, 33) птица певачица, 34) мера за површину земље, 37) шија, 39) дева, 41) незнање, 42) град у Италији, 44) главни град Бангладеша, 46) пречник цеви код оруђа, 48) плодно место у пустињи, 50) ауто-ознака за Шибеник, 52) скраћени потпис, 53) мера за дужину, 55) блажа казна, 57) беле боје, 58) сирова животињска маст, 60) песма узвишеног садржаја, 62) оружани сукоб, 64) немачки предлог, 66) ауто-ознака за Шабац.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Авала, 6) птица, п, 11) Руан, 12) рани, т, 14) алатка, 16) Елемир, 18) тат, 19) атоли, 21) брк, 22) ови, 23) Торан, 24) Ава, 25) кола, 27) маз, 28) плач, 29) арома, н, 31) аласи, 32) елџија, 33) глоба, у, 36) Атина, 40) репа, 41) сто, 43) Отон, 44) Ере, 45) опако, 47) ама, 48) шор, 49) „Манон“, 50) рен, 51) ксенон, 53) малина, а, 55) тата, 56) имун, с, 57) Лалић, 58) токар.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Миролуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владислав Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 88,00 дина, полугодишња 44,00, тримесечна 22,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44,00 дина. Уплате на текући рачун 608-1-82-1. Годишња претплата у страниј валути: DM 36 — \$ 12 — FF 56 — Sfr 40 — Skr 52. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 608-620-3-3-32000-10-54. Поштански факс 124. Телефон: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 31/1 тел. 22-711.

На основу нишљења републичког секретаријата за културу СРС Број 413-21/72-03 од 20. VII 1972. године не

ПИЈАНЕ РИБЕ

Драги Забавнице,

Да ли рибе могу да оболе од морске болести? Одговори ми што пре јер је у питању опклада. Мени то изгледа не- како немогуће.

Зоран Хранисављевић,
студент

Једном америчком природњаку ни је се то учинило немогуће и он је извео опит. Изазвао је вештачке та ласе у већем стакленом суду у коме су се налазиле рибе. Резултат: неке рибе су оболеле од морске болес- ти, а неким ово љуљање нимало није шкодило. Тачно као код људи. Зашто је то тако, научници још ни су успели да одгонетну.

ДРУГА ЧУЧУК-СТАНА

Обрадовала сам се кад сам у 1081. броју Забавника прочитала напис о ле- гендарној Чучук-Стани. Све је онако како ми је причао мој деда који више није жив. Међутим, Стана није одувек била тако мирна. По причању мог деде она је била чак и велика причалица што је Хајдук-Вељку сметало. Због тога је он једног дана поведе са собом не зоворећи јој где иду. Целим путем га је Стана испитивала — куда ће, али Вељ- ко је само ћутао.

Дошли су до врха једне стене и си- или са коња. Тада је Вељко једном ру- ком ухватио Стану и наднео је над ду- боку провалију с речима:

— Хоћеш ли још да причаш? — Чу- чук-Стана је била ужаснута и једва је успела да промуца обећање да више неће стално нешто запиткивати. Од та- да она је постала мирна и никад више није питала зашто ово и зашто оно.

Рекла бих још само то да је и мене деда звао Чучук-Стана јер сам као мала била веома несташна и стално нешто испитивала.

Пуно поздрава Забавнику од Чучук- Стане Михајловић, Обреновац, Мар- шала Тита 114

Будите Детектив...

Решење загонетке

»ТРИ
ЛАКОМА
СТАРЦА«

Пошто је пажљиво саслушао излагања Родолфа и Бернараи видео да се њихови искази сла- жу, инспектор је посумњао у Же ремија. Али, био је сигуран тек када је видео да је једна од две свеће на камину — краћа! Жере- ми је, дакле, дан раније прислу- шкивао разговор између прода- ца новина и свог брата, те је ре- шио да им доскочи. Пошто је у- био брата у 9.20 часова, довукао је сто до врата и на њега ста- вно запаљену свећу тако да са- крива отвор кључаонице. Затим је упалио светлост у соби и на друга врата изишао у башту. По што се свећа смањивала, у јед- ном тренутку је светлост из собе продрла кроз кључаоницу. (То је двојицу посматрача навело на помисао да је старац тек упалио светлост да би читао у кревету. Док је он, у ствари, већ био мр- тав). Када је дошао кући у 10.30 Жереми је вратио свећу и сто на место и мирно отишао на спава- ње.

Жереми је признао да се све заиста овако одиграло.

ЦЕЛА МАТУРА
У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

СРЕДЊОШКОЛЦИ! МАТУРАНТИ!

ИСТОРИЈА, БИОЛОГИЈА, ГЕОГРАФИЈА, СРПСКОХР- ВАТСКИ ЈЕЗИК, ФИЗИКА, ХЕМИЈА и МАТЕМАТИКА за I, II, III и IV разред, по наставном плану у једној књизи

Овај познати приручник на чијем састављању је радила група познатих педагога, представља идеалан уче- ник за брзо и ефикасно понављање и савлађивање гра- дива из наведених предмета у току школске године, као и за припрему матуре.

Приручник има 378 страна и веома повољну цену од само 40 динара. Плаћање поузећеш приликом пријема књиге.

Поруџбине слати на адресу: НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИ- НЕ“, 11000 БЕОГРАД, Француска 7

